

basköşe

KİTAP VE KÜLTÜR DERGİSİ

ahmet sencer engin * tahsin şentürk * ahmet fehmi sırkı-
lıgil * ömer faruk uysal * semih kaylı * süleyman ünlü *
mustafa muaz dengeşik * ahmet gunal * kadir sökmenli *
m. ali yıldız * ahmet eren kaçar * ömer tuğra bayram *
hamza kerem battal * ahmet eren gunal * yiğit hikmet
bircan * eray alkan * m. ali özkanat * berat utakn yüksel
* hüseyin fidan * talip emre bezek * alperen sarı *
emirhan kılınç * muzaffer sami uzun * abdullah ertürk
* emirhan sakızoğlu * m. enver bilir * nuri kerem engin *
kağan kaya * bir de sen * baskosedergisi@gmail.com *

628...

İçindekiler

Öküzün a'sı/ ahmet sencer engin3
tahsin şentürk / kültür deformasyonu5
hafızlık hikayem / ahmet fehmi sıriklığıl.8
hafızlık hikayem / ömer faruk uysal.9
hafızlık hikayem / semih kaylı.10
köylüm ahmet uluçay / süleyman ünlü11
yaz ve yenilenme / mustafa muaz dengeşik.12
sosyal medya / ahmet gunal13
mantık ve teknoloji/ kadir sökmenli14
vaktin israfı / m. ali yıldız14
spor / ahmet eren kaçar15
"bizim için reklam düşün içinde olur" / ömer tuğra bayram, hamza kerem battal16
istanbul dedikleri / ahmet eren günel20
dünya gözüyle bir istanbul gördük / yiğit hikmet bircan.22
İslam felsefesi üzerine/ eray alkan23
çikolatanın hikayesi / m. ali özkanat26
kara lekeler / berat utkan yüksel27
hababam sınıfı ve peter pan felsefesi/ hüseyin fidan29
"itfaiyecinin esas görevi hayat kurtarmaktır"/ ömer tuğra bayram31
denizin çağrısı / talip emre bezek35
fareler ve insanlar / alperen sarı36
hızlı ve yavaş düşünme / emirhan kılınç39
yüksek kader / muzaffer sami uzun40
wigan iskelesi yolu / abdullah ertürk41
hastalar ve ışıklar / emirhan sakızoğlu42
mevlânâ celaeddin-i rûmî / m. enver bilir.43
umut dolu bir hikaye: kudüs'e yolculuk / nuri kerem engin44
hayvan çiftliği / kağan kaya45

başköşe

kitap ve kültür dergisi
Yıl: 1 Sayı: 6, 7, 8

Şehit Selim Cansız
AİHL adına sahibi:
M. Zahid Behti

Editör:
Recep Ayık

Yayın Kurulu:

Ömer Tuğra Bayram
Yiğit Hikmet Bircan
Erberk Ünverdi
Mustafa Özçam
Berat Utkan Yüksel
M. Ali Özkanat
Semih Kaylı
M. Ali Yıldız

İletişim:
Zafertepe Mah. İmam Gazalı
Cad. Blok nu: 10.
Merkez / Kütahya

E - Posta:
baskosedergisi@gmail

Baskı - Cilt:
Üç Mart Baskı Merkezi
Merkez / Kütahya

1. Baskı Adedi: 100

Bu dergi, Şehit Selim Cansız AİHL Yayın ve İletişim Kulübü himayesinde ve okul kütüphanesi koordinatörlüğünde hazırlanıp her ayın ilk haftasında yayımlanır.

Yayınlanan yazılardan yazarların kendisi sorumludur. Gönderilen yazılar yayımlansın veya yayımlanmasın, iade edilmez.

[Bu dergi, T.C. MEB Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği, Eğitim ve Öğretim başlıklı 2. kısım; Rehberlik, Sosyal Etkinlikler, Okul ve Çevre İlişkileri başlıklı 4. bölümünün 18. maddesi çerçevesinde yayınlanmaktadır.]

Haziran - Temmuz
- Ağustos 2022

Zilkade-Zilhicce-
Muharrem 1443

Öküzün a'sı

ahmet sencer engin

1. Künye

Sanders B. , J. (1994), Öküzün A'sı , (Şehnaz Tahir, Çev.), 7. Basım, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

2. Yazar Hakkında Bilgiler

Barry Sanders (1938) yazar, profesör, sosyal dilbilimci. Barry Sanders Güney Kaliforniya'daki Pitzer College'de 33 yıldır profesör olarak çalıştı, Claremont College'in üyesidir. Pacific Northwest College of Art'ta eğitim verdi ve North Amerikan Rewiev (ABD'nin en önemli edebiyat dergilerinin birisi) editörlük yaptı. Doktorasını 1966 yılında University of Southern California'da (USC) Orta Çağ edebiyatı üzerine aldı. Vietnam Savaşı'na karşı etkinlikler organize ettiği için, üniversiteden atıldı. PNCA'da ve Ford Institute for Visual Education'de Eleştirel Teori ve Yaratıcı Araştırma bölümünün kuruculuğunda bulundu. Hayatı boyunca sanatı ve aktivizmi birleştiren projelere imza attı. Birçok kitabın yazarı ya da ortak yazarıdır.

3.Genel Bilgiler

Eser, 266 sayfadan oluşmaktadır. Giriş bölümünün dışında toplam 7 bölüm bulunmaktadır. Şehnaz Tahir tarafından çevirisi yapılan kitap 1994 yılında kaleme alınmıştır. Eser genel manada okuryazarlığın niçin gelişmediği ve buna engel olan teknoloji konusunu hakkındadır. Yazar, bu konuları özel manada Amerikan gençliğini baz alarak anlatmaya çalışmıştır. Bunun dışında aile ilişkileri, dans gibi özel konulara da bu bağlamda değinmiştir. Kitap bir düşünce kitabıdır. Bazen sohbet havasına girse de deneme türünde bir eserdir.

4.İçerik Değerlendirmesi

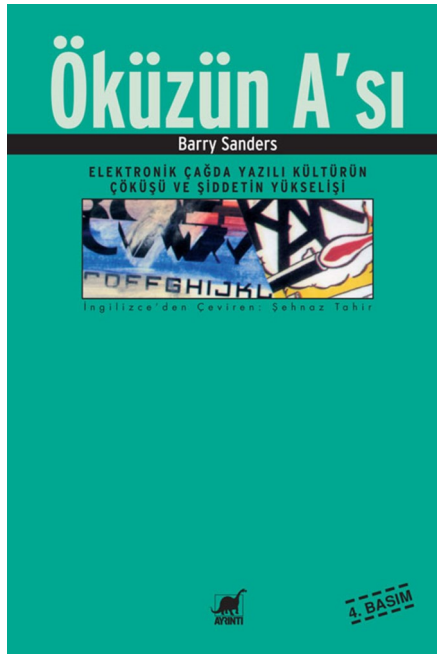
Kitabın ilk kısmında yazar, kitaba katkıları olduğunu

düşündüğü kişilere teşekkür etmiştir. Daha sonra giriş bölümünde ise kitabın konusu ve okuryazarlık hakkında kısa değerlendirmelerde bulunmuştur. Özellikle bu bölümde gençlerin içinde bulunduğu içler acısı hâlden bahsedilmiştir ve bu gençleri kurtarmanın yollarından kısaca bahsedilmektedir. Fakat bu yolun tıkalı olduğundan bahsedilmiştir. Buna sebep olarak da bu yolun teknolojik aygıtlarla kapalı olması gösterilmiştir. Bu bölümün sonunda ise kitabın isminin nereden geldiğiyle ilgili kısa bir bilgi verilmiştir.

Kitabın ilk bölümünde özellikle sözlü kültür ve yazılı kültür arasındaki sıkı ilişkiden bahsedilmektedir. Bu bahis çeşitli kavramlar etrafından anlatılmıştır. Bununla beraber yine aynı bölümde öykü ve masal kavramının insan hayatındaki etkilerinden bahsedilmiştir. Okuryazarlığın bu temelleri üzerine bahsedildikten sonra günümüzde çocuğun teknolojik aygıtlar vasıtası ile ha-

yallerinin kısıtlandığı ve düşünme becerisine ket vurulduğu konularına değinilmiştir.

Yazar, birinci bölümde bahsettiği sözlü kavramına diğer bölümlerde yazıyı eklemektedir. Yazara göre kendi izini bırakma şeklinde gelişen yazı sisteminin sözel sistemle iç içe girdiğini fakat bu ilişkide sözel dil varlığının geriplanda kaldığını vurgulanmaktadır. Okuryazarlığın bir benlik oluşturma işlevi olduğunu fakat bu işlevin çoğu kez özellikle teknoloji yoluyla gençlerde etkisizleştiği üzerinde durulmaktadır. Bununla birlikte bu zayıflayan etkileşimin gençlerin düşünebilme kabiliyetlerini elinden aldığı konusunda sıklıkla eleştiride bulunmaktadır. Yazar, eserde gençlerin suça olan iştahının yine bu benlik algısının oluşmamasından kaynaklandığını iddia etmektedir. Buna çare olarak da toplumun tamamının okuryazar olmaya teşvik edilmesinde görmektedir. Bunu yapacak olanın da sadece aile ve öğretmenler değil tüm

herkesin çalışmasına bağlı olduğunu vurgulamaktadır.

Eserin ilerleyen bölümlerinde yazar, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki okul olgusunu ele almakta ve okulları acımasızca eleştirmektedir. İletişim kavramının tarihsel gelişiminden bahsedildikten sonra teknolojinin okuryazarlık ile ilgili zararlarından bahsedilmektedir. Özellikle iletişim boyutu bu bölümde derinlemesine işlenmiştir. Okullardaki bilgisayar destekli öğretimin insan ilişkilerini zayıflattığını belirten yazar, daha sonra Amerika'daki işlenen suçlar ve bunların sebepleri hakkında uzunca bilgiler vermektedir. Bu bilgilerin sonucunda neler yapılması gerektiği hakkında da yorumlarda bulunmaktadır.

İnsanlardaki okuma eyleminin gözle ilişkisi olmadığını savunan yazar, bunun anne karnından başladığı tezini savunmaktadır. Sözleşmenin nasıl olması gerektiğinden uzunca bahseden yazar, son bölümde ise okuyucuların beklentilerinden bahsederek bir sonucu olmadığını söylemekte ve genel bir tekrarla kitabı bitirmektedir.

5. Eserin Türkçe Eğitimindeki Yeri

Kitabın genel konusunun "okuryazarlık benliği" ile ilgili olduğu düşünüldüğünde Türkçe eğitimi ile ilgisi doğrudandır ve önemlidir. Toplumun bazı kısırlaşmalardan ya da olumsuzluklardan kurtuluşuna çare olarak okuryazarlık ve sözleşme kavramlarının anlatıldığı kitap özellikle toplumun anne karnından başlayarak bilinçli bir okuryazar olması gerektiğini savunmaktadır. Bu açıdan yaklaşıldığında Türkçe eğitimi için bazı çıkarımlar yapmak mümkün olmaktadır.

Özellikle dil eğitimi ile ilgilenen herkesin kesinlikle okuması gereken bir kitaptır. Özellikle sadece okuma eyleminin basit bir fiilden ibaret olmadığı ve gerçekten iyi bir şekilde tüm toplumu kapsayacak şekilde sistemleştirildiğinde yaşanan pek çok sorunun üstesinden kolaylıkla gelinebileceğini görmekteyiz. Eser bu açıdan da alanla yakından ilgili ve önemlidir. Yapılacak olan Türkçe eğitiminin sistem konusundaki felsefesini sorgulatması da yine alana ilgi duyan ve bu alanda çalışmak isteyenlere rehber olup farklı bakış açıları kazandıracaktır.

6. Kişisel Değerlendirme

Öncelikle şunu belirtmeliyim ki kitabın çevirisinden mi yoksa ken-

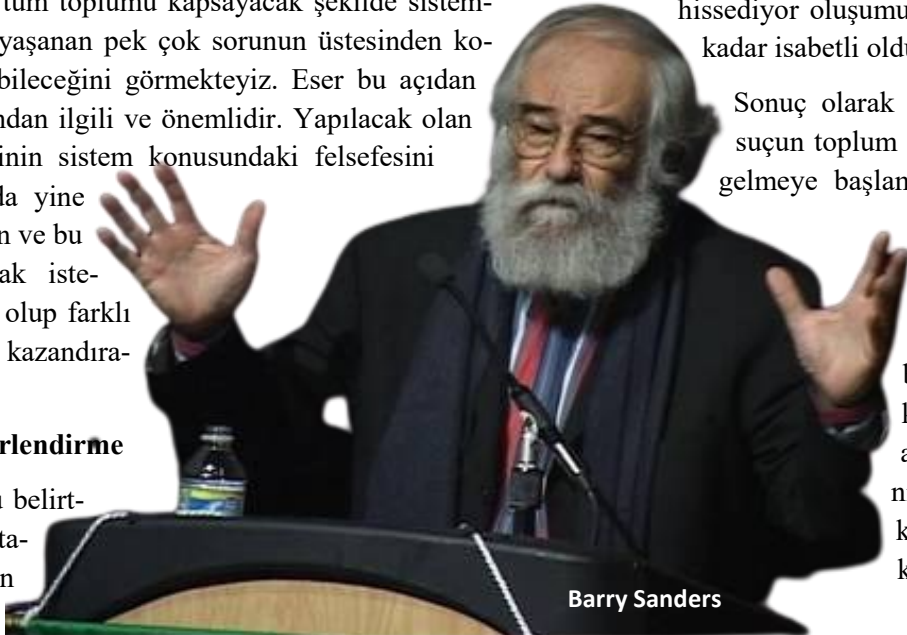
di özelliğinden mi bilemiyorum ama üslup olarak bana çok boğucu geldi. Daha sade bir üslupla klasiklerin arasına girebilecek bir kitap olduğunu düşünüyorum. İhtiva ettiği bilgiler ve yorumlar, felsefi açıdan okuyucuya ağır gelebilecekken sunulan güncel ve somut olaylar vasıtasıyla kuvveden fiile bir sürükleniş içinde olması son derece dikkat çekici.

Kitabın alanıyla ilgili olması belki de dikkat ederek okumamı sağladı. Kitabın okulla ilgili eleştirileri kısmında aklıma İvan İllich'in "Okulsuz Toplum" eseri gelmişti ki zaten yazarın İvan İllich'le beraber çalıştığını ve pek çok eser kaleme aldıklarını öğrendim. Bu açıdan da sanki kitabın bu bölümlerini okurken tekrara düşmüş hissi uyandırdı bende. Bunun dışında kitabın dili başta da belirttiğim gibi çok yoğun geldi. Her ne kadar bir deneme türü olsa da zaman zaman sanki makale okuyormuş hissine kapıldım.

Kitabın içeriğiyle ilgili ise şunları söyleyebilirim. Özellikle okuma eylemine hiç alışık olmadığım bir açıdan yaklaşılması bana çok ilgi çekici geldi. Okuma fiilinin anne karnından başlama düşüncesi ve bunu kanıtlarla ele alınması son derece dikkat çekici ve üzerinde çalışması gereken bir konu diye düşünüyorum. Bebeklerin emme refleksinden kalp ritmine kadar okuma bağlantısı çok fantastik geldi başlangıçta fakat daha sonrasında düşünmeye sevk etmedi değil doğrusu. Bununla beraber okuryazarlık kavramının önemi konusunda çok başarılı fikirler olduğunun söylemeliyim.

Okuryazarlığın benliğe dönüştürülmesi gerektiği ve bunun ne kadar zor olduğunun anlatılması gerçekten çok önemli. 1994'teki teknolojinin bunun üzerindeki olumsuz etkisinden bahseden yazar sanırım günümüzdeki etkisini kaleme almış olsaydı bunun kat be kat zorlaştığını söylerdi. Bu şekilde bir zorluğu iliklerimize kadar hissediyor oluşumuz yazarın fikirlerinde ne kadar isabetli olduğunun kanıtıdır.

Sonuç olarak toplumdaki bozulmanın, suçun toplum nazarında aleni ve basit gelmeye başlamasının altındaki nedenlerden birinin toplumun okuryazarlık ve sözleşme temelinde iletişim, söz becerisi, yazı becerisi kavramlarıyla ne kadar ilgili olduğunun anlatıldığı bu eser, alanında yazılmış önemli kaynaklardan biri olarak kabul edilebilir.

kültür

deformasyonu

tahsin şentürk

Kültür – Deformasyon

Kültür insanların toplu yaşamlarında oluşturdukları ortak değerlerin tümüdür. Kültürü oluşturan ve/veya etkileyen bazı temel öğeler vardır. Bunların başında din ve ananeler gelir. Dinî inanışlar toplum bireylerinin tek ya da toplu olarak bazı şeyleri yapmalarına engel olur, yasaklar ve bazı şeyleri yapmasını da teşvik eder, yapmasını ister. Örneğin kabir ziyareti, içki içmeme... Bu yasaklar ve teşvikler toplumların yaşayışında birbirlerine göre farklılıkların doğmasına sebep olur. (1) Dinle etkilenmiş ananeler de toplumun sosyal kanunlarını etkileyeceklerdir. Öyle ise kültürün temeli geçmişe dayanmaktadır ya da daha yumuşak bir ifadeyle söylemek gerekirse kültür geçmişle (geçen zamanla) var olmaktadır.

Bu noktada kültür deformasyonu geçmişten kopmuş bir şimdi midir? Aslında tam olarak öyle sayılmaz. Geçmişin bize ait olan öğelerinin yerinin farklı kültürlerden gelen öğelerle doldurulmasıdır aslolan. Bunu katı “Kültür Emperyalizmi” olarak söylemek sadece savunma mekanizmasından öteye geçmez. Çünkü farklı kültürel değerleri almakta gönüllü görünüyoruz. Deformasyona uğrayan kültürün deforme olmasının sebebi yaşayan neslin yaşadığı dönemi beğenmemesinden başka bir şey değildir.(Kendi toplumunu- kendi dinini)

Yeninin Eski Sevmeme Hassasiyeti

Dünyanın hızlı değişen koşulları insanların eskiye olan bakış açılarını değiştirmiştir. Hayatını

kurmaya başlamış ya da hazırlanan kişiler, çoğunlukla geçmişi özlemle yad edip eskiyi arasalar da yeni ve genç nesil daha ziyade eskiyi beğenmeyip yeninin imkanlarını sonuna kadar değerlendirme yoluna gitmektedir. Yeni neslin eskiyi sevmeme sebeplerinden biri bence eskiyi anlamak zorunda olmaları. “Neden eskiyi sevmiyorsun?” a bir cevap vermeleri gerektiğindedir. Oysa yeni için böyle bir şeye ihtiyaç yok. Üzerine düşünülmesine gerek yok. İşte tam bu noktada popülerite devreye giriyor. Yani popüler olduğu için de tercih sebebi hâline geliyor. Bir de yeni neslin kendinden önceki kuşakları (baba – dede) reddetme isteğinin bir dışa vurumu oluyor yeni tercihi. Onların yapamadıklarını yaparak aslında onlara benzemediklerini vurguluyorlar ya da vurgulamak istiyorlar.

Eskiye Sevmeme Hassasiyeti

Eskiye seven insanlar genellikle eskiye ahlak ve etik açısından bakmaktalar yani eskiden yaşayan insanlar daha ahlaklı daha dürüst gibi söylemlerle yeniyi beğenmiyorlar. Burada bir sorun ortaya çıkıyor. Eğer bu insanların söyledikleri doğruysa bir ahlak ve kültür aktarımı sağlanmıyor demektir. Bu da kuşak çatışmasından ortaya çıkıyor olabilir. İki nesil arası her ne kadar azalıyor olsa da çatışma gittikçe derinleşiyor. Baba ile oğul hatta abi ile kardeş aynı şeyleri beğenmeyip aynı değer yargılarına sahip olmuyorlar. Genç olanlar yaşlıları geri kafalılıkla, eskiler de yenileri uçarılıkla suçluyorlar. Birbirlerinden farklı şeyleri sevip farklı şeyleri yaptıkları için

de bir kültür oluşmu-
yor. Kültürün oluşmuyor olmasında tabi ki tek se-
bep kuşak çatışması değil. Ama önemli bir noktada
duruyor.

Kendini Beğenmeme

Daha lokal düşünürsek Türkiye toplumu kendini be-
ğenmiyor. Biz yapamayız, bu ahlaksızlığı ancak biz
yapabiliriz. O terbiyesizliği yapan Türk müymüş? Biz
böyleyiz... Bu cümlelerin altında yatan pek çok
sebebe varsa da biz bazı temel olanları söylemek-
le yetineceğiz.

Coğrafi keşiflerin sonunda oluşan yeni pazarlara
daha fazla mal gerekti. Ve bunu Sanayi Dev-
rimi sayesinde malı meta olarak seri üreti-
me geçirdi Avrupa. Biz ise hâlâ lonca-
larla uğraşıyorduk. Dolayısı ile dün-
yanın sanayi ve teknolojisinde epey
geri kaldık. Bu kadar çok üretim,
insanların normalde ihtiyaç duyma-
dıkları, duymayacakları ürünleri
ihtiyaç haline getirdi. (2)Dolayısıyla
dedesinden kalma saati yeni gibi kul-
lanan torun daha ucuza, daha çeşitli
saatler almaya başlayınca dedesinin saatini
kullanmayı bıraktı. Bu da dedesinden gelecek
olan alışkanlık, kültür gibi özelliklerin diğer kuşaklara
aktarımını engelledi. (3) Teknoloji ve yeni üretilen mal-
lara duyulan merak bir öncekinin kalıcı olmamasına ne-
den oldu. Ve insanların kendinden önceki kuşakların
bıraktıkları ile ilgilenmek yerine batının baskın kültürü -
ki sanayi ve seri üretimin orada başlaması ile Doğu kül-
türünde Batı hayranlığının artması Batı kültürünü bizim
kültürümüze baskın kıldı.- ile birleşen ihtiyaçlar silsilesi
yeni ürünlere olan talebi ve ilgiyi artırdı. Küçük yaşlarda
ahşaptan sedir yapmayı, el arabası yapmayı öğrenen ço-
cuk artık moda bir mont, iyi ayakkabı, marka parfüm
gibi "ihtiyaç" duyduğu şeyleri almaya yöneldi. Bunu
elde etmenin yolu çalışıp para kazanmaktı. Para kazanıp
Batı'nın bize ihtiyaç olarak sunduğu metalleri almak iste-
yen kişi ailevi ve toplumsal, sosyal yapıdan uzaklaşıp
çağdaş kölelik olan işçiliğe yöneldi. Fabrikalarda seri
üretime dahil olup ürettiği malı almak için para kazan-
maya başladı. Üretim arttıkça çeşitlilik arttı. Bu halkı
doyuracağı yerde doymazlığını arttırdı. Artık daha fazla
paraya ve daha fazla mala ihtiyaç duyulur oldu. Buzdo-
laplarında kola vazgeçilmezimiz haline gelirken çocuk-
ların defterlerini gazete ile kaplamaları "ayıp" haline
geldi. Batı'nın kültürel bombardımanı altında kalan zayıf

kültürümüz; sanayi, teknoloji ve en önemlisi de kendi-
mizi beğenmememiz yüzünden dayanamadı ve toplum-
daki bir kesimin sürdürdüğü ya da hatırladığı bir anekdot
olmaktan öte bir şey olmadı. Biz kendimiz teknolojik
ürünler ya da çağdaş insanların kullandıkları malzemele-
ri üretmediğimiz için bu malzemelerin kullanımıyla
ilgili bir kültür de oluşturamadık. Mesela bizim bir tele-
vizyon izleme kültürümüz olmadı, Amerika'dan kopya-
ladık. Ya da sinema, buzdolabı, bilgisayar, ofis anlayışı
gibi pek çok öge de buna benzer. Biz bulsaydık bunları,
bunlara ait kültür de bize ait olurdu. Bizim kendi-
mize ait bir yoğurt yiyişimiz yok anlayacağımız.
Tarihin bize gösterdiği milliyet anlayışı İslami-
yet'ti. Milliyetçilik bize yanlış öğretildi.

Eğitim Sistemi

İşte tam burada eğitim, eğitim anlayı-
şımız ve eğitim sistemimiz işe müda-
hil oluyor. Eğitim anlayışımız başın-
dan yanlış bir önerme ile yürüyor.
"Onlar bizden iyi ise onların eğitim
sistemini alıp uyguluyoruz ve biz de
ilerlemeye başlarız." Bu önermeyi
uygulayan sözde büyüklerimiz bizim
özelliklerimizi hiç kâle almadıklarından
hiçbir gelişme kaydedememiştir. Halk, eğitimi
benimseyememiş, öğrenci gereksiz bilgilerle dolduru-
lurken asıl ihtiyacı olanı alamamış, öğretmen inanmadığı
şeyleri anlatmak zorunda kalmıştır. Öncelikle kullanılan
alfabenin değişmesi bir günde alimi okuma yazması ol-
mayan bir cahil hâline dönüştürmüştür. Dinî inanışının
dilini bırakıp Latince'ye dönüş, halkı dininden de uzak-
laştırmıştır. Değişen yönetim şekli (cumhuriyet) kendine
tabi olacak bir halk yaratmak istemiştir. (4) Bunu sağla-
mak için de öncelikle eğitimi kullanmak gerekmiştir.
Eskiye ait olan ne varsa terk edilmiştir. Tarih yeniden
yazılmış, kahramanlar ile hainler yer değiştirmiş, eskiyi
hatırlatan şeyler tu kaka olarak gösterilmiş, eskinin kıya-
fetlerinden, yemeklerinden bile uzaklaşmıştır. Çocuklar
okullarında yanlış yazılmış tarihi okumuş ve eskiyi unu-
tup kendi kültürlerini sadece Cumhuriyet ile var olacağı-
na inanmışlardır. (5)

Amerikalı gazeteciler notlarını Osmanlıca yazarken biz
Latin alfabesinde inat ediyoruz. Ve çocuklarımız Meh-
met Akif'in İstiklâl Marşı'nı bilmiyor-anlamıyorlar. Çün-
kü onlara onu anlatacak öğretmenleri de bihaberler. On-
lara anlatılmayana, onlar nasıl anlasınlar? Velhasıl kelâm
Cumhuriyet keskin bir bıçak gibi kültürü bölmüş, kültü-
rel değerlerimizi tamamen değiştirmiştir.

Ülkenin yüzyıllardır oluşturduğu din temelli kültürel yapısı olsa da halk, kendi içinde bulunduğu “ırksal kimliği” koruyordu. Fransız İhtilali'nden sonra gelişen milliyetçilik fikri, halkın da milli bir yapıya dönüşmesi için gerekli olan hazırbulunuşluluğu oluşturmuştur. Hatta bu özgürlük düşüncesi Türkiye toplumunun temeli olan aile yapısını da sarsmıştır.

Küçük- Büyük Aile

Aile bizde bir büyüğün çevresinde oluşmuş, iki üç ailenin bir arada yaşamasıydı. Yani dede ile torun hatta torunun çocuğu aynı evi paylaşırdı. Bu da ahlaki, etik, dinî yapının ve kültürün iki nesle de sağlıklı bir şekilde geçmesine sebep olurdu. Bu sayede kuşaklar arası kültürel çatışma en aza indirgenir, çocuk-torun babasını-dedesini örnek alarak yetişirdi. Cumhuriyet sonrasında ülkede oluşan rüzgar büyük ailelerin yerini çekirdek adı verilen küçük ailelere bıraktı. Bu ailelerde kontrol mekanizmasının oluşmaması ve evin en büyüğünün daha hayatının üçte birlik kısmını bile yaşamaması bir tecrübe eksikliğini doğuruyordu. Bu da çocukta bir boşluk, kontrolsüzlük oluşturdu. Modeli dışarıda arayan çocuk doğal olarak en iyiden ziyade en popüler olanı seçti. Kültürün deformasyona uğramasının bir sebebi de bu oldu. Zira yirmi yıl sonra o çocuk da baba olacaktı.

Seksenlerin Sonu Doksanların Başı

Ülkedeki ilk büyük kırılma Cumhuriyet oldu. Bundan sonraki kırılmalar ise 60-70-80 ve 90'larda yaşanan siyasi krizlerdi. 80'lerin sonunda doğan çocuklara, bu krizlerin etkisi ve batının ülkedeki reklamlarının büyük bir etkisi oldu. Fotoğraf makinesinin nasıl

çalıştığını anlamaya çalışılan çocuk dijital olanıyla karşılaştı. Daha televizyonu çözememişken cep telefonu ve bilgisayar ortaya çıktı. Bu da kafaları karıştırmakla kalmayıp onların da bir kültür yaratmalarına engel oldu. 60'ların çocukları zeytin çekirdeklerinden tespih, 70'lerin çocukları tahta tekerlekli arabalar yaparken 80'lerin çocuklarının üretimleri atarilerdeki “high score”ları oldu. Yani “Biz çocukken çok güzel Half Life oynuyorduk.”, “Bizim var ya tetrislerimiz vardı.” diyeceğiz çocuklarımıza.

Kültür deforme olmuş vatana, millete hayırlı olsun.

DİPNOTLAR

- (1) Almanlarda bira, Fransızlarda şarap, Ruslarda votka içilirken pek çok Müslüman ülkede alkol kültürü yoktur.
- (2) Ford'un T3 modeli iki milyon sattı. Sadece farklı renk üretilmesi bile satışın artmasında etkiliydi.
- (3) 1960'ların köstekli saatlerini bilen ve bunu beğenen kişilerin yaş limiti 25. Bu yaşın altındakiler bu saatlerden bihaber.
- (4) Zira Osmanlı'ya isyan eden Cumhuriyet'e de isyan edilebilir.
- (5) Tarihi yanlış okumaya en basit örnek öğrencilerin Çanakkale Savaşları'nı Türkiye Cumhuriyeti'nin yaptığını sanmalarıdır. Atatürk'ün bir Osmanlı ordu mensubu olduğu, eğitimi o ordudan aldığı unutulmuştur.

hafızlık hikayem

ahmet fehmi sırıklıgil

2017'de babam da hafız olduğu için bana hafız olmanın güzelliklerini anlatarak babamın beni hafızlığa teşvik etmesiyle hafızlığa başladım. Daha sonrasında hafızlık sınavına girip kazandıktan sonra Uşak Fatih Kur'an Kursuna başlamamla devam etti hafızlık sürecim. Aynı anda da Şehit Mehmet Çetin İmam Hatip Ortaokuluna kaydımı yaptırdım.

Başlarda yüzüne okuyarak başladık ve mahreçlerimizi düzelttik. Özellikle İbrahim Karasakal hocamın mahreçlerime ve okuyuşuma katkısı çok büyük. Okuyuşum geliştikten sonra yavaş yavaş ezber yapmaya başladım. Hafızlık yapmak için ilk önce her cüzün son sayfasını yani 20. sayfasını ezberledikten sonra en başa dönüp bu sefer 19 ile 20. sayfayı beraber vermek gerekiyor. Bu şekilde son sayfayı ezberleyesiye kadar devam etmek gerekiyor. Başlarda çok fazla yanlışım çıkıyordu ve bu yüzden çok üzülüyordum. Benim en çok zorlandığım dönem bu dönemdi.

Hafızlıkla beraber ortaokula devam ettiğim için zorlanıyordum. Bir yandan okul dersleri bir yandan hafızlık yapmak kolay değildi. Hafızlığa başlamadan önce zorlanacağımı düşünüyordum ama bu kadar zor olacağını beklemiyordum. Her ne kadar güzel bir nimet olsa da elde etmesi bir o kadar zor. Bırakın bütün Kur'an'ı sadece bir sayfayı ezberlemek bile kolay değil. Bir günde bir sayfa ezberlemek bile bazen zor olabiliyordu.

Aynı dönemde arkadaşlarımın, kuzenlerimin rahat olma-

ları da beni ekstra zorluyordu. Onları oyun oynarken, gezerken görmek bazen isteğimi kaçırıyordu. Hafızlık yaparken yaz tatili gibi uzun tatillere çıkamıyorduk çünkü araya o kadar uzun bir zaman girerse ezberler unutulur. Karantina döneminde de unutmamak için online olarak ders dinlettik.

Bana kalırsa hafızlıktaki en önemli husus, asla pes etmemek. Ne kadar zorlanırsan zorlan, pes ettiğinde bütün emeğin boşa gitmiş oluyor. Çok fazla arkadaşım hafızlığı bıraktı. 30 kişiden 12 kişiye düşmüştük ve bu beni çok üzdü. Onları da bir o kadar üzdüğüne eminim.

Hafızlık; biraz nasip, biraz istek çoğunlukla da gayret meselesi. Bana kazandırdığı en büyük özellik, sabır olabilir.

Hafızlık yapmayı kesinlikle tavsiye ediyorum ancak bazı zorlukları göze almak gerek. Bu şekilde bazen zorlanarak, bazen üzülerken, bazen sevinerek geçen yaklaşık iki yılın ardından hafızlığım bitmişti ve hafızlık belgesi almak için bir yıl hazırlandım. Bu sürede de bazı zorluklar yaşadım ama bir şekilde annemin, abilerimin, hocalarımın ve kendi gayretim ile hafızlık belgemi 2021 yılında aldım.

Sonrasında da çok sıkı bir tempo ile okul derslerine yoğunlaştım ve liseye, Şehit Selim Cansız Anadolu İmam Hatip Lisesine başladım.

hafızlık hikayem

ömer faruk uysal

Benim hafızlığım 2017 yılında başlayıp 2019 Ağustos ayında bitti. 2019 Eylül’de hafızlık belgemi almakla bitse de ben hafızlığın daha önceki başlangıç sürecinden bahsetmek istiyorum.

Ailem umre ziyaretinde Mescid-i Nebevi’de Peygamber Efendimiz’in (sav) kabrinde dua etmişler. Peygamberimizin (sav) kabrinin yanında Hz. Ömer’in kabrine de dua ederken annem çok duygulanmış, kalbine ateş düşmüş gibi olmuş ve çok etkilenmiş. Eğer evladım olursa adını Ömer Faruk koyacağım demiş. Hz. Ömer gibi adaletli olsun ve İslam dinine hizmet etsin diye Ravza-i Muttahhara’da dua etmiş. Doğmuşum ve Hz. Ömer’in adı bana verilmiş.

Küçüklüğümde beri İslam dinine hizmet etme şuuru ailem tarafından bana verildi. İlkokula başlamadan Kuran kurslarına gönderdiler. Orada hocalarımız bize hadis-i şerif ezberletirlermiş. Bende hadis-i şerifleri çok sevmişim. Aileme ve yakınlarımdakilere hadisler ile cevap vermişim. Annem beni hep hafızım diye severmiş. Ben hafızlık kelimesini ilk duyduğum zamanlarda çok küçüktüm. Annem “Sen hafız olacaksın tamam mı?” dediği zaman ben de tamam anne derdim. Yani benim hafız olma isteğim aslında hafızlığın ne demek olduğunu bile bilmediğim 3-4 yaşlarında başladı.

Ailem ve benim bu isteğimi Rabbim nasip edecek ki benim ortaokula geldiğim zaman proje ortaokul hafızlık

programları ilk defa açıldı. Ailem okulları ve kursları araştırmaya başladılar. İzmir Kestanepazarı’nın ilanını görmüşler ve oraya başvurmak için bana sordular. Memleketimden uzak olduğu için biraz tedirgin oldular ve ben 10 yaşındaydım o zaman. Ben de giderim deyince çok sevinmişlerdi. Aslında bende çok tedirgindim ama ailem için bunu yapacağım demiştim ve kararlıydım. Ailemin yanına Hafız Ömer Faruk olarak dönecektim. 2016 yılının Temmuz ayında İzmir Kestanepazarı Kuran Kursu’na başladım. Bir senelik temel eğitimin ardından 2017 yılında hafızlığa başladım ve iki senede hafızlığımı tamamlayıp belgemi aldım.

Hafızlık sürecimde hem gurbette olmamla hem de hafızlığın zorluklarıyla beraber biraz sıkıntılı zamanlar geçirdim. Ama hocalarım ve ailemin ve daha da önemlisi benim azmim ile bunları aştım. Kuran’ın hikmetiyle bu zamanlarımda güzel anılar biriktirerek hafızlığımı tamamladım.

Bana bu süreçte emeği geçen hocalarımın hakkı ödenmez. Özellikle Kurra Hafız Mesut GÜNER Hocam’a teşekkür ederim ve böyle bir hocanın talebesi olmaktan gurur duyuyorum.

Rabbim hem dünya hem ahiret için hafızlığı gönlünden geçiren herkese nasip etsin. Dualarım, gönlünden hafızlığı geçiren bütün kardeşlerime.

hafızlık hikayem

semih kaylı

Benim hafızlık hikayem 2017 yılında, 4. sınıfın sonlarına doğru Din Kültürü öğretmenimizin bu projeyi bizlere duyurmasıyla başladı.

Hocamız bizlere çok özendirici ve teşvik edici anlatmıştı hafızlığı. Ben de hafızlık yapmak istedim. Sınava girdim ve Allah'a şükür sınavımı kazandım.

Hafızlık yaparken aynı zamanda okulumuzu da aksatmıyorduk. Ortaokulu Kütahya Evliya Çelebi İmam Hatip Ortaokulunda okudum. Hafızlığımı Emir Sultan Kur'an Kursu'nda tamamladım.

İlk başlarda 5. sınıfta iken sabahları Kur'an Kursunda, öğleden akşama kadar okulda eğitim görüyordum. Bu benim için biraz zorlayıcıydı çünkü hafızlığa ve ortaokula ilk defa başladım, ikisini bir arada götürmek zordu. Hafızlığımı Süleyman Uzun Hoca'mda başladım. Bu hocamızdaki eğitimim; Kur'an okumak, tecvid eğitimi ve bazı kısa sureleri ezberlemekle geçti. Hafızlığımın az bir kısmını bu hocada tamamladım.

2019'da, 6. sınıfta okula sadece hafta sonları gidiyorduk ve hafta içi hafızlık derslerime odaklandım. Asıl hafızlığımı bitirdiğim hoca Süleyman Çayır Hoca'mdı. Allah tüm hocalarımdan razı olsun. O yıl ilk defa ramazan

ayında ezbere mukabele okudum. Benim için çok heyecanlı ve yorucu bir süreçti. Ama hafızlığım için çok büyük katkısı oldu. Bu yılın sonlarında hafızlığımı bitirdim ve kısa bir süre sonra hafızlık sınavına girdim.

Hafızlık sınavına çalıştığım dönem çok fazla çalışmışım ve bir nevi kampa girmiştim. Sınava Bursa'da girmiştim. Girmeden önce çok heyecanlıydım ama sınavı kazanmışım.

Hafızlık belgemi aldıktan sonra Kütahya Ulu Camii'nde 27 Aralık 2019'da icazet töreni düzenlenmişti. O anda benim ve ailemin yaşadığı gurur ve sevinç duygusunu hiç unutmayacağım. 7. ve 8. sınıfta okuluma biraz daha ağırlık verdim ama ezberlerimi hiç aksatmadım.

Kur'an kursunda ve okullarda bazı etkinlikler oluyordu. Piknikler, şehir gezileri gibi faaliyetler düzenleniyordu. Bu etkinlikler bizim için bu zorlu süreçte bir moral kaynağı olurdu.

Hafızlık sürecim bana bir sürü şey kattı. Başta sabır, azim ve pes etmemek diyebilirim. Birçok macera atlattım bu süreçte. Hayatı ben bu süreçte öğrenmişim.

Allah herkese hafızlık yapmayı ve bu duyguları yaşama-yı herkese nasip etsin.

köylüm ahmet uluçay süleyman ünlü

Ahmet Uluçay, 1954 yılı Aralık ayında Tepecik/ Tavşanlı/ Kütahya' da dünyaya geldi. Küçüklükten itibaren resim çizmeyi çok seviyor ve kelimeleri kolaylıkla okuyabiliyordu. İlkokula kadar okuyabildi. Buna rağmen şiirler yazan Ahmet Uluçay köyde “Şair Ahmet” lakabı ile anılıyordu. Lakin hayatını feda edeceği olan sanat bunlar değildi.

İlkokul döneminde köye gelen bir seyyar sinemayı görmesi ile sinema aşkı ve yolculuğu başladı. Ahmet Uluçay'ın yakın aile dostundan şu sözleri dinledim: “Ahmet abi ile sıkı dostluğumuz vardı. Sinema ile ilgili olarak bana ilk şunu söyledi “Ah! Bir de şu resimler gımlıdayıverse.” En yakın arkadaşları olan İsmail Mutlu ve Şerif Akarsu'ya da sinema aşkını tutuşturdu. Böylelikle “Tepecik Köyü Arkadaş Sinema Grubu'nu” kurdular. Çevreden buldukları sinema parçaları ve tahta parçaları kullanarak sinema makinesi yaptılar. Ancak sinema tutkularına yeterli gelmedi.

Almanya'daki bir gurbetçi işçi tanıdıklarından “WHS” kamera temin ettiler. Ve ilk kısa filmleri olan “Optik Düşler” filmini çekip soluğu Anadolu Üniversitende aldılar. Dekan Dursun Gökdağ bu iki gencin sinemayı anlatışlarından filmi merak edip sinema salonunu hazırlattı. Köy şartlarında böylesine güzel, kusursuz ve tutkulu filmi nasıl çektiklerini hem merak hem de hayranlıkla izledikten sonra filmlerine referans oldu.

Ahmet Uluçay için sinema öyle bir tutkuydu ki parası olmadığı için hem yönetmenlik hem inşaat işçiliği, tavukçuluk ve kamyon şoförlüğü gibi çeşitli işlerde çalışıp tüm birikimini sinemaya harcıyordu. Bu durum başta köylü olmak üzere yakın çevresi ve özellikle de babasından tepki çekiyordu. Herkes ona boş işlerle uğraşmamasını, para ve mülkiyetini değerlendirip ailesini rahat ettirmesi gerektiğini söyledi.

Ahmet Uluçay film çekip hem de çeşitli işlerde çalışırken eşi ve çocukları da tavuk kümesine bakıyordu. Bu yüzden babası “ Beyoğlu Berdüşü” dediği oğlu ile hayatının sonuna kadar görüşmedi.

Bu olaylardan kısa bir süre sonra 2002 yılında ilk uzun metraj filmi olan “Karpuz Kabuğundan Gemiler Yapmak” olan filmini çekmeye başladı. Film, San Sebastian Uluslararası Film Festivali, İstanbul Uluslararası Film Festivali basta olmak üzere 40'ı aşkın ödülü topladı.

Başarısının sırrını ise şöyle açıklıyor : “İstemek, çok istemek sonra para başta olmak üzere tüm imkansızlıklar bulunur” .

2004 ' te beyninde tümör tespit edilen Ahmet Uluçay , 4 kez ameliyat oldu ancak ölüm peşini bırakmadı. 30 Kasım 2009'da Uluçay, Çapa Tıp Fakültesinde hayata gözlerini yumdu. Azmi, kişiliği ve düzgün karakterliliği ile anılan usta yönetmenin ruhuna rahmetle.

yaz ve yenilenme

mustafa muaz dengeşik

Birçok kişi yaz aylarını sever. Yazın güneş doğar, çiçekler açar ve daha birçok güzel şey olur. Ama yaz aylarının üzücü bir yanı vardır. İnsanlar hava sıcak bahanesiyle mahremiyete aykırı kıyafetler giyer. Bu durum insanlardaki imanı zedeleyebilir. Bu yüzden yaz, Müslümanlar için bir yeniden doğuş olmalı.

Dışarıda bu kadar günah varken olduğumuz yerde oturup bu günahlara karşı hiçbir şey yapmadan durmak biz Müslümanlara yakışmaz. Bu yüzden kendimizden başlayıp çevremizi düzeltmeliyiz. İnsanlara İslam'ı güzel bir şekilde yansıtmalıyız. İnsanlara karşı bir perde olup İslam'ı kapatmak yerine bir ayna olup İslam'ı yansıtmalıyız. Bir ayna olmak için de ilk baş kendimizi düzeltmeliyiz. İnsanlar bizi ahlaksız olarak değil de güzel ahlaklı bireyler olarak tanımalı. Yaptığımız ahlaksızca hareketler insanları İslam'dan soğuturken yaptığımız ahlaklı hareketler insanları İslam'a yaklaştırır.

Gittiğiniz bir yerde insanları rahatsız etmeyen, başladığı işte yapabildiğinin en iyisini yapmaya çalışan, insanlarla konuşurken küfretmeden, kötü söz kullanmadan konuşan

kişiler sizi etkilemez mi? Böyle güzel ahlaklı insanlarla konuşmak istemez misiniz? İşe insanları ilk baş güzel ahlakla etkilemeliyiz.

Sonraki aşama ise insanlara İslam'ı anlatmak. İnsanlara önce Allah'ı anlatmalıyız. Sonra ise yaratılış amacımızı ve kulluk vazifemizi anlatırız. İnsanlar ölümden sonra ebedi bir hayat olduğunu ve bu hayatta güzel bir yerde olabilmek için kulluk vazifesini güzel bir şekilde yapması gerektiğini söylemeliyiz.

Güzel bir yerin yani cennetin var olduğunu söylerken cehennem varlığını söylemeyi unutmamalıyız. Eğer ki kulluk vazifesini yapamaz ve harama bulaşırsa bunun bir cezası olduğunu bilmeli.

Sözün özü dışarıda bu kadar günah varken bunlara göz yummamalıyız. Bir kişinin Müslüman olmasına vesile olmak varken evde boş boş oturmamalıyız. Ebedi dünyadaki güzellikler varken fani dünyanın sahte zevkleriyle oyalanmamalı, salih ameller işleyerek Allah'ın rızasını kazanmaya çalışmalıyız.

sosyal medya

ahmet günal

Sosyal medya, temel amacı paylaşmak olan, insanların videolar, fotoğraflar ve yazı gibi paylaşım yaptığı birçok platformdan oluşan ağıdır. Sosyal medya insanların paylaşım yapmaları dışında insanların platformdan platforma göre değişen para kazanma şekilleri ve bundan fazlasını sunuyor.

Peki temel amacı paylaşmak olan sosyal medya yokken insanlar nasıl birbirleriyle bir şeyleri paylaşıyorlardı?

İnsanlar tarihin en başından beri birbirleriyle iletişime geçen, bir şeyler paylaşan bir canlı olarak hayatlarına devam ediyor. İnsanların iletişime geçmelerinde ana iletişim aracı konuşmaktır ama tabii ki insanlar sadece belli bir noktada iletişime geçmek istemiyorlardı. Uzak konumlardaki kişilerle de hızlı bir şekilde iletişime geçmek istiyorlardı ve insanlar bu sebeple birçok şey denediler. Bunlardan biri olan neredeyse çoğu kişinin bildiği şey, mektuptur.

Mektup bir yazıcıdan bir ya da birkaç kişi aracılığıyla ulaşıcıya yazılıp gönderilen bir iletişim aracı olmuştur ama hız konusunda ulaşıcıya birden fazla sebepten dolayı süre artıp kısalabiliyordu ama tabii ki daha çok şey denedi mesela kuşlar aracılığıyla haberleşme oldu. Kuşların bir bölgesine notlar yazıp bağlanır ve kuş eğitilmiş olduğu için serbest bırakıldığında alıcıya gider. Bu yöntemdeki iletişimde sürede bir sürü değişken olduğu için kuşun ne zaman alıcıya varacağı bilinmiyordu.

İnsanlar zaman geçtikçe iletişimi geliştirmeye devam etti. Tellerin iyi bir ses iletkeni olduğu fark edildi ve

Alexhander Graham Bell tarafından icat edildi. İnsanlar belli bir yerde olan telefonlara gidip başka insanlarla hızlı bir şekilde arayarak iletişime geçiyorlardı tabii aranan kişi aramaya cevap verirse iletişim oluyordu.

Artık bilgisayarlar da bulunmuştu ama tabii ki ilk bilgisayarlar sadece toplama çıkarma gibi az şeyler yapıyorlardı ve çok büyüklerdi. Bilgisayarlar zaman geçtikçe gelişerek küçüldüler. Bu süreçte de internet ortaya çıktı. İnternetin ortaya çıkmasıyla bilgisayarlar üzerinde internete girebiliyorduk. İnternetle birlikte e-posta da çıktı. E-posta internetin aracılığıyla insanların dijital ortamda yazı yazıp yazıları ya da fotoğraf gibi şeyleri alıcıya gönderebilmesini sağladı. Artık telefonlar da gelişti ve artık telefon aracılığıyla da internete girilebiliyoruz.

Web 2.0 kullanılmaya başladıktan sonra sosyal medya oluşmaya başladı. Artık tek yönlü değil karşılıklı diyalog halinde insanlar konuşabiliyorlardı. Uygulamalar ve siteler sayesinde insanlar birbirleriyle bilgi paylaşabiliyorlar, aradığı içeriğe göre şeylere bakabiliyorlardı. Zaman ya da mekân kısıtlı olmadığı için zamanlarını buraya harcayanlar oluyordu. Sosyal medya gelişmeye devam etti. İnsanlara daha çok olanak sundu ama bir yerden sonra insanlar sosyal medyaya bağımlı olmaya başladılar. Sosyal medyanın faydaları varken zararları da oluyor, bu yüzden insanlar sosyal medyayı bilinçli bir şekilde kullanmalılar. İnsanlara sosyal medyayı nasıl bilinçli kullanıldığını öğretilmesi gerek ve böylelikle insanlar daha iyi bir şekilde sosyal medya kullanabilirler.

mantık ve teknoloji kadir sökmenli

Mantık doğru düşünmenin kurallarını inceleyen bilim dalıdır. Aklın doğru ve yanlış birbirinden ayırmak için başvurduğu bir düşünme disiplini. Mantıklı düşünmek akıl ile mümkündür. Akıl ile vardığımız her yargı ile yeni fikirler ve düşünceler ortaya koyabiliriz. İşte teknoloji de burada devreye giriyor. İnsan Dünya ile tanıştığından beri hep hayatta kalmanın yollarını aramıştır. Bunu yaparken de yeni icatlar ve keşifler de bulunmuştur. Yaptığı ve bulduğu her şeyi aklının gücünü kullanarak yapmıştır. Aklının getirdiği yaratıcılık gücü onun dünyadaki mutlak hakimiyetini ve üstünlüğünü kesin bir şekilde onaylamıştır. Bunun yanında deney ve gözlem yöntemi ile birçok yeni bulgu bulmuştur.

Bu bulgular insanın hayatının bütün sebeplerini ve amaçlarını ortaya koymuş ve insan hafızasının içindeki soru işaretlerini bir bir çözmeye başlamış. Zaman geçtikçe hayata farklı bir bakış açısından bakan insanların önderliğinde bilimin doğurduğu teknoloji çıkmış. Teknoloji

deyince aklımıza bin bir türlü araç ve gereç gelebilir lakin teknoloji sadece bunlarla sınırlı değil. Aslında bu metni okuduktan sonra bile dışarı çıktığın vakit etrafına bakarken aklına yeni bir fikir gelebilir işte bu da bir teknolojidir. Şu anda hayatımızın her safhasında bulunan bu fikirler topluluğu bizi belki daha da ileri götürecektir ya da daha da kötüye...

Yani mantık ve teknoloji ikisinin de amacı doğruya yönelmektir. Teknolojiyi zaten bilim doğurduğu için biliminde mantıkla çok yakın bir ilişkisi var. Mantığımda felsefe ile bir ilişkisi var. Zaten bütün bilimler felsefeye bağlı değil miydi? Lakin zamanla bu bilimler kendi düşüncelerini, fikirlerini ortaya atınca felsefeden ayrıldılar ama asla felsefeden yani düşünmekten kendilerini alıkoymadılar. Kısacası mantık bir işçiydi, bilim makineler ve teknoloji de ortaya çıkan üründü. Birbirlerine sıkıca bağlıydılar ama onları asıl bağlayan daha da güçlü bir bağ vardı: FELSEFE

vaktin israfı m. ali yıldız

Aylık harcamalarınızı kalem kalem yazdınız, bir liste haline getirdiniz. Temel ihtiyaçlarınızı ve tüm harcamalarınızı düşünce süzgecinden geçirdiniz. Paranızın çoğunu lüzumlu şeylere harcamışsınız. Bunu almasam da olurdu, pek ihtiyacım yoktu diyeceğiniz gereksiz bir harcamanız da yok. Evet benim de öyle. Bu ayı tasarrufla geçirdim, israf etmedim diye düşündüm bir an. Peki ya boşa geçirdiğim zaman? İsraftan sayılmaz mı? Bana hiç bir faydası olmayacağını bildiğim halde ekran başında geçirdiğim saatler, zaman kavramını yitirdiğim günler? Kendimi boşlukta hissedişimdi herhalde beni bu konuda düşünmeye sevk eden. Her gün tekdüze sürüp giden, anlamsız gelen hayatım. Oysaki vakti değerlendirsem, kendimi geliştiresem ne kadar anlamlı o hayat. Böyle düşünüp bundan sonra vaktini değerlendirmeye karar verdikten sonra yapamayışım niye?

Birçok kere verdim bu kararı. Vaktimi düzene soktum, kendime uğraşlar buldum, çalışmaya başladım. Artık ekran başında saatlerce oturmuyor, baktığım zamanlarda ise araştırmalar yapıyor, bana faydası olacağını düşündüğüm şeylere bakıyordum. Okumaya, yazmaya, çizmeye başladım. Yaptığım uğraşlar sonucu bir şeyleri başardığı-

mı gördükçe mutlu oluyordum. Ancak tüm bunlar fazla uzun sürmedi. Birkaç gün veya en fazla birkaç hafta sürüyor sonra hayatın akışı içinde kaybolup gidiyordu. Ben yine o eski gaflet içindeki yaşantıma dönüveriyordum farkında olmadan. Ters giden bir şeyler vardı elbette. Peki ya neydi bunun sebebi? Yanlış arkadaşlar mıydı, tembelliğin miydi, yoksa hakim olamadığım iradem mi?

Sebebi ne olursa olsun kaliteli bir yaşam sürmek istiyorsak vaktinizi boşa geçirmemeliyiz. Allah Rasülü (sav) şöyle buyurmuştur: “İki nimet var ki insanların çoğu o nimetlerde aldanmıştır; sıhhat ve vakit.” Vakıt nimetinde aldanmamalı, onu israf etmemeliyiz. Tembel tembel oturmak yerine kitap okumak, spor yapmak gibi hem bize fayda sağlayacak hem de eğlenebileceğimiz aktiviteler yapmalıyız. Örneğin bisiklet binebilir, yürüyüş yapabilir, film ve belgesel izleyebilir, çeşitli alanlarda dergiler takip edebilirsiniz.

Jules Payot “İrade Terbiyesi” isimli kitabında şöyle der: “İrade duygusal bir güçtür ve herhangi bir düşüncenin onun üzerinde etkili olabilmesi için tutku şeklini alması gerekir.” Eğer iradenize hakim olur, faydalı şeyler yaparsanız hayatın daha anlamlı olduğunu göreceksiniz.

spor

ahmet eren kaçar

Önceden belirlenen kuralları olan bireysel veya takım halinde yapılmasının yanı sıra fiziksel ve zihinsel aktivitelere spor denilmektedir. Spor, yarışma ve ya kişisel eğlence amacıyla mükemmelliğe ulaşılması denilmektedir. Bireysel olabildiği gibi takım halinde de yapılan sporun birbirinden farklı pek çok çeşidi bulunur. Takım halinde yapılan sporlara en büyük örnek olarak futbol gösterilebilir. Kişisel olarak yapılan spor hareketlerinin yanı sıra hayvanlarla ve ya objelerle de spor hareketleri yapılabilir. Bazı spor çeşitleri zihinsel yeteneklere dayalı olarak yapılmaktadır. Buna örnek olarak masa oyunlarından satranç sayılabilir.

Sporun sağlığa pek çok faydası vardır. Spor, kasları güçlendirirken aynı zamanda vücut dayanıklılığını da sağlar. Spor sayesinde kilo dengede tutulabilir. Kemik yoğunluğunun artmasını sağlayan spor, kalp hastalıklarını da önlemesi ile bilinen spor; kalp ve damar hastalıklarına karşı vücudu korumakta, bağışıklık sistemini korumakta, vücut enerjisinin artmasını sağlamakta, Zindelik vermekte ve depresyon ve kaygı sorunu da ortadan kaldırmaktadır.

Spor, insanların hayatında epey fazla yer tutmalı. Bunu da düzenli spor yaparak sağlayabiliriz. Düzenli spor yapmak, düzenli ve dengeli bir uyku sağlamaktadır. Yüksek kolesterolü kontrol altına almak için de düzenli spor yapmak gerekir. Kalp rahatsızlıkları riskini azaltmak için mutlaka düzenli spor yapmak gerekir. Daha kaliteli bir yaşam sürdürmek için de düzenli spor yapmak da gerekir. Düzenli spor yapmak genel olarak yaşam tarzını olumlu etkilemektedir. Buna göre spor yapmak kişinin daha disiplinli olmasına da katkı sağlar. Spor sayesinde kişi daha planlı bir şekilde yaşayabilir. Ayrıca zayıflamak isteyen kişiler de rahat bir şekilde spor yapabilirler. Bu sayede spor yapmak hızlı bir kilo verilme sürecini de başlatmış olur. En az bir spor dalı ile uğraşmak stresle başa çıkmak için de son derece etkilidir.

Allah bana da nasip etti ve yaklaşık altı buçuk yaşımda spora başladım. Kütahya Altınordu Futbol Okulunda futbolla tanıştım. Geçmişte Altınordu Futbol Okulu ve ortaokulda okulumun futbol takımı gibi takımlarda oynadım.

Futbol hayatıma Belediye Kütahyaspor U14 takımında oynayarak devam ediyorum. Aynı zamanda öğrencisi olduğum Şehit Selim Cansız Anadolu İmam Hatip Lisesi futbol takımında bulunuyorum. Tabii ki her futbol oynayan çocuk gibi benim de ileride başarılı bir futbolcu olarak iyi takımların kadrolarında bulunmak gibi hayallerim ve hedeflerim var. Bu hayal ve hedefler beni öylesine motive ediyor ki oldukça disiplinli ve istikrarlı bir şekilde antrenmanlarıma devam ediyorum. Antrenmanları ve futbol oynamayı çok seviyorum.

Futbolun bana kattığı birçok fayda var. Bunlara örnek olarak sağlıklı bir vücut, birçok iyi arkadaş, sayısız kupalar ve madalyalar, ama en önemlisi de güzel ahlak. Güzel ahlak ne alaka dediğinizi duyar gibiyim. Beni çalıştıran bütün hocalarımdan öğrendiğim ilk kavram karakterin yetenekten önce geldiği olmuştur. Ahlaklı bir sporcu olarak yetişmek en büyük başarıdır. Bu doğrultuda inşallah ahlaklı bir sporcu olurum.

Sosyal hayatımda da futbolun yeri oldukça önemli bende. Birçok kez şehir dışlarına maçlara ve turnuvalara katıldık. Katılmış olduğumuz turnuva ve maçlarda çok önemli tecrübeler edindim ve güzel anılar bıraktı hayatıma şu ana kadar. Kupa ve madalyalar kazandım. Kazandığımız kupalardan en özelini paylaşmak isterim.

Kocaeli'nde bir futbol turnuvası düzenlenmişti ve biz o turnuvada yaklaşık otuz takım içinden büyük bir başarı göstererek üçüncü olmuştuk ve 3. lük kupasını almıştık. İnanılmaz bir deneyimdi.

Ben yaptığım sporun ahiretime de katkı sağladığımı düşünüyorum. Allah bu vücudu bize emanet olarak verdi, bu vücuda iyi bakmamızı da emretti. Ben de spor yaparak bize emanet edilen bu vücuda iyi baktığımı düşünüyorum. Hem de spor yaparak ibadetlerimi daha rahat yapabiliyorum.

Spor gerçekten hayatıma yön veriyor ve renk katıyor. Şu yaşıma kadar spor yaptığım süreçten edindiğim tecrübelere dayanarak herkese spor yapmayı tavsiye ederim. Spor her açıdan önemlidir.

"bizim için reklam düğünün içinde olur."

ömer tuğra bayram
hamza kerem battal

Bir Soru-Bir İnsan, yapmaya karar vermiş olduğumuz, gütmüş olduğumuz amaç doğrultusunda, toplumun bilinmeyen tarafını, bilinmeyen tarafın bilinmeyen insanlarını, o insanların mesleklerini ve yaşayışlarını, hayatlarını, onlarla yaptığımız röportajdan çok, ihtiyacımız olan sohbet muhabbet eşliğindeki değerli anılarımızı kağıda ve yazıya dökerek sizleri bu konuda bilinçlendirmek ve toplumun görünmeyen gizli kahramanlarını ve yaşayışlarını ele aldığımız bir konuyu paylaşmak üzerine yazılmış röportajlar bütünüdür.

Bu sayımızda ise insanların en mutlu günlerinde mutlu olmalarını sağlayan, bu mutlu günde bütün ihtiyaçlarını karşılayan ve eğlenmelerine olanak sağlayan düğün salonu sahipleriyle röportaj yaptık. Bu röportajda bizimle beraber olan ve değerli vaktini bize ayıran Gala Düğün Salonu sahibi sevgili Bekir Çelik abimize iyi niyetinden ve dürüstlüğünden dolayı teşekkür ediyoruz. Dilerseniz röportaja geçelim.

HER ŞEYDEN ÖNCE KENDİNİZİ VE YAPMIŞ OLDUĞUNUZ İŞİ TANITIR MISINIZ?

İsmim Bekir Çelik. Kütahya Gala Düğün Salonunun işletme sahibiyim. Yaklaşık 8 yıldan beri bu işin başındayım. 43 yaşındayım evliyim ve iki çocuğum var.

DÜĞÜN SALONU AÇABİLMEK,

GÜNÜMÜZDE BÜYÜK BİR SERMAYE İSTİYOR. SİZ BU SERMAYEYE NASIL SAHİP OLDUNUZ? SAHİP OLDUĞUNUZDA DÜĞÜN SALONU AÇMAK NEREDEN AKLINIZA GELDİ? BU PARAYI HIÇ BAŞKA BİR YERDE KULLANMAYI DÜŞÜNDÜNÜZ MÜ?

Şimdi şöyle söylemek gerekirse tabii ilk olarak çok büyük bir para istiyor. Zaten biz burada şirket kurduk 3 ortak olarak. Zaten tek başına bu işe güç yetiremezsin. Aklıma nereden geldi dersen eğer, ben bu işin temelinden geliyorum. Daha öncesinde garsonluk yaptım, şeflik yaptım, müdürlük yaptım. Sonra varımızı yoğumuz satarak buraya ortak olduk. Yani zaten temelinden geldiğimden neyin ne olduğunu biliyorum o yüzden kazasız belasız götürüyoruz çok şükür.

Yatırım olarak 2.bir salon daha açtık. Serenat Kır Bahçe diye. Orada da ortaklığımız var. Ayrıca başka yatırımları da düşünüyoruz tabii. Bu hayvancılık olur, seracılık olur. Bir şekilde imkanları değerlendireceğiz. Tabii pandemi girdi araya o girmeseydi biz biraz daha hızlı olacaktık.

GEÇTİĞİMİZ YAZ BENDE DÜĞÜN SALONLARINDA ÇALIŞTİM. SİSTEMİ AZ ÇOK BİLİYORUM. FAKAT BİLMİYENLER İÇİN, BİR DÜĞÜN AKŞAMI BURADA ÇALIŞANLAR İÇİN NASIL GEÇİYOR? GARSONLAR KAÇTA

BURADA OLUYORLAR VE ÇALIŞMA SAATLERİ NELER? GÖREV DAĞILIMI NASIL OLUYOR?

Şimdi şöyle, bizim işletmede bir tane şef olur, garson şefi. Onun bir tane yardımcısı olur, biz ona çavuş deriz. Bir de personel olur. Atıyorum mesela o gece 500 kişilik bir düğün var. Şef garsona der ki saat 3 gibi buraya gelin. Garsonlar belirtilen saatler içerisinde gelirler. Servisler açılır. Önden bir temizlik yapılır. Sonra düğünün başlama saatini ve düğün sahipleri beklenmeye başlanır. Düğün saati geldiği zaman mesela 8 gibi başladı diyelim, servis zamanında garsonlar yemeklerini dağıtırlar, boşlarını toplarlar, düğün bitiminde de en son olarak temizliği yapılır. Daha sonra biz onları evlerine bırakırız.

PEKİ ÇIKIŞ SAATLERİNİZ KAÇTA DENK GELİYOR?

Ya o düğünle alakalı bir durum. Mesela 200 kişilik kına vardır, 12'de çıkarlar. Ya da düğün daha kalabalıktır giderler 1'de, 2'de çıkarlar. O biraz düğünün ne olduğuna ve kaç kişilik olduğuna göre değişir.

DİĞER DÜĞÜN SALONLARIYLA ARANIZDA REKABET OLUYOR MU PEKİ? YA DA ONLARDAN DAHA İYİ HİZMET VEREBİLMEK İÇİN NE GİBİ EKSTRA ŞEYLER YAPIYORSUNUZ?

Ya tabii rekabet var olmaz mı? Şimdi

şöyle 2-3 salon var böyle merdiven altı diyebileceğimiz tarzda. Yani mesela bu tarz salonlar, bizim maliyetten saymadığımız paraya gidip düğün yapıyorlar. Yani cidden çok ucuza düğün yapıyorlar ve biz gerçekten bu insanlar nasıl ve neyden kar elde ediyorlar anlamış değiliz. Çünkü bu parayı ben maliyetten bile saymıyorum. Bir de rekabet kısmı var. Yani bizim için yemeğin dağıtım hızı çok önemli. Müşterinin memnuniyeti önemli. Her yapılan reklam bizim için düğünün içinde olur. Yani her düğünde benim en az oraya gelen müşterilerden 4-5 kişiyi düğüncü olarak kapsam lazım ki iyi hizmet verebileyim. Yemek kalitesinden tut, orkestra kalitesinden tut, personel kalitesinden tut bunlar cidden çok önemli etkenlerdir rekabette.

BU ZAMANA KADAR BURADA PEK ÇOK İNSANI AĞIRLAMISINIZDIR. PEKİ ARALARINDA SİZİNLE TARTIŞAN İNSANLAR OLDU MU? OLDUYSA BU TARZ DURUMLARDA NE YAPIYORSUNUZ? BİRAZ BAHSEDER MİSİNİZ?

Bizde şüana kadar çok şükür öyle büyük bir kavga olayı olmadı. Sadece misafirlerden bir kişiyle tartıştık bir sürtüşme yaşandı. O da alkollüydü zaten. Düğünün huzurunu bozuyordu. İnsanlar artık rahatsız olmaya başlamıştı. Biz de müdahale etmek zorunda kaldık. Orada bir tartışma gibi bir şey oldu, orada bir sıkıntı yaşadık. Daha sonra çıkarttık arkadaşları salonundan dışarı.

Ha mesela kavga şöyle oluyor. Zaman zaman taraflar anlaşamayınca özellikle kız tarafı kavga çıkarabiliyor. İşte takıda anlaşmazlık oluyor ne bileyim başka başka konularda anlaşmazlıklar oluyor. Ama dediğim gibi öyle çok kavga olayımızı idare olarak bizim olmadı. 8-9 yılda toplasan 1-2 defa olmuştur

MERAK ETTİĞİM BİR KONU VAR. DÜĞÜN SALONUNDA BOZULAN BİR DÜĞÜN OLDU MU?

ANLATIR MISINIZ?

Tabii oldu. Mesela düğünden bir gün önce gelin ve damat kavga etmişler. Damat tarafı beni aradı. Abi biz nişan attık iptal edelim, diye. Bizde ertesi gün için verdiğimiz bütün siparişleri iptal etmek zorunda kaldık. Ha tabii önceden gelen siparişlerin parası alındı ama çoğu siparişi iptal ettik. Ama salonun içinde bir bozulma veyahut bir şey yaşanmadı çok şükür.

GÜNÜMÜZDE SALONUNUZ BİLİNEN BİR SALON. BU ŞÖHRETE GELMEK İÇİN NELER YAPTI-NIZ? BU SALON İLK AÇILDIĞINDA İŞLER NASIL İLERLİYORDU? BAŞARAMAYACAĞIM DİYE KORKTUĞUNUZ ANLAR OLDU MU?

Biz buraya gelmeden önce burasının adı Tansa Düğün Salonuydu. Yaklaşık 3 yıl hizmet vermişler. Biz burayı aldığımızda ilk olarak ismini değiştirdik, Gala Düğün Salonu olarak. Tabii dediğim gibi az önce saydığım hizmet olsun yemek kalitesi olsun, bunları düzgün ve güzel yaparsan zaten her düğünden 3-5 kişi seni tutmaya mutlaka geliyor. Düzenli çalışmak prensipli çalışmaktır. Çok şükür biz mesela burası Tansayken yılda 25-30 düğün yapıyormuş. Biz artık yıllık 150 ve üstü düğün yapmaya başladık. Bu da saydığım bu kaliteye bağlı tabii ki.

YANI DAHA ÖNCESİNDE DE ÇALIŞTIĞIM İÇİN MERAK ETMİŞİMDİR. BAŞKA BİR SEKTÖRDE 7-8 YIL ÖNCEKİ ÇALIŞMA ŞARTLARI GÜNÜMÜZDE TEKNOLOJİNİN ETKİSİYLE DAHA DA KOLAYLAŞABİLİYOR. FAKAT DÜĞÜN SALONUNDA NEREDEYSE İŞ YÜKÜ YILLARDIR AYNI GİBİ. BUNUN NEDENİ SİZCE NEDİR?

Teknolojiyle çok fazla alakamız yok bizim. Yani hizmet sektöründe teknolojiye pek fazla yer verilmez, gerek de yoktur. Ama tabii mesela görsel olarak ışıklandırma robotları, lazer robotlarımız var. Teknoloji ancak görsel açıdan ve işitsel açıdan işimiz

yaraya-biliyor. Ses sistemlerimiz de oldukça üst düzey. 7-8 yıl önce-siyle de pek bir fark yok, öyle ilerleyemiyorsun teknolojik olarak.

İNSANLARIN AKLINDA PEK ÇOK SORU İŞARETİ VAR ÖZELLİKLE TEMİZLİK VE HİJYEN KONUSUNDA. SİZ BU ÖNLEMLERİ NASIL ALIYORSUNUZ?

Şimdi bizim mutfak endüstriyel mutfak, bulaşık makinemiz var 90 derecede yıkar. Hem bardak makinamız var hem kaşık makinamız var. Ki zaten mutfak personelimiz de tabakları falan yıkamadan önce sirkeli su ile bir güzel durular. Daha sonra makine sayesinde 90 derecede bütün her şey yıkanır. Bu şekilde hijyeni sağlıyoruz.

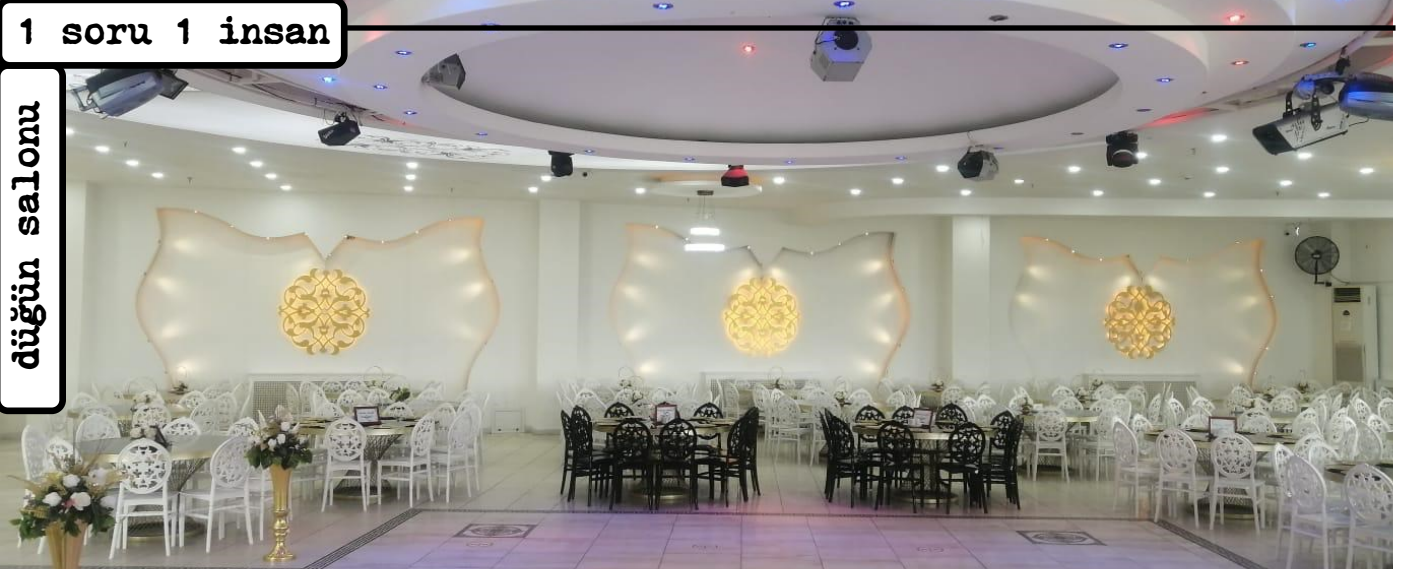
MUTFAKTA HİJYENİK OLDUĞUNUZA İNANIYOR MUSUNUZ PEKİ? YEMEK YAPILIRKEN ÖZELLİKLE.

Tabii ki inanıyorum. Mesela ben yemek henüz daha dağıtılmadan ve zaman zaman yapılma esnasında sürekli kontrol ederim. Yemeğin kalitesine, tadına, tuzuna, yapılış şekline. O kontrolü yapmadan o yemeği dağıttırmam.

DİYELİM Kİ YEMEĞİN TADI KÖTÜ OLDU, BOZUK ÇIKTI O ZAMAN NE YAPIYORSUNUZ?

O zaman biraz sıkıntı. Naneyi yersin. Ama şöyle bir şey mutfaktaki aşçı usta çok önemli. Yani bizim işte özellikle aşçının rolü büyük. Zaten aşçımız da yıllardan beri bizim yanımızda. Ya bazen tabii insanlık hali tuzun ayarını kaçırabilir. O da sıkıntı olmuyor hani müşteri en fazla şunu der: Bu çorba tuzsuz olmuş. Ama bunun çaresi basit. Masada tuz var ekersin ve yemeye devam edersin. Çok tuzlu olursa mesela sıkıntı olur bize. Onunda öyle bir çözümü yok maalesef.

ÇALIŞMA ORTAMI BENCE BU İŞİN EN ÖNEMLİ FAKTÖRÜ. ÇA-

LİŞANLAR ARASINDA SORUN OLDUĞUNDA NASIL ÇÖZÜYORSUNUZ? BEN ÇALIŞIRKEN BU TARZ ŞEYLERLE ÇOK KARŞILAŞTIM.

Biz yönetim tarafı olarak, idare eden taraf olarak garsonlarla pek işimiz olmaz. Bizim muhatap olacağımız tek insan şeftir. Garson şefi. Eğer garson şefinin disiplini iyiye zaten elemanları hiçbir zaman o noktaya getirmez. Baktık bir adam huzursuzluk mu çıkarıyor garsonlardan, şef hemen o adamı evine gönderir. Tamam arkadaşım sen evine git, der. Yani kavga çıkarttırmaz elemanlar arasında. Ha bazen bazı garsonlar parayı az buluyor. Ya da o arkadaş az çalıştı ben çok çalıştım muhabbeti dönüyor. Ben niye tuvaleti temizliyorum diyen oluyor mesela. Bu da şefin işi, burada dengeyi şef sağlamak zorunda.

ÇALIŞANLAR ARASINDA TECRÜBEYE DAYALI OLARAK BİR KADEME FARKI OLUYOR. SİZ BUNU DOĞRU BULUYOR MUSUNUZ?

Tabii ki doğru bulmuyorum. Yani bu 3 senelik bir eleman da olsa 5 senelik bir eleman da olsa iş belli yani sabit. Herkesin bir görevi var. Eğer yetişemiyorsa yardım ister, yardıma gelirler. Ama öyle ben bunu yapmam daha kıdemliyim, sen yap muhabbeti kesinlikle doğru değil.

ŞİMDİ GARSON OLARAK BİR SÜRÜ FARKLI İSTEK DUYABİLİ-

YORSUNUZ MÜŞTERİLERDEN. SİZ ÇALIŞIRKEN SİZİ EN ÇOK SİNİR EDEN İSTEKLER NE OLUYOR GENELDE?

Şimdi bizim en çok sıkıntı yaşadığımız nokta şu. Bizim masalarımız 10'lu veyahut 8'li masalar. Yani bizim işimizde öyle insanlara denk gelebiliyoruz. Adam kıskanç mesela yani. 10 kişilik masaya 4 kişi oturuyor. Sıkıntı da burada patlak veriyor. O 6 kişilik yer boş ya, oraya kimseyi oturtmak istemiyor. Neymiş ailecek oturacaktı. Yani 10 kişilik masayı 4 kişiyle zapt ediyor. Mesela diyoruz boş bir yere aktaralım sizi diye kalkmıyor ve kabul de etmiyor. En çok yaşadığımız sıkıntı bu.

PEKİ YAŞADIĞINIZ KOMİK BİR AN VAR MI? İLGİNÇ DİYEBİLECEĞİNİZ?

Gelinlerin biliyorsunuz düğün esnasında çiçek atma töreni olur. İşte insanlar o çiçeği kapmak için uğraşırlar. Kapan kişi ileride yakın bir zamanda evlenecektir mesela inanış gelenek gereği. Bizim de bir gün bir düğünümüzde, bizim şimdi salonun ortasında ufak bir kanca vardır. O gün düğünde işte insanlar gelinin arkasında müzik eşliğinde oynuyorlar. Şimdi normalde gelin çiçeği atar o kalabalıktan şanslı olan o çiçeği kapar ya hani. Gelin bir attı tam o kancaya denk geldi havada kaldı kimseye yar olmadı.

ESKİ İLE ŞİMDİYİ KIYASLARSANIZ DÜĞÜNLER NE GİBİ BİR DEĞİŞİM GÖSTERDİ SİZCE? BU DEĞİŞİM VARSA EĞER OLUMLU VE OLUMSUZ YÖNLERİ NELERDİR?

Eskiyle yeniye kıyasladığında en önemli ve en çok değişen şey ekonomi. Eskiden alım gücü vardı. Fiyatlar günümüze göre çok daha iyiydi. Ama mesela bu sene fiyatlar %300, %400 zamlandı. Malum bu da bizi her alanda çok etkiledi. Adam mesela 1 sene sonrası için düğün tutmuş 10.000 TL'den. Tuttuğu zaman mesela kırmızı etin kilosu 40 liraydı. E şimdi olmuş 135 lira. Böyle olunca da önceden anlaştık imza attık diye biz güncel fiyattan yapamadık o düğünü. Neyse o adamın şansı. Biz artık dedik ki bu düğünden para kazanamayacağız. Ya da işte zarar ettik, dedik.

BU İŞİN EN CEZBEDİCİ VE EN CAYDIRAN SEBEPLERİ NELERDİR BİR DÜĞÜN SALONU SAHİBİ OLARAK?

Bize illallah ettiren en büyük şeyi bu işin stres. Çünkü düğün esnasında yemek yetecek mi? Fazla kişi gelecek mi? İşte elektrikler gidecek mi düğün esnasında? Jeneratör devreye girecek mi girmeyecek mi? Düğünde kavga çıkacak mı? En büyük stresimiz bunlar. Cazibesi olarak da biz müşterinin ayağına gitmiyoruz. Müşteri bize geliyor. Yani insan bulmak gibi bir derdimiz yok.

PEKİ FAZLA İNSAN GELDİĞİN-

DE EKSTRA ÜCRET ALIYOR MUSUNUZ?

Tabii mesela örnek veriyorum 500 kişilik tutulan bir düğüne 600 kişi geldi. Bu kalan mesela 100 kişilik yemeğin ekstra ücreti hesaplanır, ona göre ücreti alınır.

TEMPO OLARAK ÇOK YOĞUN OLDUĞUNUZ DÖNEMLER OLUYOR. BU DÖNEMLER HANGİ MEVSİMLERDE SIKLIKLA OLUYOR VE BU TEMPOYA NASIL AYAK UYDURUYORSUNUZ?

Bu tempo bizim genellikle yaz aylarında zirveye ulaşır. Toplasan yılda 4-5 ay arasında yoğun oluruz. Bu tempoya ayak uydurabilmek için tabii her şeyden önce ekip işidir bu, iyi ve sağlam bir ekip kurman lazım. Eğer ekibin sağlam değilse çok zorluk çekerisin. Ama ekibin sağlamsa o tempoya zaten alışıyorsun artık.

DAHA ÖNCEKİ YERİMDE GELEN BAHŞİŞLERİN DAĞITILMADIĞINA BİR KAÇ KEZ ŞAHİT OLDUM. SİZ BÖYLE BİR DURUMU FARK ETSENİZ NE YAPARSINIZ?

O şefin karakterine bağlı. Bizde dediğim gibi şef çok önemlidir. Biz şefe gerekli ve yapması gerekenleri söyleriz. Bak kardeşim bahşiş alıyorsan dağıt diye. Zaten düğün salonunda düğün esnasında; tel koptudur, kapak kalmıyordur, fotoğraf çekmiyordur, biz bu tarz gereksiz bahşiş isteme yöntemlerini yaptırmayız. Bizde en son şef düğün sahibine uğrar, işte Allah mesut etsin bir eksiğiniz falan var mı, der. Baba zaten anlar onun bahşiş istediğini. Gönlünden ne kopuyorsa, verirse örneğin 300 lira para verdi. Şef de bunu kaç garson varsa ortak olarak dağıtır. Ha mesela düşük bir para gelir bahşiş olarak. O gün o para dağıtılmaz ertesi düğüne saklanır.

İLERİSİ İÇİN DÜĞÜN SEKTÖRÜ ŞU HALE GELİR DİYEBİLECEĞİNİZ BİR ÖNGÖRÜNÜZ VAR MI?

Bizim Kütahya halkı normalde %90-

%95 oranında bütün düğünlerini yemekli yapar. Sanıyorum bu ilerde ekonomi böyle kaldığı müddetçe %50 oranına geriler. Normalde bize hiç pastalı düğün soran olmazdı. Yani olurdu da nadiren. Şimdi artık çoğu müşteri pastalı düğün istiyor.

ZENGİN DÜĞÜNLERİ DİYEBİLECEĞİMİZ DÜĞÜNLER NASIL OLUYOR? BU ZAMANA KADAR YAPTIĞINIZ EN FARKLI ORGANİZASYON NEYDİ?

Menüde genelde değişiklikler olur. Masasında çeşit çeşit tabaklardan tut meyve tabaklarından tut o değişiklikler gösterir. Organizasyon olarak da genelde müşteri tanınmış bir sanatçı getirmek isterse onu getiririz.

GENÇLERİN DÜĞÜN YAPMAYI MASRAF OLARAK GÖRMESİ VE YAPMAK İSTEMEMELERİ SİZİ ENDİŞELENDİRİYOR MU?

Tabii endişeleniyoruz. Genelde gençlerde nikah üzerinden gitmek isteyenler oluyor. O parayla dünyayı gezirim diyenlere rastlıyoruz. Tabii bu istekler de bizi ister istemez etkiliyor yani. Yani mesela 2000 düğün yapılırsa senede Kütahya'da 10-15 tane de salon olsa ortalama bir salona 100-150 düğün düşüyor. Ama ilerleyen zamanda bu düğünler sadece nikah olayına dönerse kirası yüksek olan yerler net bir şekilde kapanır.

ORGANİZE ETTİĞİNİZ DÜĞÜNLERİ İZLER MİSİN? DAVETLİLERİN YÜZLERİNDE NELER OKUYORSUNUZ?

Öyle afaki hastalık vesaire olmadığı sürece o düğünün başında dururum. Elemanları takip ederim. Misafiri takip ederim. Taşkınlık çıkaran var mı? Huzursuzluk yapan var mı? Alkollü var mı? Çünkü düğünün akışı çok önemli. İnsanların tek bir düğünü var, en mutlu günleri. Yani bizim işimiz öyle bir iş ki telafisi yok. Hata payın sıfır! Sen bir hata yaptın neyse yarın bir daha yaparız diyemezsin.

İNSANLAR İÇİN ÇOK ÖNEMLİ VE SIRA DIŞI BİR GÜN DÜĞÜN

GÜNÜ

AMA SİZ BELKİ HER GÜN DÜĞÜN ORGANİZE EDİYORSUNUZ. BU DURUM SİZİN DÜĞÜNE BAKIŞINIZI SIRADANLAŞTIRDI MI?

Ne iş yaparsan yap bir işi sürekli olarak yaparsan o iş hem sıradanlaşır hem de etkisini yitirir. Düğün yapmak da artık bizim için çok sıradan. Öyle yakınlarının düğünü olduğunda falan heyecanlanmam yani.

KÜTAHYALI OLMAYIP DA DÜĞÜN YAPAN İNSANLARIN SİZE GARİP GELEN ADETLERİ VAR MI?

Mesela garip adetleri var evet ama bizim adetlerimize de şaşırırlar oluyor. Mesela bir taraf Kütahyalı diğer taraf başka şehirdense Doğu tarafından falansa zeybek gösterisi olduğunda insanlar şaşırıyor. Görmemişler çünkü. Bazen de Iraklı olsun İranlı olsun bu tarz farklı milliyetlerden insanlar da düğün yapmak için geliyorlar. Onlar mesela bizim yemeklerimizi yemiyorlar. Kendileri yapıp getiriyorlar. Afganlar mesela burada elleriyle yiyorlar yemeklerini. Çatal kaşık kullanmıyorlar. Artı olarak mesela biz Kütahyalılar ya da Türkler pilavı kaseinin içine koyup öyle sunum yaparız. Onlar böyle tabağı dolduruyorlar. Kocaman oluyor. ve de bitiriyorlar yani. O pilavla mesela 5 kişi doyar ama adam tek başına bitiriyor.

SON OLARAK EKLEMEK İSTEDİKLERİNİZ NELERDİR?

Yani bazı insanların biraz daha anlayışlı ve saygılı olması lazım düğün salonu sahiplerine. Yani mesela dediğim bu masa muhabbetinde 10 kişilik masaya sadece 1 aile oturmak zorunda değil. Bazen insanlar ayakta kalabiliyor.

BU SAMİMİ CEVAPLARINIZDAN DOLAYI TEŞEKKÜR EDERİZ.

Ben teşekkür ederim.

istanbul

dedikleri

ahmet eren günel

Yine böyle bir cuma günüydü okul çıkışı olmuş törende Müdür yardımcısı istanbul gezisi olacağını söylemişti. Allah'ım o nasıl bir heyecandı öyle. İstanbul... Kelimelerin tarif etmeye yetmediği, duyguların, kalbi güzel insanların şehri İstanbul...

Günler su gibi geçmiş, o gün gelmişti. Gece okulumuzda buluştuk ve istikamet İstanbul, yollara düştük. Hani diyor ya Tolstoy "Tüm muhteşem hikayeler iki şekilde başlar. Ya bir insan bir yolculuğa çıkar ya da şehre bir yabancı gelir." İşte belki de yeni bir hikaye, yeni bir anı için düştük yollara istikamet, Fatih'in sevdası İstanbul.

İçimde tarifsiz bir heyecan bilmem ki neden? Yollar aslında çok şey anlatır insana belki de yalnız kalıp kalbinin derinlerine dalması için bir fırsattır. Çok uzattım sanırım. Diyeceksiniz artık varın İstanbul'a.

Vardık evet! Burada vardık diyerek aslında yol boyunca aklımdan geçen onca düşünceyi söylemedim, sadece vardık diyerek bitirmiş oldum. Sabah namazı için Eyüp semtine, peygamberimizi evinde ağırlayan o zatın huzuruna vardık

*Yetişmez mi bu şehrin halkına bu nimet-i Bâri
Habib-i Ekrem'in yâri Ebû Eyyüb el Ensâri*

Evet, o semtin o toprakların ayrı bir manevi atmosferi, duyguları vardı. Sen istemesen de kaplıyordu kalbinin içini Ebu Eyyüb el Ensari'nin kabrini ziyaret ettikten sonra hemen yakınındaki Pierre Loti Tepesi'ne çıkmaya koyulduk. Biraz yorucu da olsa çıkarkenki mezarlıkta Üstad Necip Fazıl'ın, Salih Mirzabeyoğlu'nun, Ali Kuşçu'nun ve daha birçok önemli ismin kabrini ziyaret ederek çıktık. Ebu Eyyüb el Ensari'ye yakın olmak isteyen kişiler oraya defnedilmişti tabii ki de nasibi olanlar yatıyordu orada.

Ve Pierre Loti... İstanbul'un her yeri görünüyor o tepeden. Eğer birgün İstanbul'a yolunuz düşerse kesinlikle ziyaret etmenizi tavsiye ederim.

Burada küçük bir parantez açayım. Evet böyle gidiyoruz, geziyoruz ama bomboş sadece görmek için gezinirsek turistlerden hiçbir farkımız kalmıyor. Turistler de sadece görmek için gidiyor. Peki ya ne yapacağız, dediğinizi duyar gibiyim. Her gittiğimiz mekanda yaşanmışlıklar var. Onca hatıra var, onca yaşanmış güzel olay var. Mesela araştıralım Pierre Loti'nin kim olduğunu. Neden İstanbul'daki bu tepeye Pierre Loti tepesi dendiğini veya Ayasofya... Buraya geleceğim ama şimdiden

söyleyeyim, sizce bizim için Ayasofya neden bu kadar değerli, neden bu kadar çok istedik cami olmasını? Yani neden başka bir cami değil de Ayasofya? Niçin bu kadar değerli bizim için, hiç sordunuz mu kendinize ?

Gittiğimiz gezdiğimiz gördüğümüz yerlerde bir medeniyet var. Bunu araştırıp merak edip öğrenmezsek sadece benim gibi kuru kuru gezmiş olursunuz. Neyse biz konumuza devam edelim. Nerde kalmıştık?

Heh! Pierre Loti Tepesi'nden sonra Dolmabahçe Sarayı'na geldi sıra. Hepinizin aklına Dolmabahçe Sarayı denince Atatürk'ün öldüğü yer diye geldiğinden eminim. Gerçekten çok ihtişamlı bir saray. İnsan gezdiğinde daha iyi anlıyor ecdadının nasıl bir kabiliyet ve medeniyete sahip olduğunu. İtalyan mimarisi, Osmanlı mimarisi ve bir çok mimarinin birleşmiş bir eseri Dolmabahçe Sarayı, bizim sadece harem kısmını gezmemize izin verildi. Gerçekten çok güzel bir saray.

Miniatürk'ü gezdik. Türkiye'deki çoğu eserin maket halleri var. O mekanlara gitmeseniz bile en azından maketini görüp altında yazan küçük dipnot sayesinde o mekan hakkında az çok bilgi ediniyorsunuz.

Sahil... Canınız sıkıldı veya moraliniz bozuldu alın kitabımızı elinize, oturun deniz kenarına dalgaların sesine bırakın kendinizi, martıların uçuşmasını izleyin, suyu izleyin... İnanın çok iyi gelir.

Sonrasında Tarihî Yarımada'ya gittik. Sultanahmet Camii ve yanında, hemen yakınında olan Ayasofya'ya. Sultanahmet gerçekten güzel bir eser ve gelelim kalbimi bıraktığım, ayrılmak istemediğim yere, Ayasofya'ya. Yıllar sonra, tam 86 yıl sonra müzeden camiye dönen Ayasofya... Sanki yârine kavuşmuş bir genç gibi hissettim kendimi Ayasofya'ya vardığımda. Fatih Sultan Mehmed'in kılıç hakkı... Allah Rasulü hadisinde de belirtmişti: "İstanbul mutlaka fethedilecektir. Onu fetheden komutan ne güzel komutan, o ordu ne güzel ordudur." Peygamber'in müjdesine nail olmuştu Fatih Sultan Mehmed Han.

Ufak bir bilgi veriyim isterseniz. Çandarlı Halil Paşa, Fatih'i yolundan çevirmek için çok uğraşiyor ama Fatih döner mi, sevdalanmış bir kere İstanbul'a. "İstanbul ya sen beni alacaksın ya da ben seni" demiş bir kere. Ve İstanbul fethediliyor. Ayasofya, Bizans imparatorunun şahsî malı. Savaşta yenilince Fatih Sultan Mehmed'e geçiyor. İmparatorun bütün serveti ve

artık Ayasofya Fatih Sultan Mehmed'e geçiyor. Fatih bir vakıf kuruyor, o vakfa bağlıyor. Yani kendi malını vakfa veriyor ve sonrasında Kapalıçarşı'yı kuruyor. Kapalıçarşı'dan toplanan para Ayasofya'ya harcanıyor. Ayasofya'ya her padişah hürmet ediyor Ardından 1930'lu yıllarda Amerika'dan bir adam geliyor. Bir dernek kurmuş: Bizans Eserlerini Araştırma Derneği. Ayasofya'yı tadilata alıyorlar. Birkaç yıl Ayasofya kapalı. Bizans eseri aranıyor, deniyor. Ardından 1934'te Ayasofya'nın müzeye çevrilme kararı alınıyor ve 86 yıl boyunca her namaz vakti bir kuş sürüsü geliyor Ayasofya'nın kubbesinin etrafında dönüyor ve gidiyor. Sizce bu tesadüf olabilir mi? Elbet bir manası olmalı. Sonra bir adam çıkıyor, demin de bahsetmiştim, kabrini ziyaret etmiştik, Üstad Necip Fazıl Kısakürek diyor ki "Gençler! Bugün mü yarın mı bilmem. Fakat Ayasofya açılacak."

Evet, dediği gibi de oluyor. 24 Temmuz 2020'de müjdeli haber geliyor. Ayasofya tekrardan cami oluyor. 24 Temmuz Cuma gününü kaydedin her yere; not defterinize, kalbinize... Ayasofya'da 86 yıl sonra ezan okunuyor dostlar. Görenler ağlıyor. Peki, soralım kendimize niçin bizim için bu kadar değerli Ayasofya?

Biz dönelim gezimize. Ayasofya'dan ayrılık vakti gelmişti. Nasıl geldiğimde sevdiğine kavuşan biri gibi olduysam bırakırken de hiç bırakmak istemedim Ayasofya'yı. Dönüp dönüp tekrar baktım kubbesine, minarelerine. Oradan iki papatya kopardım ve kitabımın arasına koydum. Ne zaman Ayasofya'ya dair kalbimde bir sevgi olsa açar koklarım o iki papatya'yı. Ayasofya ...

Sonrasında bizi serbest bıraktılar. Sultan 2. Abdülhamid Han'ın kabri Ayasofya'ya yakın. Oraya gittik. Onca hizmet yapan, Hicaz'ın hizmetkarı Hünkarım... Bilmiyorum, ben nedense çok seviyorum kendisini.

Ve dönüş vakti geldi. Denize attık kendimizi. Tekneye bindik İstanbul'un sularına bıraktık. İnanın çok güzel, rüzgar yüzünüze vuruyor dalgaların sesini, insan o an hiç bitmesin istiyor. Sultan 2. Abdülhamid Han'ın vefat ettiği Beylerbeyi Sarayı, birçok saray ve şaheser, medeniyetler şehri İstanbul.

Diyeceklerim bu kadar. Bilmiyorum size yaşadıklarımı ne kadar yansıtabildim, kalbimden geldiği şekilde yazdım. Bir kusurum olduysa affola. Yazımı Necip Fazıl'ın mısralarıyla bitirmek istiyorum:

Canım İstanbul

Ruhumu eritip de kalıpta dondurmuşlar;

Onu İstanbul diye toprağa kondurmuşlar.

İçimde tüten bir şey; hava, renk, eda, iklim;

O benim, zaman, mekan aşır geçmiş sevgilim.

Çiçeği altın yıldız, suyu telli pulludur;

Ay ve güneş ezelden iki İstanbulludur.

Denizle toprak, yalnız onda ermiş visale;

Ve kavuşmuş rüyalar, onda, onda misale.

İstanbul benim canım;

Vatanım da vatanım...

İstanbul,

İstanbul...

Tarihin gözleri var, surlarda delik delik;

Servi, endamlı servi, ahirete perdelik...

Bulutta şaha kalkmış Fatih'ten kalma kır at;

Pırlantadan kubbeler, belki bir milyar kırat...

Şahadet parmağıdır göğe doğru minare;

Her nakışta o mana: Öleceğiz ne çare? ..

Hayattan canlı ölüm, gınahtan baskın rahmet;

Beyoğlu tepinirken ağlar Karacaahmet...

O manayı bul da bul!

İlle İstanbul'da bul!

İstanbul,

İstanbul...

Hoşça kalın. Birgün İstanbul'u ziyaret etmeniz dileğiyle...

dünya gözüyle bir istanbul gördük yiğit hikmet bircan

Yolculuk

Gece saat 01.00 sularında okul bahçesine vardık. Şimdi otobüs bekliyoruz. Otobüsümüz yarım saat sonra geliyor. Otobüse bindikten sonra sadece 1 defa ara verdikten sonra sabah saat 4-5 gibi otobüsümüz park edildi. Şimdi sabah namazını Eyüp Sultan Camii'nde ifâ edeceğiz.

Eyüp Sultan

Hep birlikte sabah namazını kıldıktan sonra hep orada yatmakta olan Eyüp Sultan hazretlerinin türbesini ziyaret ettik. Türbenin içerisinde Sakal-ı Şerifi ve kabri gördükten sonra Eyüp Sultan Camii'ne veda ediyoruz.

Eyüp Sultan Camii'nin yanında Pierre Loti tepesine tırmanmaya başlıyoruz. Bu tepe ve aşağısının çoğu ağaçlarla kaplı ve mezarlarla dolu. Bu mezarlık içerisinde Baki, Necip Fazıl ve Fevzi Çakmak gibi isimler de bulunmakta. Biz tepeye tırmanırken Mahmud Esad Coşan Hoca'yı ve Üstad Necip Fazıl'ı ziyaret ettik. Tepeden Haliç'e Fatih misali bir bakış attıktan sonra aşağıya iniyoruz. Boğaz kıyısında biraz gezindikten sonra otobüslerimize doğru geri dönüyoruz. Geri dönerken karşımıza Mehmet Reşad Han'ın mezarı çıkıyor. Onun ruhuna bir fatiha okuduktan sonra Eyüp'e veda ediyoruz.

Dolmabahçe Sarayı ve Miniaturk

Sarayın içinde yarım saat geçirdiğimizi zannederken aslında avlusunda gezindiğimizi gördükten sonra bu ihtişamlı saraya giriş yapıyoruz. Dolmabahçe sarayının içini tamamen gezemiyoruz ne yazık ki. Bunun sebebi diğer kısımların dudak uçuklatacak giriş fiyatında olması. Biz harem kısmını gezdikten sonra daha fazla içeride durmayıp dışarıya çıkıyoruz. Azıcık daha içeride dursan iyice kendimizi fakir hissedeceğiz zaten. Dolmabahçe'den sonra içerisinde yüzden fazla ünlü tarihî eserin minik halleri olan Miniaturk'e geliyoruz. Burayı gezmek bile 1.5 saatimizi aldıktan sonra otobüslere binerek Sultan Ahmete doğru yol almaya başlıyoruz.

Sultan Ahmet

Sultan Ahmet'e vardığımızda öncelikle orada olan Sul-

tan Ahmet, IV. Murad, II. Osman ve Valide-i Muazzama Kösem Sultan'ın bulunduğu türbeye ziyaretimizi gerçekleştirdik. Öğle namazını da Sultan Ahmet Camii'nde kıldıktan sonra öğle yemeğimizi yedik.

Buradan sonra Topkapı Sarayı'na yöneldik. 4 avluyu da geçtikten sonra Hanedan'a özel olan bölüme ulaştık. Burada Boğaz'a yine Fatih misali bir bakış attıktan sonra Kutsal Emanetler'i görmek için 3. Avluya geri döndük. Döndüğümüzde sıranın en az 2 saatlik olduğunu görünce buradan vazgeçtik. Onun yerine Kaşıkçı Elması'nın bulunduğu kısma girip zırhları ve silahları inceledik.

Topkapı Sarayı'ndan sonra hemen yanında olan Ayasofya Camii'ne girdik. İçerinin büyüklüğü ve yukarlardaki 4 kenarda olan melek tasvirleri oldukça dikkatimizi çekti. Kubbenin hemen ilerisindeki kısımda ise Hz. İsa, Hz. Meryem ve Cebail tasvirleri de oldukça dikkat çekiciydi. Bunların dışında en ilginç şey ise büyük bir mermer küresine "Küp" demeleriydi ama bunun da pek bir olayı yok zaten alt tarafı bir süs. Ayasofya'nın camii olmasına karşı olanlar için sadece bir şey söyleyeceğim. Ayasofya yönü kible olan tek kilisedir. Bu konu hakkında düşünmek hepimize geçeceği de gösterecektir.

Boğaz

Sultan Ahmet'e veda edip İstanbul fethini ikinci defa gerçekleştirmek için bir boğaz turuna çıktık. Maalesef ki bu sefer Haliç'te zincir yoktu, bu yüzden gemileri yürütme-yende gerek kalmadı. Boğaz'ı gezerken Beylerbeyi Sarayı, Çırağan Sarayı gibi eserleri de selamladık. En son deniz amirallerinin gemi üzerinde selamlarına karşılık verdikten sonra fethimizi tamamlıyoruz ve otobüslere geri dönüyoruz.

Geri Dönüş

Otobüslerimiz park halinde olduğu bölgeye giderken yanımızda Model grubunun Mey şarkısına da kulak verip otobüslere biniyoruz. Arkamızda İstanbul, gözlerimiz sevinçli, ayaklarımız yorgun bir şekilde Kütahya'ya geri dönüyoruz.

islam felsefesi

üzerine

eray alkan

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla

Öncelikle konumuza 2 tane önemli hatırlatma ile başlamak istiyorum. Bunlar ile konuya giriş yapacağız.

Şimdi bildiğimiz anlamda çeviriler ile başlayan İslam felsefesi aslında bazılarının iddia ettikleri gibi sadece Yunan ile Batı felsefesi arasında bir aracı olup tek yararı kadim filozofların eserlerinin kaybolmamasını sağlamak değildir. Bu konunun mahiyeti hakkındaki bilgi Aristoteles'in *Metafizik* ile İbni Sina'nın *İlahiyat* kitaplarının paralel tahkikiyle çözüme kavuşur. Felsefeden tek bildikleri havalı sözler olan insanlar aslında havalı sözlere dair olan bilgilerinin temelini İbni Sina ile başladığını çoğu kez es geçerler. Eğer bunu iddia eden biri sofist ise zaten bu argümanı geçersiz olur. Çünkü onların nezdinde 1000 yıl önce de bugün de sağlıklı bir nazar kurmak mümkün değildir.

2.olarak İslam düşüncesi dendiğinde akla sadece meşşailerin gelmemesini istiyorum. Aksine selefler bile bizim nezdimizde İslam felsefesi içinde kabul görülürler.

3.olarak da İslam felsefesi dendiğinde içine girecek olan bütün görüşlerin nasslara uygun bir şekilde tevil edilerek oluşturulduğu sanılmamalıdır. Aksine biz İslam felsefesi sözümüzle İslam'ın hakim olduğu topraklarda zuhur eden felsefeyi kastediyoruz. Buna örnek olarak Dehriyye ekolü gösterilebilir.

Şimdi kısaca İslam felsefesinin tarihini özetleyelim.

Rasûlüllah (as) yaşarken insanların sorunlarına direkt cevap veriyor, Kuran'ın anlaşılması ve yaşanmasında bir problem olmuyordu. Ancak Hz. Peygamber (as) vefat ettikten sonra kelamın da konularından biri olan İmamet meselesi gündeme gelmiş ardından Hariciler ortaya çıkmıştı. Bundan sonra ayrışmalar daha da arttı ancak buralara girmeyeceğim. Daha sonra topraklar büyüdükçe Müslümanlar dinlerini savunma ve karşıt görüş sunma ihtiyacı duydu. Bunu da rasyonel bir zeminde yürütmek zorunda kaldılar. Selefî görüş bu durumda yetersiz kaldı diyebiliriz ancak kesin görüş belirtmek istemiyorum.

Bundan sonra Vasıl Bin Ata'nın Amr Bin Ubeyd ile Hasan-ı Basri'nin mescidinden kovulmaları üzerine Hasan-ı Basri'nin Vasıl bizden ayrıldı manasında "iltizal" kelimesini kullanması ile zamanla Mutezile meydana geldi. Mutezile kelimesinin Eşariler tarafından onlara söylenip bunun anlamının iyi olmadığını belirtmek gerekir. Ayrılık manasının zaten bidat gibi anlamlara gelebileceği için pek de hoş karşılanması beklenemezdi ancak karşılandı. Nazzam ve Cübbai sonrası Kadı Abdülcebbar da bu kelimeyi hoş karşıladı. Daha sonra felsefi hareketlerin ilk izleri bu mezhep üzerinde görülecekti. Hatta Harun Er-Reşid zamanında devletin resmî mezhebi olarak kabul görmüştü. Bunlardan sonra Eşariler ve Mütেকadim kelamı ortaya çıkmış, Bakillani gibi isimler yetişmişti. Bunların ortaya çıkma sebebi olarak çeviri hareketlerin iyice artması, Antik Yunan filozoflarının analitik düşünceye dair eserlerinin İslam dünyasında görülmeye başlamasından dolayı alimlerin dini akıl ve mantık süzgecinde açıklama çabası aynı zamanda diğer inançlara karşı savunma ve Mutezile'ye karşıt görüş olarak ortaya çıkmak gibi sebepler gösterebiliriz.

Ardından 10. yüzyılda Mutezile etkisini kaybedip bunun yerini Meşşailik almaya başlamıştı. Farabi ile tam anlamıyla başlayan, İbni Sina ile gelişen, İbn Rüşd ile de değişen Meşşailik gerçekten de 10. ve 14. yüzyıllara damgasını vurmuş hatta Gazali ile başlayan müteahhir kelamın oluşmasına temel sebep olmuştu. Ve Eşari kelamı yavaş yavaş felsefenin yerini almaya başlıyordu. Tabi bu sıralarda Maturidilik de Eşariliğin hem kardeşi hem alternatifini olarak görülüyordu. Hatta İmam Maturidi'nin tanrının tekliğine, kötülük problemine ve deizme dair eleştirileri o yıla damgasını vuruyordu. Günümüz din felsefesinin temelini atan görüşleri vardı. Burhan-ı temanû gibi delilleri gerçekten çözülmesi imkansız ve kesin sonuç veren deliller olarak görülüyordu. Aynı zamanda Kur'an kaynaklı olduğu için her zümreden insanın etkisini çekmeyi başarmıştı.

Zamanla kelam, felsefeye benzemeye başladı hatta neredeyse İbni Sina'nın eserlerinden bile daha kompleks bir

hal almaya başlamıştı. Kimine göre Gazali kimine göre Razi'ye kadar olan bütün kelamı fırkalar, Mütেকaddim Dönem kapsamında değerlendirir. Neden bu ayırım var diyenler ise Taftazani'nin *Makasid* eseri ile *El-İbane*'yi okuyabilir. Ancak dikkat çekmek gerekir ki Mütעהhir Dönem'de de ortaya çıkan kelam da zaten Eşariliğin ve Maturidiliğin üzerinde gelişmiştir. Her ne kadar az sayıda Mutezile, Şii kelamcılar olsa da çoğunluğu Eşariler ve Maturidiler oluşturur. Zaten bu kelamın dönüşümünü yaşatan isimlerde Gazali gibi Eşaridir.

14. yüzyıla geldiğimizde ise Seyyid Şerif Cürcani gibi isimler ile felsefeyi geçmiş bir kelam ve İbn Rüşd'ün çabalarına rağmen eski günlerine dönemeyen bir felsefe görürüz. Ancak bu dönemde de canlılık hâlâ korunur haldedir. Devrinde İngiltere krallığının genel araştırmaya harcadığı paranın 2 katını sadece Beytü'l-hikme'deki çeviri faaliyetlerine harcayan İslam medeniyeti emeklerinin karşılığını fazlasıyla alıyordu. Avrupalılar Hz. Muhammed'i (hâşâ) sapıtmış bir Hristiyan olarak görürken Müslüman alimler Doğu'da Hz. İsa'nın mucizelerinin rasyonelliğini tartışıyor. Dini tecrübenin imkanı tartışılıyordu. Batı'da da bir medeniyet vardı, Endülüs medeniyeti. Avrupalılar bir insanın doğumunu dahi araştıramazken Endülüs'te Müslüman alimler evrimi araştırıyor, İbn Tufeyl gibi. Avrupalılar dinde Hz. İsa'yı araştırmaya bile korkarken Endülüs'te Müslümanlar tanrının yokluğuna dair yüzlerce argümanı tartışıyor. Avrupalıların en elit kesimi olan din adamları İncil'i bile zor okurken Endülüs'te sıradan insanlar bile 500 bin eseri olan kütüphanelerinde dirsek çürütüyorlardı. Avru-

pa'da karın ağrısı metafizik bir problem olarak görülürken Endülüs'te Zehravi gibi doktorlar Doğu'nun ve Batı'nın üstadı, felsefenin babası, aklın şeyhi olan İbni Sina'yı bile geçiyordu. İlk defa cüzzam ameliyatı gerçekleştiriyorlardı. Avrupa karanlığa gömülmüş iken Endülüs'ü sokak lambaları aydınlatıyordu. İnsanlar, yerleri bitirmiş, göklere merak sarmıştı. Abbas ibn Firnas gibi isimler belki de bir ilki gerçekleştiriyorlardı. Tabii Doğu'da da bu geçerli. Felsefede Gazali, İbni Sina, tıpta İbn Sina, matematikte Biruni, fizikte Heysem Avrupa ile kıyaslanamayacak derecedeydiler. Belki bunlar dünyanın en iyileriydiler. Sosyolojide İbn Haldun, seyahatlerde Maldivler'de bile kadılık yapmış olan İbn Battuta aynı zamanda Arapların Galen'i lakabıyla anılan Ebu Bekir er-Razi, Yahudi felsefeci İbn Meymun gibi isimler Batı'da sanki esamisi okunmayacak derecedeydiler. Tabii bu müthiş medeniyetin en temel düşünce biçimi olan kelam ve felsefe kısa satırlar ile anlatılabilecek bir şey değil ama elimden geldiğince kelam ve felsefe arasındaki farkları açıklamaya çalışacağım.

Felsefe deyince işin içine tasavvuf falan da giriyor ama ben tasavvuf hakkında çok az bilgim olduğu için konuşmayacağım. Sadece felsefe ve kelam arasındaki farkları açıklayacağım.

Cisimden başlayalım. Felsefecilere göre cisim heyula ve suretten meydana gelmiştir, bilfiil olmasa da bilkuveve sonsuza kadar bölünebilir. Kelamcılara göre ise bölünemeyen en küçük parça olan atomlardan. Ancak filozoflara göre bunların isbatı, feleklerin isbatı ve vacibu'l-vücutun bilinmesi yani marifetullahı gerektirdiği için

zorunludur. Kelamcılar için de aynı şey söylenebilir. Onlar için de atomların varlığı hudus delili demektir. Bu yüzden vazgeçmeleri söz konusu değildir. Bu ayrımlar, Allah'ın sıfatları, dünyaya etkisi ve kötülük gibi sorunlar mütekaddim kelamın felsefe ile temel meseleleridir. Ancak eskiden felsefe demek matematiği içine aldığından dolayı kesin demektir. Bu yüzden avam halk felsefecilerin delillerini çok kati gördü. Ve onların görüşleri olan sudur gibi teorileri anlamak için uğraştılar. Gazali de bu yüzden matematiğin eşi olan mantığı kelamın içine soktu. Böylece epistemolojik bahisler ile başlayan ontolojik bahisler ile devam eden sonra teolojik meseleler ile felsefede imamet ve nübüvvet konuları yer edinmeye başladı. Dakiku'l-Kelam ayrımı kaybolup kelam, var olanlar hakkında bütüncül bir inceleme yani metafiziğe dönüştü. Hatta Razi'den sonra gelenler *Mevakif* gibi eserler ile gerçekten felsefe yapılmaya başlandı.

Önceden epistemolojik bahisler ile başlayan kelam yine epistemolojik bahisler ile başladı ancak çok daha detaylı bir biçimde karşımıza çıktı. Ancak yine bütün kelamcılar aynı görüşte değildi. Mesela Razi, bilgi bahislerinde kesbi bilgilerin olmadığını iddia etmiş ve geleneğe karşı çıkmıştır. Kendisi tasavvur ve tasdiklerin bedihi olması gerektiğini savunmuş bunu da şöyle delillendirmiştir: Kendisi tasavvurların tanım yoluyla sonradan elde edilemeyeceğini iddia etmiş ve tanım teorisine günümüzde bile damga vuracak iddialar getirmiştir. Eğer mahiyeti tanımlamak istersek tam tanımda fasl ve cinsi kullanırız. Ancak fasl ve cins gibi parçaların toplamı mahiyetin kendisi olduğu için bir şeyi kendisi ile tanımlamak kısır döngüye yol açacağı için bu saçma olurdu. Bundan kurtulmamızın tek yolu parçaların toplamının mahiyetten farklı olduğunu isbat edebilmek yoksa biz hiçbir mahiyeti elde edemeyiz. Bunun çözümünün de icmal-tafsil ayrımında yattığını düşünüyorum.

Aynı şekilde bilgi bahislerinin tasdik bölümünde de duyusalları eleştirenleri akli eleştirenleri ve sofistleri böyle deliller ile eleştiriyordu. Aynı şey ontolojik bahislerde de geçerli. Varlık mahiyet ayrımı, boşluğun varlığı, madunun varlığı, varlıkların bölünmesi gibi meseleler aslında İbni Sina felsefesinin gelişmiş biçimi gibi duruyordu. Aynı şekilde Tanrı kanıtlamalarında da İbni Sina olumsuz argümanını savunurken kelamcılar da hudus delilini savunuyordu. Ancak günümüzde İbni Sina'nın delilinin daha güçlü hatta çok güçlü olduğunu söyleyebiliriz. Yani mütekaddim kelam ile felsefe arasındaki farklar, cisimlerin yapısı, göklerin yapısı, yaratma sistemleri,

Allah'ın sıfatları olmakla beraber müteahhir kelam da bu meseleler korunup ontolojinin neredeyse hepsi eklenmiştir. Zamanla da felsefeyi de geçmiştir. Ekstra olarak da Mutezilenin de orta yolu tutmakla beraber çoğu yerde kelamcılar ile aynı fikirde olduğunu düşünebiliriz. Sonuç olarak her ne kadar da Meşşai felsefe günümüzde kalmasa da bence İslam dünyasında Gazali, İbni Sina ve Fahreddin Razi gibi isimler Aristoteles ve Platon dışında günümüzdeki filozoflar da dahil olmak üzere dünyanın en zeki filozofları sayılabilirler.

Şimdi de yeni ilm-i kelamı nasıl kurabiliriz kendi düşüncelerimi söyleyeceğim. Gazali bize Meşşai felsefeyi bırakmayı söylemedi o bize bir fikir bıraktı. Bence şu an onun fikrinin uygulanması analitik felsefe geleneğine karşı olacaktır. Ha analitik felsefe şu an İslam'a ters değil ancak demek istediğim nokta kelamın epistemolojisini çağdaş

epistemolojiye uyarlamak gerektiği. Aynı şekilde metafiziği de. Ha bu tamamen analitik geleneğe benzeyeceğiz anlamına gelmiyor zaten onlara benzersek metafiziği kabul edemeyiz. Aynı şekilde İslam'a tamamen ters aksiyonları kabul etmek zorunda kalırız. Ancak her ne olursa olsun kelamı çağdaş felsefenin bir kolu yapmak zorundayız. Bunun yolu da analitik felsefeyi Graham Oppy'den iyi bilmekten geçiyor, Bertrand Russell'dan iyi bilmekten geçiyor, Wittgenstein'dan iyi bilmekten geçiyor. Bunun başlangıcının da var olanlar hakkında tümel bir yargıda bulunmanın imkanı yani metafiziğin tekrar canlandırılmasıyla gerçekleşeceğini düşünüyorum. Önceden ehli sünnetin nasıl fizik ve felsefenin en ince dallarında dahi bir görüşünün olduğunu biliyorsak günümüzde de ehli sünnetin sadece akaidi meselelerde söz sahibi olmasını istemiyorum. Mesela çağdaş felsefede bir tutumunun olması gerektiği düşünüyorum. Sözlerimi burada bitirmek istiyorum bitirirken de şunu bırakıyorum

"Felsefeye karşı olanların mantığına göre kendilerinin de felsefe yapmaları gerekir. Şöyle ki onlar felsefe yapmanın ya gerekli ya da gereksiz olduğunu söyleyeceklerdir. Eğer gereklidir derlerse bu gerçeği yerine getirmeleri icap eder. Gereksiz olduğunu söylerlerse, bunun sebebini ortaya koyup ispat etmeleri gerekir. Oysa sebep gösterme ve ispat etme, varlığın hakikatini bilmenin (felsefeyi bilme) alanına girer. Bu durumda kendi mantıklarına göre onların da felsefe yapmaları bir zorunluluktur."

(Kindi)

çikolatanın hikayesi

m. ali özkanat

Bir markete gittiğinizde, içinde bir sürü şeyler vardır. Bazıları pahalı, bazıları ise ucuz. Mesela marketten aldığınız bir çikolatayı çok ucuza alabilirsiniz, ancak o çikolata için neler yapıldığını biliyor musunuz? O zaman başlıyoruz.

İlk önce çikolata için kakao gerekir. Kakao yetiştiriciliği Batı Afrika ve Brezilya gibi yerlerde yapılıyor. Yani şu anda yediğiniz çikolatanın ana maddesi 10.750 kilometre uzaklıktan geliyor. Belki de siz bile o kadar uzağa seyahat etmediniz. Sonra 2. aşama olarak çikolatanın gofreti var. Ben size gofret neyden yapılıyor diye sorsam siz buğdaydan yapılıyor diyebilirsiniz. Ama direkt buğdaydan yapılsaydı tonlarca para harcanan o makinelere ihtiyaç duyulmazdı.

Bir buğday ilk önce hasat edilir. Tabi, sadece hasat deyip geçiyoruz çünkü o hasatı yapmak için traktör, traktör aletleri hatta traktör için benzin gerekiyor. Bir çikolata yapmak ne zahmetmiş! Ama daha bitmedi. Sonra hasat edilen buğday una çevrilir. Eskiden bu işlem değirmenlerde yapılıyordu. O zaman için elektirik, koca makineler ve daha birçok şeye ihtiyaç yoktu. Ama şimdi buğdayı una çevirecek makina, onu yapacak mühendis, makinanın bakımına gidecek para...

Bir çikolata için hayal edilemez para harcanıyor. Şimdi gofret ve kakao tamam, artık çikolata yapabiliriz. Diyelim çikolatayı yaptık. Ancak size direkt çikolata halinde

gelmiyor. O çikolatayı paketlemek gerekiyor. İşte bu yüzden plastik fabrikalarına gidiyoruz. Bir çikolatanın paketi için petrol gerekiyor. Devletler sırf bunun için birbirleri ile savaşıyorlar mı? Tabi petrol çıkarıldığı gibi hemen kullanılmıyor. İlk önce kocaman fabrika lazım, sonra onun içine makina, sonra fabrika için işçi... Gerçekten çok zahmetliymiş!

Açıkçası size paketi ile çikolata yaptıklarında paket simsiyah olmuyor. O paket için üstüne boya gerekiyor ama biz oralara girmeyelim. Peki, çikolatamız hazır! O zaman hemen yiyelim mi? Ama dur bir dakika, biz neredeyiz, fabrika nerede. Çikolatanın taşınması gerek. Genellikle taşıma bir şehirden diğer şehre olur ancak bazen yurtdışından geliyor. Ben bile yurtdışına çıkmadım ama birazdan yiyeceğim çikolata dünyayı gezmiş! Çikolatalar arabaya yüklendi, artık gitmeye hazır. Tabi o çikolatanın gitmesi için benzin gerekiyor. Zaten benzin çikolatadan pahalı.

Neyse, çikolata ilk önce toptancıya, en sonunda markete geliyor. Çok şükür! Artık elimize geldi. Artık çikolatayı afiyetle yiyebiliriz. Bir çikolatanın yapılması için dünyalar kadar para harcanıyor. Neyse ki çoklu üretim var. Yani biz bir çikolatan bahsediyoruz ama o sırada kaç tane daha çikolatanın üretildiğini siz düşünün. Yoksa bir çikolata acaba kaç lira olurdu?

kara lekeler

[darbeler ve darbe girişimleri]

berat utkan yüksel

Öz

Bu makalede ülkemizin birer kara lekesi olarak tarihe geçmiş askeri darbeler hakkında bilgi vermek için hazırlanmıştır.

27 Mayıs 1960 İhtilali

1960 yılının ortalarına doğru yapılan askeri müdahaledir. Türkiye Cumhuriyeti tarihinde yapılan ilk askeri müdahaledir. Cumhurbaşkanı Celal Bayar, Başbakan Adnan Menderes ve yanındaki siyasilere karşı yapılmıştır. İhtilalin nedeni ise bir yazıda şu şekilde sunulmuştur. "Atatürk devrimlerine karşı bir karşı devrim niteliğinde uygulamaları gündeme getirmesi, örneğin daha iktidara geldiği ilk yıllarda ezanın Arapça aslına döndürülmesiyle başlayan süreç ayrıca radyoda Kur'an okunmaya başlanması. Vatan Cephesi'nin oluşturulması, Vatan Cephesi'ne katılanların listesinin her gün düzenli olarak devlet radyosundan ilan edilmesi. Askerlerin ekonomik durumlarında meydana gelen kötüleşme: Ordu mensuplarının ücretlerinin düşmesi büyük bir hoşnutsuzluk yaratmıştı."(1) Yavaş yavaş gerginleşen ortamda askerlerin birçoğu hükümete karşı taraf almaya, darbeden yıllar öncesinde başlamıştı ki bu durum ilgili birçok yazıda bağırarak gelen bir darbe olarak adlandırılır. Yazılardan biri de şu şekildedir; "27 Mayıs darbesi aslında bağıra bağıra gelen bir darbedir ancak daha önce şahit olunmayan, örneği bulunmayan cumhuriyet siyasetçileri için ama özellikle de Menderes için tüm uyarılara rağmen öngörülemeyen bir durumdur."(2)

12 Mart 1971 Muhtırası

12 Mart 1971'de yapılan askeri müdahale 10 sene önceki darbenin aksine sağcı gruplar değil tam tersi solcu grupları ön plana almıştır. Bunu açıklayan bir yazıda şöyle denilmektedir; "Bu darbenin meşruiyet zeminini sağlayan meydana gelen özellikle sol gençlik gruplarının meydana getirdiği terör olaylarıdır."(3) Buna karşın 10 sene önceki darbe ile karşılaştırılması şu şekildedir; "On yıl önce gerçekleşen 27 Mayıs darbesi üç sağ siyasetçinin idamıyla sonuçlanmıştı, 12 Mart'ı izleyen günlerde darağacında bu kez üç solcu genç vardı: Deniz Gezmiş, Hüseyin İnan, Yusuf Aslan. Bir sağdan ve bir soldan idamlar 12 Eylül 1980'de zaman aşımı olmaksızın ger-

çekleşecekti."(4) Bunu şu şekilde açıklayabiliriz ki Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin temellerinde yatan askerî yapı bir nevi devletin ayrılmaz bir parçasıdır ve o tarihlerde karar mercii yerindedir. Çünkü askerî güce sahip insanlar yönetimdeki insanları beğenmediği veyahut yaptıkları hoşuna gitmediği zaman hemen askeri müdahaleye başvurmuşlardır. Aslında bunun temel nedeni Türklerin ordu-millet yapısına sahip olmalarıdır. Çünkü günümüzde somut bir şekilde olmasa da her Türk soyut bir şekilde kendisini asker olarak görür ve bunun kötü sonuçlarını Cumhuriyet tarihinde yapılan darbelerle görmüştür.

İnsanların kendi fikirleri dışındaki insanları ayırması sonucunda 10-20 sene bir farklı konular gibi görünse de temelinde aynı fikirlerle kutuplaşılması sonucunda olaylar dönülemez noktaya gelmiş ve askerî müdahalelere başvurulmuştur. Bu sadece bu yazıda değil başka bir yazıda da aynı şekilde vurgulanmıştır. "Türkiye'de Cumhuriyet kurulduğundan bu yana neredeyse her 10 yılda bir darbe ya da darbe girişimi yaşanmıştır. Ordu, demokrasi getirmek adına demokrasiyi kesintiye uğratarak siyasette her dönem yer almıştır. Bozulan kamu düzeni, sıkıyönetim ve yasaklarla dizginlenmeye çalışılmıştır. Bu süreçte demokrasi askıya alınırken dönemin siyasi aktörlerine de yaptırımlar uygulanmıştır."(5) Kutuplaşmaların çatışmalara fitil yakması sonrasında yazıda bahsettiğim 1960 ve 1971 tarihli darbelerde cezayı çeken tek bir kutup olmasına karşın 12 Eylül 1980 darbesinde ise kutuplaşmanın her iki tarafı da bedelini ağır bir şekilde ödemiştir.

12 Eylül 1980 Darbesi

Az önceki parçada da bahsettiğim gibi askerî müdahalelerin çoğu, kutuplaşmaların çatışmalara veya çıkar meselesine dönüşmesi halinde yapılmıştır. 12 Eylül darbesi ise kutuplaşmanın çatışmalara dönüşmesi sonucunda yapılmıştır. "1980 darbesi iç karışıklık, terör olaylarının ülkeyi yaşanılmaz hale getirmesi, siyasi istikrarsızlığın had safhaya varması ki bir örneği, 115 tur yapılmasına rağmen hâlâ cumhurbaşkanının seçilemediği 1980 yılıdır, ekonomik kriz vb. gibi güçlü gerekçelere yaslanarak yapılır. 1979 İran İslam Devriminin devrim ihracının önüne geçmek amacıyla da bu darbenin yapıldığı belirtti-

lır."(6) İşin özünde darbenin dışarıdan desteklendiği de belirtilir. Türk milletinin sıkıntısı ise kutuplaşmanın sonucunda karşı taraf kim olursa olsun kendi fikrini desteklemiyorsa o kişi bir hiçtir düşüncesi. Bu düşüncenin yanlış olduğunu da belirtmeliyiz kısaca. Çünkü devlet yönetimindeki ana unsur devletin bekasıdır. Bir insanın fikri başka bir fikre ters olabilir ama devletin bekası için yararlı ise o fikir desteklenmese bile saygı gösterilmelidir. Kısacası 1960, 1971 ve 1980 darbelerin yapılmasının temel nedenlerinde birisi budur.

28 Şubat 1997 (Post-modern Darbe)

İlk olarak darbenin temel nedeni ve sürecine kısaca bakalım; "1994'teki seçimlerin galibi Refah Partisi, 1996'da da DYP ile koalisyonun ortağı olarak Refah-Yol hükümetini kurdu. Milli Nizam Partisi ile başlayan Milli Görüş geleneği dinî referansları güçlü bir parti olarak ordunun "irtica" refleksi vermesine neden oldu. Genelkurmay'da Batı Çalışma Grubu (BÇG) kurularak dinî oluşumlar takip ve kontrol altına alınarak yıldırılmak istendi. Ankara-Sincan'daki Kudüs temalı bir tiyatro oyunu gerekçe gösterilerek 1997 Şubat'ında Sincan'da tanklar yürütüldü, 28 Şubat'ta ise askerler 9 saatlik MGK'da hükümete 18 maddelik muhtıra verdi. Muhtıra sonrası hükümet değişti, Refah Partisi kapatıldı, insan haklarına aykırı birçok uygulama evrensel ve özgür düşüncenin merkezi olan üniversiteler olmak üzere kamu kurumları ve kamusal alanda yaşandı."(7)

Çoğu darbeye olduğu gibi bu darbeye de güce sahip insanların çıkar meseleleri üzerine askerî ve bürokratik güce başvurularak çıkarları ve kendi istekleri doğrultusunda hareket eden bir yapı sonucunda askeri müdahale yapılmıştır.

15 Temmuz 2016 Darbe Girişimi

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yaşadığı son darbe girişimi ise 15 Temmuz 2016 akşamı olmuştur. Darbe girişiminin olduğu gece yaşanan olaylar ise oldukça üzücü

ve bir o kadar da ilginç ve gurur vericidir. Türk milletinin o gece darbecilere karşı göstermiş olduğu direniş Türkiye Cumhuriyeti için guru verici bir olaydır. Darbecilerin "FETÖ" adı verilen terör örgütüne bağlı olduğu ve o örgütün emirleri üzerine harekete geçmiştir. 15 Temmuz gecesinde 251 vatandaşımız şehit, 2196 vatandaşımız ise gazi olmuştur. Toplamda 2447 vatandaşımız vatani ve dini uğruna verdikleri direnişte manevi değere sahip olan şehitlik ve gazilik makamına erişmişlerdir. O gece sadece 2447 kişi direniş göstermemiştir. Vatani seven tüm vatandaşlarımız o gece sokaklara çıkıp Devletin bekasına göz diken darbecilere karşı direniş göstermişlerdir. Dünya üzerinde darbecilere karşı direniş gösterip başarısız kılınan sayılı darbe girişimidir. O gece Genelkurmay Başkanlığında başlayan olaylar darbecilerin Boğaziçi ve Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nü kapatarak Türksat ve TRT basın yayın organlarını hedef alınmasıyla devam etmiştir. Sonrasında devletin özel ve askerî kurumlarına, MİT'e ve TBMM'ye saldırı düzenlenen darbecilere karşı sokaklara çıkarak direniş gösteren Türk Halkı dünyada eşi benzeri zor görülecek bir kahramanlık göstermiştir. (8)

O gece şehit olan vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet yakınlarına baş sağlığı, gazilerimize ise şifa ve sabır dileriz. Vatan size minnettardır.

Kaynakça

1/2/3/4/6/7-<https://www.sde.org.tr/tevfik-erdem/genel/turkiyede-darbe-ve-mudahalelerin-kisa-tarihi-kose-yazisi-10443> (08.06.2022)

5-https://atif.sobiad.com/index.jsp?modul=makale-detay&Alan=sosyal&Id=k1_nE34BYbO9RkQmO3DV (08.06.2022)

8-<https://www.15temmuzdernegi.org> (08.06.2022)

hababam sınıfı ve peter pan felsefesi

hüseyin fidan

Hababam Sınıfı Nedir?

Hababam Sınıfı, Rıfat Ilgaz'ın Hababam Sınıfı kitap serisinden uyarlanarak yapılan bir film serisidir. Serinin ilk filmi 1975 yılında yapılmıştır .Çoğu insana göre Türk yapımı en eğlenceli film olarak geçer. Bir serisini 10 defa izlesen bile hâlâ eğlencesini koruyan bir şaheser. Şimdi size neredeyse her filmi ezberleyenlerin dahi kaçıracağı bir açıdan Hababam Sınıfı'na bakacağız.

Filmin hikayesine baktığımız zaman olaylar Özel Çamlıca Lisesinde geçmekte. Karakterler liseli bir grup genç ama hepsi sınıfta kaldığı için 20 yaşından aşağı olan yok. Öğrencilerin hiç sevmediği okulun müdür yardımcısı Mahmut Hoca, anne şefkatini aratmayan derecede ilgilenen hizmetli Hafize Ana, paradan başka bir şey düşünmeyen müdür ve emekli olmuş, uzatmaları oynayan, uyuşuk bir grup öğretmen. Olay ise öğrenciler kuralları ihlal eder ve Mahmut hoca ceza verir, en son mutlu son ile biter.

Peter Pan Felsefesi nedir?

Az çok filmi anlattık şimdi Peter Pan felsefesine değinelim. Hikayeye göre Peter Pan, 15 yaşlarında bir çocuktur. Zekası gayet iyidir, lakin Peter Pan büyümeyi tercih etmiştir. Zekasını kendini geliştirmeye kullanacağına hayalinde kurduğu dünyada, arkadaşları ile Kaptan Kanca'yla uğraşıp sonunda kazanmaktadır. Yani Peter Pan potansiyelini hayal dünyasında harcamıştır ve Peter Pan büyümeyi reddetmiştir.

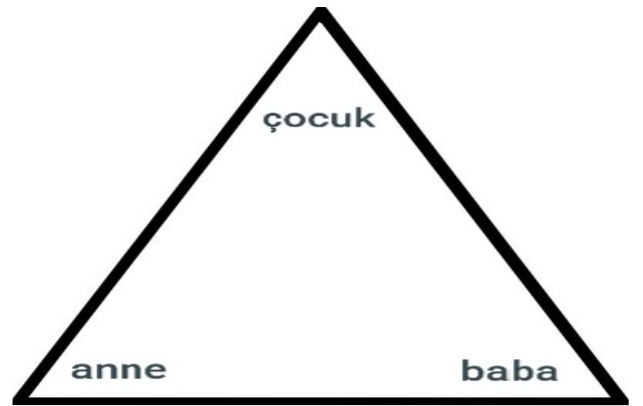
Peki bunun Hababam Sınıfı ile ne alakası var ? Baktığımız zaman Özel Çamlıca Lisesi, Peter Pan'ın hayal dünyası ile aynıdır . İki mekanın da dış dünya ile alakası yoktur. Hikayede Peter Pan büyümeyi reddetmiştir. Hababam Sınıfı'na da bakıyoruz ki akranları evlenmiş olan gençler daha liseyi bitirememiş durumda. Yani iki hikayede de karakterler büyümeyi reddediyor. Peki neden

reddediyor ? Baktığımız zaman Peter Pan'ın dünyasında tek büyük karakter Kaptan Kanca var. Kaptan kanca; kötü, kimsenin sevmediği, çirkin ve itici bir karakterdir. Hababam Sınıfı'na baktığımızda ise büyük olarak bunak, sıkıcı, bezmiş, bir beklentisi olmayan öğretmenler vardır (Mahmut Hoca hariç).

İki hikayede de gördüğümüz üzere Peter Pan ve Hababam Sınıfı'nın büyümüş insanları bu tiplerdir. Zaten dış dünya ile bağlantısı olmayan çocuklar, büyürsek biz de böyle oluruz diye hep çocuk kalmayı, sonsuz eğlenceyi seçmişlerdir. Görüldüğü üzere Hababam Sınıfı, Peter Pan felsefesini işleyip başarılı olan bir yapıttır.

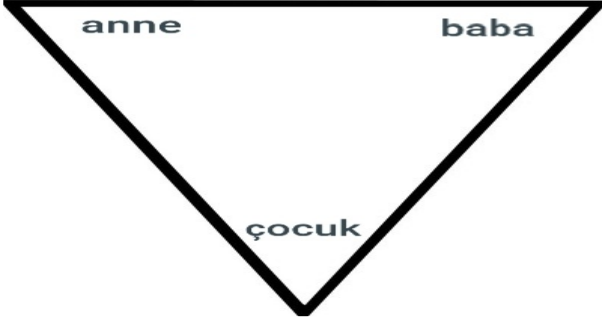
Anne baba çocuk üçgeni

Genelde ailelerde baba tipi; kızgın, sevgisini her yerde göstermeyen tiptir. Anne tipi; çocuğunu koruyan ve sevgisini belli eden, çocuğun en yakın destekçisidir. Çocuğun gelişimi bu tipler arasında belirlenir . Bu anne baba çocuk tanımı, felsefede anne baba çocuk üçgeni olarak geçer. Doğru bir anne baba çocuk üçgeni şekildeki gibi olmalıdır.

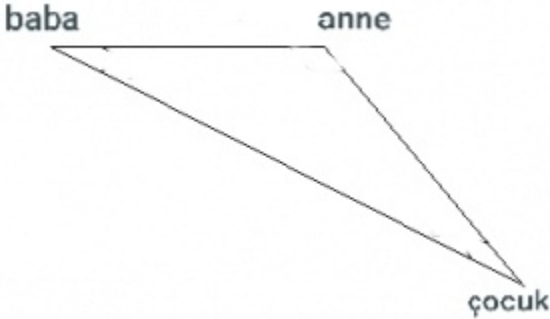
Eğer üçgeniniz böyle olursa anne ve baba olarak çocuğuna eşit ilgi verir ve onun mutluluk, şımarma gibi özelliklerini kontrol altına almış olursunuz . Ki en az 13 yaş

na kadar sağlıklı olan da budur. Lakin işler tam tersine dönmüş ise yani üçgeniniz bu alttaki hale gelmiş ise durum vahim.

Maalesef ki çocuğunuz sizi kontrol etmiş halde. Geri eski haline dönmesi çok zordur. Çocuğunuz, artık her istediğini yaptığınız için her istediği olacak sanmakta . Bu durum ilerisi için felaket teşkil etmekte (0 - 13 yaş arası için).

Peki bunun Hababam Sınıfı ile ilişkisi ne? Hababam Sınıfı dediği zaman Mahmut Hoca'ya ve Hafize Ana'ya değinmemek olmaz. İki karakter de yukarıda bahsettiğim tiplere birebir uymakta. Mahmut Hoca, baba tipine yani sevgisini her yerde gösteremeyen özelliğe, Hafize Ana, anne tipine yani sevgisini belli eden ve çocukların en büyük destekçisi konumunda. Şimdi Hababam Sınıfı aile üçgenine bakalım.

Evet, Hababam Sınıfı aile üçgeni bu durumda. Bu üçgenden anlamamız gereken şey, çocukların anneden çok daha fazla beslenmeleri ve sonucunda dengenin bozulması. Eğer filme dönecek olursak anne karakteri yani Hafize Ana, çocuklara her konuda yardım etmekte. Çocukların kopya çekmesinde ve dersi kaynatmasında dahi etkili halde . Kendince çocuklara çok iyilik yaptığını düşünüyor ama tek yaptığı onları yutmak. Böyle yaparak çocukların büyümesini engelliyor . Bunu yapmasının da bir sebebi var tabii ki.

Hikayede Hafize Ana'nın çoluk çocuğu, arkadaşı, kısaca yakını bulunmamakta. Tek yakını çocuklar var . Hafize Ana tek yakını olan çocuklarını kaybetmekten korkuyor ve onlar gitmesin diye her istediklerini yapıyor. Eğer çocuklar giderse yalnız kalacak çünkü.

Son söz

Hababam sınıfında işlenen felsefelere göz attık. Bütün bunları işleyip bu kadar da komik olması ne kadar başarılı olduğunun göstergesi adeta. Türk sineması için mihenk taşı haline gelmiş film serisi; zamanına göre oyunculuk, senaryo, mekanlar olarak da kusursuz. Bizlere böyle bir şaheseri sundukları için ; Rıfat Ilgaz, Kemal Sunal, Münir Özkul, Halit Akçatepe'yi ve Adile Naşit'i saygı ve rahmet ile anıyoruz.

Kaynaklar:

1. <https://www.youtube.com/watch?v=1cGD8aXn3cl> (25.04.2022)
2. <https://lensdergi.com/2022/05/26/sendromlu-peter-pan/> (27.04.2022)
3. <https://www.youtube.com/watch?v=8rcH0Ydg2K0> (24.04.2022)

“itfaiyecinin esas görevi hayat kurtarmaktır.”

ömer tuğra bayram

Bir Soru-Bir İnsan, yapmaya karar vermiş olduğumuz, gütmüş olduğumuz amaç doğrultusunda, toplum bilinmeyen tarafını, bilinmeyen tarafın bilinmeyen insanlarını, o insanların mesleklerini ve yaşayışlarını, hayatlarını, onlarla yaptığımız röportajdan çok, ihtiyacımız olan sohbet muhabbet eşliğindeki değerli anılarımızı kağıda ve yazıya dökerek sizleri bu konuda bilinçlendirmek ve toplumun görünmeyen gizli kahramanlarını ve yaşayışlarını ele aldığımız bir konuyu paylaşmak üzerine yazılmış röportajlar bütünüdür.

Bu sayımızda ikinci bir röportaj ile sizinle birlikte olmanın heyecanını yaşıyorum. İkinci röportajımız ise bizlerin can ve mal güvenliğimizden sorumlu olan, hayatlarımız için hayatlarını ortaya atan ve canını hiçe sayan, her türlü zor anınızda sizinle beraber olabilecek, ülkemizin en kutsal mesleklerinden olan itfaiyecilik mesleği ile sizlerle birlikteyiz.

Bizleri ağırladıkları, değerli vakitlerini bizimle paylaştıkları ve cana yakın misafirperverliklerinden dolayı Kütahya İtfaiye Müdürlüğü'ne ve değerli itfaiyecilerden Amir Adem Öner ve Şaban Gül'e çok teşekkür ediyoruz. Dilerseniz röportaja geçelim.

HER ŞEYDEN ÖNCE KENDİNİZDEN, İTFAİYECİLİKTEN VE BURADAKİ GÖREVLERİNİZDEN BAHSEDER MİSİNİZ?

Burada uzun zamandan beri çalış-

maktayım. İtfaiye Amiri olarak görev almaktayım. Bizde kademe kademe meslek görevleri bulunur. İtfaiye Eri, İtfaiye Çavuşu, İtfaiye Amiri, İtfaiye Müdürü diye böyle devam eder. Herkesin görevleri farklıdır. Yaşanan olayın büyüklüğüne göre bu tarz görevliler olay yerine intikal ederler. Olay minik bir olaysa sadece erler ve çavuş oraya gider. Komuta, tamamen çavuşta. Eğer olay sanılandan daha büyükse amir bu sefer olay yerine giriş yapar. Amir gelene kadar komuta çavuşta. Eğer amirin bile müdahale etmesi zor olduğu bir olaysa bu sefer müdür olay yerine gelir. Yani komuta senden bir üst rütbe gelene kadar sendendir. Ne zaman bir üst rütbe olay yerine geldi sen artık emir alan tarafa geçersin.

BU İŞE NASIL BAŞLADINIZ PEKİ? İTFAİYECİ OLMA İSTEĞİNİZ NEDENDİ?

Ben aslında bundan önce ATT olarak staj yaptım ve burada bir alım oluşmuştu, başvurduk ve girdik. Hani kan görmeye falan önceden dayanıklıydım ATT'de çalıştığım için. Benim için zor olmadı bu mesleği seçmek.

GÜNÜMÜZDE HER ŞEY ARTIK ÇOK DAHA FAZLA GELİŞTİ. TEKNOLOJİ ARTIK HER YERDE. ESKİ İTFAİYECİLİKLE KIYASLANDIĞINDA GÜNÜMÜZ İTFAİYECİLİĞİNE TEKNOLOJİNİN NASIL KATKILARI OLDU? DÜN İLE BUGÜNÜ KIYASLARSANIZ NE GİBİ FARKLAR VAR?

Teknoloji özellikle araç gereçlerde gelişti. Yani mesela yeni yeni araçlar çıkıyor piyasa sürekli olarak. Bunların üretilen ham maddeleri de zamanla hem değişkenlik gösteriyor hem de daha gelişmiş olabiliyor. Örnek verecek olursak, 1980 model bir arabanın yanmasıyla 2022 model bir arabanın yanması bir değil. Bunlar daha yanıcı maddeler olabiliyor. Ya da o aracın içindeki birini kurtarmak daha zor olabiliyor. Bu yüzden de teknoloji ona göre değişkenlik gösteriyor. Bu işi sürekli kolaylaştırmak üzerine özellikle. Dün ile bugünün arasında da dediğim gibi bu tarz değişiklikler oluyor.

TEKNOLOJİ GELİŞTİ DİYORUZ EVET AMA BUNU KÖTÜYE KULLANAN İNSANLAR DA HER YERDELER MAALESEF. GELEN SAHTE İHBARLARDA NELER YAPIYORSUNUZ? ÇÜNKÜ BU OLDUKÇA CAN SIKICI BİR DURUM. O KİŞİNİN PEŞİNE DÜŞÜLÜYOR MU? BUNUN YAPTIRIMLARI NELER VE SİZ BU TARZ ABSÜRD DURUMLARDA NASIL HİSSEDİYORSUNUZ?

Şöyle aslında, teknoloji o açıdan da bizim lehimize gelişti. Yani sen atıyorum sahte ihbar yapmak, eğlenmek istedin. Telefonundan bizi aradığın zaman her şeyden önce 112 acil servis üzerinden itfaiye hizmeti almak istediğini belirtmen gerek. Eskiden bizim kendimize ait 110 numaralı hattımız vardı. Şimdi acil servise

bağlıyız. Acil servis bu aramayı yaptığında senin konumunu direkt olarak görebiliyor. Ve ayrıca bir yerde gerçekten bir durum, bir kaza, bir yangın olduğu zaman, tek bir kişi aramaz. Bir çok kez arama yapılır aynı anda. O zaman olayın teyit edilmesi daha kolay olur. Yani eskiye göre çok daha azaldı yalan ihbar olayı.

PEKİ İTFAİYECİ OLARAK BİR GÜNÜNÜZ NASIL GEÇİYOR? ÇALIŞMA PRENSİPLERİNİZ VE ŞARTLARINIZ NELER?

Bizde normalden biraz daha farklıdır. 24-48 çalışılır. 24 saat iş 48 saat dinlenme süresi. İnsanlara bu abartı geliyor tabii ama şöyle düşünelim. Normal bir insan sabah 8 akşam 4-5 gibi çalışır. 8 saat çalışmış olur, kalan 16 saat dinlenmeye bırakılır. Ertesi sabah tekrar saat sabah 8'de işinin başında olur. 8'i 3'le çarp 24 saat yapar. 16 saatlik dinlenmeyi de 3'le çarp o da 48 saat yapar. Yani aslında aynı mantık. Ve 24 saat boyunca sürekli olarak çalışmazsınız. Evet, hazırda beklersiniz fakat diğer işçiler gibi sürekli çalışma halinde değilsinizdir. Burada sabah 8'de görevini teslim alan bir itfaiyeci bizim beyaz tahtalarda araçlarımızın plakaları yazar. O plakaların altında da kimin hangi araçta görev aldığı yazar. İşte bir arabada 3 tane itfaiye eri bir tane çavuş gibi. İtfaiye eri gelir, o aracın kendine ait bir malzeme listesi olur. Hepsini kontrol eder eksik gedik var mı? Her şey yerli yerinde mi? Bunlar ilk yapılacak işlerdir. Ardından arabanın bir eksikliği gediği var mı? Yağı tamam mı? Benzini yeterli mi? Bunlar her sabah ilk iş, kontrol edilmesi gereken

ilk şeylerdir. Ardından göreve hazır beklersin. Bizim aynı zamanda dinlenme odalarımız, yatakhanelerimiz olur. Yorulan biri buralarda istirahat edebilir. 24 saat sonunda da görevini teslim eder evine gidersin.

İTFAİYE ASLINDA SADECE YANGIN SÖNDÜRMEKTEN İBARET DEĞİL. SİZİN DİĞER GÖREVLERİNİZ NELER? BURADAKİ GÖREV DAĞILIMI NASIL OLUYOR?

Pek çok alanda hizmet veriyoruz. İtfaiyeci aslında yangın haricinde sel gibi, deprem gibi pek çok doğal afetlerde olsun, bir yerde bir patlama gibi olağanüstü durumlarda olsun, mahsur kalma gibi, araç kazaları gibi, intihar teşebbüsü durumlarında görev alır. Hayat kurtarmaktır aslında asıl görevi. Görev dağılımı yine olaylara göre değişiklik gösteriyor. O olay hangi araç ile daha kolay bir şekilde çözülecekse o aracın içerisinde görev alacak kişiler olay yerine intikal ederler.

İTFAİYECİLİKTE YÜKSELME, TERFİ ALMA GİBİ BİR OLAYINIZ VAR MI?

Tabii ki yükselme, terfi alma, bunların hepsi mevcut. Mesela çavuş olmak isteyen bir itfaiye erinin en az 4 yıl boyunca itfaiye eri olarak çalışması şarttır. Ardından isterse bunun yükselme sınavları olur. Onlara katılır. Onlardan yüksek not aldığı takdirde bu kişi terfi alır.

İTFAİYECİLİK KUTSAL BİR MESLEK. DEDEM DE ESKİ İTFAİYECİYDİ. BU KUTSAL MESLEĞİN ZORLAYICI YANLARI NELER? SİZİ EN ÇOK YORAN ŞEY-

LERDEN BAHSEDEBİLİR MİSİNİZ?

Yani bizi en çok yoran bazı insanların anlayışsızlıkları. Bazen gelen ihbarlar o kadar saçma oluyor ki anlam dahi veremiyoruz. Mesela ağaca çıkmış bir tane kedi. Kadının biri onu kurtarın diye bizi arıyor. Kedi 4 aylık bir hayvan, nasıl çıktıysa öyle iner. Ha ağacın dalları arasına sıkışmıştır o zaman tamam. Ama neyi nereden kurtaracaksın? Çatı da kedi var gelin kurtarın diyorlar. O hayvan oraya nasıl çıktıysa öyle iner. Kurtarılmaya gerek olan bir durum değil. Biz böyle deyince de sizi şikayet ederim diyor. Et yani nereye edeceksen et. Olağanüstü bir durum değil ki bu. İnsanların bunu anlaması lazım.

ANİ GELİŞEN DURUMLARDA VE İHBARLARDA NASIL KARAR ALINIYOR? ÖRNEĞİN BİRİNİ KURTARMANIZ GEREKTİĞİ BİR DURUMDA O KARARI NASIL VERİYORSUNUZ?

Az önce bahsettiğim kademe durumu var ya. O olay anında kim orada üst rütbeysen o kararı alan kişi oluyor.

YAŞADIĞINIZ EN İLGİNÇ İHBAR NEYDİ? BİZE BİRAZ HİKAYELERİNİZDEN ANLATIR MISINIZ?

Ya ilginç değil de yine de saçma bir ihbar var. Bir gün adamın birisi evinde lağım faresi gibi bir şey yakalamış. Bu fare yüzmeyi bilen suda da yaşayabilen bir canlı. Adam fareyi kanala atmış. Bir grup kız da bunu ihbar ediyor bize bu fareyi buradan kurtarın diye. Kadına anlatamıyoruz ki. Burası o hayvanın doğal yaşam alanı zaten, neyi nereden kurtaracak-

sın? Kurtardım diyelim, bu hayvan zaten yine kendisi o kanala girecektir. Saçma yani. Anlatamıyoruz da derdimizi.

İLK İHBAR ALDIĞINIZ ANDA NE HİSSETTİNİZ? YA DA SİZİN İÇİN ÇOK ÖNEMLİ OLAN ÖZEL BİR ANINIZ VAR MI?

Dediğim gibi ATT olarak daha öncesinde staj yaptığım için hani aşağı yukarı aynı görevler. Kan falan beni öyle korkutan ya da heyecan yapan bir şey değil. Görev olarak üstlendiğimiz için ilk ihbardı tabii heyecanlandım ama öyle ekstra bir şey olmadı.

BU İŞİ YAPARKEN KORKTUĞUNUZ ANLAR OLUYOR MU? ÖZELLİKLE YANGIN İHBARLARINA GİDERKEN NASIL HİSSEDİYORSUNUZ? BİR EVİN YANDIĞINI GÖRMEK NASIL BİR HİS?

Elbette oluyor. Özellikle yangın içerisinde yaşadığın hisler çok karmaşık oluyor. Gece yangın ihbarına gittiğimiz zaman, mesela sen kendi evine girip çıkıyorsun biliyorsun nerede neyin var. Biz daha önce hiç girmediğimiz evlere giriyoruz. Ev nasıl, başımıza taş düşecek mi? Zaten karanlık her yer bir de alevler arasındasın. Her yerde duman var. Nerede ne olduğunu bilmiyorsun falan. Bu tarz durumlarda korkuyoruz. Gündüzle gecenin

pek bir farkı olmuyor yangınlarda. Gece karanlık olan ev, gündüz duman altı oluyor.

KÜTAHYA'DA YAŞADIĞINIZ BÜYÜK BİR YANGIN OLAYI VAR MI?

Azot fabrikasında bir yangın vardı ama öyle aşırı büyük bir yangın değildi. Bir yangına büyük demek elinizdeki ekiplerin yetersiz olup başka şehirlerden yardım istemeniz anlamına gelir. Biz öyle yardıma çağırmadık kimseyi. Ama Antalya'daki orman yangınına buradan 3-4 ekip gittik. İzmir depreminde de 2-3 ekip olarak yardıma koştuk. Büyük olayların çoğu, şehir dışlarında oldu yani anlayacağımız.

KÜTAHYA'DAN DEVAM EDELİM SÖZÜ AÇILMIŞKEN. KÜTAHYA'NIN SOKAKLARI, İNSANLARI, TRAFİĞİ SİZCE NASIL? BU MESLEĞİ İCRA ETMEYİ DAHA ZOR KILAN YANLARI VAR MI BU ŞEHRİN?

Kütahya'nın sokakları konumdan konuma göre farklılık gösterir. Mesela daha zengin semtlerinde sokaklar daha geniş oluyor. Ama özellikle Hisar Kalesi civarı ve Gaybi Efendi Mahallesi tarafları özellikle sokakları çok dar. Büyük arabayla müdahale etmek istediğimiz zaman büyük zorluklar yaşıyoruz. Çünkü araba çok

büyük ve ara mahallerde arabalar park edilmiş oluyor. Bu da arabamızın oraya varmasını ve işimizi zorlaştırıyor.

İTFAİYECİ OLMAK İSTEYEN BİRİSİNDE NE GİBİ ÖZELLİKLER OLMALI? BU KİŞİ HERHANGİ BİR TESTE TAABİ TUTULUYOR MU?

Her şeyden önce meslek liselerinde itfaiye bölümü var, öğrenciler isterlerse orada okuyabilirler. Ardından üniversite eğitimi de almalılar. KPSS puanı bir yerde alım olduğu zaman ilk bakılan şeylerden birisidir. Mesela 50 kişi alınacak diyelim. KPSS puanına bakılarak 150-200 kişi bu listeye alınır. Ardından bu işin spor testleri var. Bizim bazı simülasyonlarımız ve parkurlarımız var. İşte eli titriyor mu? Bu iş için ne kadar uygun bunların hepsine bakarız. Ardından mülakat kısmı var. Mülakatta Atatürk İlke ve İnkılapları, kanunlar ve itfaiyecilikle alakalı sorular sorulur. Hepsine ayrı ayrı 100 üzerinden puan verilir. En sonda bunların ortalaması alınır ve en iyi olanlar işe alınır.

ALIŞILMIŞSIN DIŞINDA ÇALIŞMA SAATLERİNİZİN OLMASI SİZİ AİLEVİ AÇIDAN NASIL ETKİLİYOR?

Ailevi açıdan bir sıkıntı yok ya. 48 saat dinlenme gayet yeterli, bir şeyler

yapmak için o yüzden sorun olmuyor.

İTFAİYECİLERİN MESLEK DAYANIŞMASI NASIL? BAKANLIĞIN AÇIKLADIĞINA GÖRE GÜVENLİK GÜÇLERİNDEN SONRA EN FAZLA ŞEHİT VEREN MESLEK GRUBU İTFAİYECİLER. YANİ BİR NEVİ SİLAH ARKADAŞLIĞI GİBİ DAYANIŞMA OLUYOR MU?

Burada biz bir aile gibiyiz. Aynı zamanda başka bir şehre gittiğimiz zaman da mesela büroya bir şey sorarız. İşte kardeşim ben buraya geldim ama yer yön bilmem şuraya nasıl gidebilirim falan ya da direkt büroya gittiğiniz zaman “Hoş geldiniz, nereden geldiniz? Hangi olaya geldiniz? Bir eksikliğiniz var mı?” Bunları sorarlar sanki 20 yıldır beraber çalışıyormuşsunuz gibi. Biz de aynen öyle davranırız. Kendi içimizde de mesela benim bireysel arabamla alakalı bir sorun oluştu diyelim buradaki insanlar aynı zamanda farklı şeyler de yapıyorlar. Mesela arabadan anlayan tamiratı seven bir arkadaşım geliyor, arabamın sorununu çözüyor. Bu tarz bir dayanışma var aramızda. İtfaiyecilik dayanışmanın en fazla olduğu işlerin başındadır. Size bunu temin edebilirim.

ATEŞİ ATEŞLE SÖNDÜRMEK NASIL MÜMKÜN OLUR? ORMAN YANGINLARINDA BUNU ÇOK DUYUYORUZ, YANGINA KARŞI BİR KARŞI ATEŞ YAKILIYOR DİYE. BİRAZ ANLATIR MİSİNİZ?

Şimdi şöyle ki mesela 2 dağın olduğu bir yer düşünelim. Bir dağın yarısı yanıyor. Bizim amacımız diğer dağı kurtarmak. Normalde ateşin sıcaklığından dolayı yangın dağın öbür tarafına da yavaştan geçmeye başladığında diğer dağdaki çabucak yanabilen otlar olsun ağaçlar olsun onlar hemen tutuşup alev almaya başlar. Çünkü yüksek sıcaklığa ve gelen radyasyonel dalgalara fazla dayanamazlar. Biz

bunun yaşanmasını engellemek için dağın öbür tarafına henüz yangın gelmeden dağın diğer dağla olan taraflarını belli bir yere kadar kontrollü olarak yakarız. Aşağı doğru inmekte olan yangın, bizim yukarı doğru kontrollü bir şekilde yaktığımız ateşle buluşur. Böylelikle yangın daha fazla ilerleyemez.

Düz bir alanda da örneklendirelim mesela. Böyle dikdörtgen bir alan hayal edelim. Ağaçlık bir alan olsun bu. Biz mesela bu bölgenin kurtarılmaya müsait olan bölgesini tespit ederiz. Ardından tespit ettiğimiz bölgeden makinalar yardımı ile bir uzun şerit çizeriz. O şeritten itibaren bize doğru yaklaşmakta olan yangına doğru orayı kontrollü bir şekilde yakarız. Yine dağda olduğu gibi gelen yangın bizim ateşimizle buluşur ve daha fazla ilerlemesine engel oluruz. Burada da bizler için tehlikeli olan bir diğer şey, bu ağaçlardaki kozalakların içerisinde reçine vardır. Ama açılmayan yeşil kozalaklardan bahsediyorum. Bir yangın esnasında bu kozalağın içindeki reçine kaynamaya başlar. Çünkü sıcaktan baya bir etkilenir. Fokur fokur kaynayan bu reçine daha fazla dayanamaz ve en sonunda patlar. Patlayan reçine kozalağı 200-300 metre ileriye fırlattırır. Mermi kadar hızlı gider o kozalak. Ve düştüğü yerde yine yangınlar çıkarabilir ya da bize denk gelebilir. Öyle bir tehlike durumu söz konusu.

NORMAL ZAMANDA ORMANA PİKNIĞE GİDİP AİLENİZLE VAKİT GEÇİRİYORSUNUZ SANIRIM. NELER DÜŞÜNÜYORSUNUZ PİKNIK ESNASINDA? HİÇ MÜDAHALE ETTİĞİNİZ PİKNIKÇİLER OLDU MU?

Piknik alanlarında özellikle yine araç sıkıntısını çok yaşıyoruz. İnsanlar buraya araba park ederken diğer arabaların geçebileceği şekilde hesap ederek park yapıyor. Fakat bizim arabalarımız neredeyse iki araba genişliğinde. Bu hiç hesaba katılmıyor. Bazen bu konuda insanları uyarıyorum. Çünkü işimizi zorlaştırıyor.

EĞER BİLDİĞİNİZ İLLER VARSA KÜTAHYA İTFAİYESİ İLE KARŞILAŞTIRIR MISINIZ? YANİ BAŞKA İLLERİMİZDE VAKA DAHA MI ÇOK VEYA DAHA MI ZOR BURAYA GÖRE?

Belirli kademeler var itfaiyelerde şehirler için. Kütahya B8 alanında yer alan birkaç şehirden bir tanesi. Bu kademelere bağlı olarak da bir şehirdeki bir itfaiye bürosunda çalışan personel sayısı değişiklik gösteriyor. Şu an bu kurumda 80 üzeri personel hizmet vermekte. İlçelerde bu sayı biraz daha düşük. Büyük şehirlerde elbette bu sayı çok daha fazla. Bizim ilçelere ya da diğer şehirlere yardıma gitmemizin nedeni de bu kademelerle alakalı.

İTFAİYEDE ÇALIŞMAK İNSANA NE KAZANDIRIR PEKİ? RUHEN, BEDENEN VEYA TECRÜBE OLARAK NELER ÖĞRENEBİLİRİZ BU MESLEKTEN?

Yani artık daha korkusuz bir hale geliyorsun. Çünkü karşılaştığın vakalardan elde ettiğin tecrübelerle bazı duyguları ve dürtüleri bastırman daha kolay bir hale geliyor. Bedenen fiziksel olarak güçlenirsin, güçlü bir yapıya sahip olursun. Tanıştığın insanlardan bir sürü şey öğrenebilirsin. Bu tarz avantajları mevcut.

SON OLARAK EKLEMELER İSTEDİKLERİNİZ NELERDİR?

İnsanların dediğimiz bu konularda bilinçlenmesi ve bazı şeyleri ciddi manada öğrenmesi gerekiyor. Bu kedilerin ya da hayvanların zaten olması gerektiği yerde veya kendi başının çaresine bakabileceği durumlarda ihbar edilmemesi gerektiğini, otopark alanlarında arabaların daha dikkatli park edilmesi gerektiğini ve bizlere de biraz saygı göstermeleri gerektiğini öğrenmesi gerekiyor.

DEĞERLİ VAKTİNİZİ BİZİMLE PAYLAŞTIĞINIZ İÇİN ÇOK TEŞEKKÜR EDERİZ.

Ben teşekkür ederim.

denizin çağrısı

talip emre bezek

Bana göre bu kitabın eleştirilecek fazla yönü yok. Kitapta geçen olaylar çok sade bir şekilde işlenmiş. Fakat bu sadelik fazla kafa yormadan kitabı bir çırpıda bitirmenizi sağlıyor.

Yazar bu kitabında genç okurlara hayat hakkında ince mesajlar veriyor. Eleştirilecek pek yönü olmamasına rağmen eleştiriyi genel olarak bu mesajlar üzerinden yapacağım.

Karakterimiz Joe maceraperest ve kanı hızlı akan bir çocuk. Günümüzdeki gençler gibi o da okul hayatından epey sıkılmış durumda. Monotonlaşan(1) hayatından iyice sıkılan Joe arkadaşlarıyla sürekli macera arayışına giriyor. Bu maceralarından birisi de San Francisco’da onların deyimiyle “Çukur” adını verdikleri bir mahallede geçiyor. Yazar bu kısımda kenti “Çukurlular” ve “Tepeliler” olmak üzere ikiye ayırıyor. Bu ayırım insanlığın toplum düzenine bir gönderme olarak görülebilir. Çukurlular daha çok günümüzdeki “alt kesim” olarak adlandırdığımız yapıya benzerken Tepeliler ise “aydın kesim”e benziyor. Kitap bu iki sınıfın çatışmasını Joe ve Çukurlular arasındaki bir kavgayla anlatıyor.

Çocuklar Çukur’da kentin en iyi uçurtma yapan adamından birkaç uçurtma aldıktan sonra eve dönmek için yola koyuluyor(2). Bu sırada bir grup serseri çocukların önünü kesiyor ve uçurtmalarını çalıyor. Joe kendi uçurtmalarını almak için bu serserilerle kavga ediyor. İşte burada yazar delikanlı gençlerin mülkiyet duygusunu vurguluyor. Bu duygunun gençleri nasıl etkilediğini anlatıyor. Joe çalınan uçurtmalarını geri almak için bu serserilerle kavga etmesi gerektiğini anlıyor. Çukur’da yenilmez olarak bilinen serseriye saf dışı bırakıyor. Tam uçurtmalarını geri alacağını düşünürken önüne bir başkası çıkıyor. Joe art arda gelen rakipleri adeta pataklıyor(3). Kendi malını canı pahasına koruyan Joe ile yazar, mülkiyet duygusunun gençler arasındaki çatışmaların sebeplerinden biri olduğunu anlatıyor ve bu duygunun nelere yol açtığını gençlere gösteriyor.

Derslerini hiç umursamayan Joe neredeyse tüm derslerden zayıf notlar alıyor. Ailesi bu duruma karşı Joe’yu askeri okula göndermeyi planlıyor. Joe bunu öğrenince evden kaçıyor ve önceden gördüğü bir teknede çalışmaya başlıyor. Kitabın bu bölümlerinde denizcilik kavramları sık sık kullanılıyor. Bazı denizcilik terimlerini bilmiyorsanız anlatılanları anlamakta güçlük çekebiliyorsunuz.

İlerleyen bölümlerde Joe katıldığı tayfanın aslında bir korsan tayfası olduğunu fark ediyor. Aldığı eğitimlerden dolayı çok dürüst bir çocuk olan Joe, yaptığı işin doğru olmadığını ve hemen kaçması gerektiğini düşünüyor. Birkaç kez kaçma planı yapsa da bu planları gerçekleştiremiyor. Korsanlar bir fabrika soygunu esnasında aslında Joe’nun babasının fabrikasını soyduklarını bilmiyorlar. Joe, korsanların çaldıkları bir kasanın üstünde babasının şirketinin adının yazdığını fark ediyor ve çalınan malları geri götürmesi gerektiğini düşünüyor. Korsanlar ganimetleri paylaşmaya bir adaya giderlerken fırtınaya yakalanıyorlar. Bu fırtınada korsanlar beklenmedik bir şekilde ölüyor. Joe ve tayfadaki yakın arkadaşı Deniz Çocuğu tekneyi fırtınadan kurtarmayı başarıyorlar. Sonunda

Joe çalınan malları teslim ediyor.

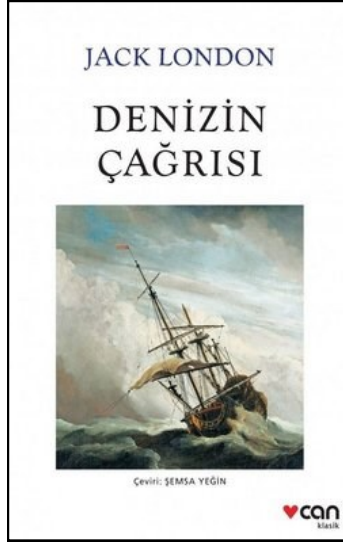
Yazar son bölümde Joe’nun babasıyla yaptığı konuşmalarla hayatın 4 günde insanı nasıl dizginleyebileceğini vurguluyor. Ailenin ve dürüstlüğün ne kadar önemli olduğunu anlatıyor.

En başta da belirttiğim gibi kitabın eleştirilecek bir yanını bulamadım. Bu yazı yarı özet yarı eleştiri gibi oldu. Canınız sıkılıyorsa ve çok uzun olmayan bir kitap okumak istiyorsanız bu kitabı okumanızı öneririm.

(1) Monoton: Tekdüze

(2) Yola koyulmak (çıkılmak): Bir yere varmak için bulunduğu yerden ayrılarak yolculuğa başlamak, harekete geçmek

(3) Pataklamak: Rastgele vurarak dövmek

fareler ve insanlar alperen sarı

“İnsanın iyi olmak için akla ihtiyacı yoktur. Hatta bana zaman zaman tam tersi olmalı gibi gelir. Çok zeki birini ele al, hemen hiçbir zaman iyi biri olmadığını görürsün.” Bu söz, Fareler ve İnsanlar kitabından “Slim” karakterine aittir. Bu söz üzerine düşündüğümüzde haklı taraflarının olduğunu görebiliriz. Kötü diye adlandırdığımız insanlar hiç de aptal değildir. Hatta kafaları son derece çalışır. İyi dediğimiz insanların bazılarında ise kötülerdeki kurnazlığa pek sahip olmadıklarını görürüz. Fakat zihinsel anlamda ciddi sıkıntıları olan bir insanı ele alalım, bu insan özünde ne kadar iyi olursa olsun zihinsel kusuru onu bir yerden sonra onu tehlikeli biri yapmaz mı?

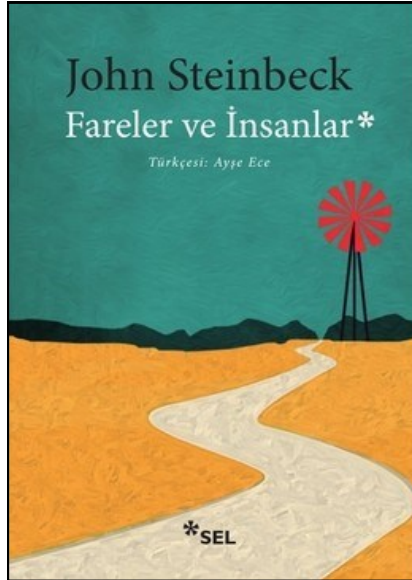
Fareler ve İnsanlar kitabı bu tarz kısa ama düşündürücü sözcük ve cümlelerle dolu. Ve yaklaşık 130 sayfaya sahip olmasına rağmen epey yoğun. Yaklaşık 2 saatte bitiyor ve oldukça rahat bir okumaya sahip. Fakat bu kısalığına rağmen derin ve felsefi altyapısı var.

Kitap bize bir çiftlikte işe başlamak için yola çıkan iki dostun hikayesini anlatarak başlar. Bunlardan biri olan George ufak tefek fakat zeki ve kurnaz olandır. Lennie ise son derece iri yarıdır ama zihinsel engeli vardır. Lennie bu engeli yüzünden dengesiz hareketler sergilemekte ve başını sık sık belaya sokmaktadır. Özellikle bu karakterin son derece güçlü olması, istemeden de olsa onu tehlikeli biri yapmakta. Bir fareyi eline aldığı anda istemsiz olarak o fareyi öldürmüş olabiliyor. George ise bu tarz durumlarda Lennie’yi uyarak başını derde sokmasından kurtarmakta. Kısacası ona karşı bir ağabey rolü üstlenmekte.

Bu ikili çiftliğe vardıklarında en az kendileri kadar ilginç karakterlerle tanışılar. Bunların arasında onlara iyi gelenler de vardır kötü gelenler de. George ve Lennie her ne kadar çiftliğin bu çalışma koşullarından ve etrafındaki insanlardan haz etmeseler de mücadele edip para biriktirmek zorundadırlar. Çünkü bu ikilinin bir hayali vardır. Bu iki dost ileride kendi çiftliklerini kurmak istiyordur. Hatta sık sık bu hayali birbirlerine hatırlatıp günlük dertlerini unutmaktadırlar. Biraz dişlerini sıkıp bu çiftlikte çalışacak, daha sonra ise kendi çiftliklerini kurup kendilerinin patronu olacaklardır. Bu ikilinin hayali üzerinde durmamız gerekiyor. Bu hayal onlar için çok değerli, bir o kadar da uzak.

George ve Lennie’nin çiftlik kurma hayalini ele aldığımızda bir çok yönden imkansıza yakın bir iş olduğunu fark edebiliriz. İlk olarak bu iki arkadaş hayallerini gerçekleştirmek için oldukça şanssız bir zaman diliminde bulunmaktadır. Çünkü bu hikaye 1930’lu yıllarda geçmektedir ve bu tarihte dünya,

insanların büyük bir kısmını kasıp kavuran bir döneme girmiştir. Büyük Buhran (3). Büyük Buhran özellikle işçi kesimin hayatlarını mahveder. Bu dönemde işçilerin düzenli bir işleri yoktur, paraları yoktur, kalacak yerleri yoktur, belki de en kötüsü bir hayalleri yoktur. Daha doğrusu hayallerini gerçekleştirmeye olan inançlarını kaybetmişlerdir. George ve Lennie geri dönüp onların da birer işçi olduğunu varsayarsak hayallerini Büyük Buhran zamanında gerçekleştirmeye çalışmaları bile bu hayale ulaşılması epey zor yapmakta. Ayrıca başka zorluk-

lar da mevcut. Kendi çiftliğini kurmak hiç de ucuz bir iş değil. Bu arkadaşların pek bir parası da yok. Tabii ki Lennie'nin dengesiz hareketlerini de bu denkleme eklediğimizde böyle bir hayalin, hayal olarak kalacağını görmek zor değil. Peki bu iki arkadaş neden bu kadar olumsuz şartlara rağmen bu hayallerine sınıksız sarılmakta? Ne tür bir motivasyon insanın gerçekleşmesi zor bir hayale sarılmasını sağlar?

Kitap ilerledikçe görüyoruz ki bu iki arkadaşın en büyük motivasyonu birbirleri. İkisi arasındaki dostluk bu hayali canlı tutan şey. Çünkü onlar yalnızlığın ne kadar korkunç bir durum olduğunu çok iyi bilmekteler.

“Bizim gibileri, yani çiftlikte ırgat olarak çalışanlar dünyanın en yalnız adamlarıdır. Aileleri yoktur, hiçbir yere ait değildirlere. Bizde öyle değil konuşacağımız, bizi umursayan biri var.” George'un Lennie'ye söylediği bu söz bu arkadaşlığın onlar için ne kadar değerli olduğunu ortaya koyuyor. Hatta George ve Lennie arkadaş olmasaydı böyle bir hayalin de ortada olmayacağını görebiliriz. Bu ikili birbirlerine sahip oldukları için çiftlikteki diğerlerinden ayrıcalıklı bir konuma sahip olduklarının farkındadırlar. Çünkü çiftlikteki diğer insanlarda yalnızlık durumu çok belirgin.

Burada tabii ki buldukları ortamın sosyal bariyerleri de devreye giriyor. Mesela Candy bu ekipteki en yaşlı kişi ve bu aralarındaki yaş farkı onun dışlanmış ve işe yaramaz hissetmesine neden oluyor. Curley'nin karısı bu ekipteki tek kadın, diğer erkeklerle bir iletişim kurmaya çalışsa bile bir bariyer mevcut. Hatta kendisinin kitapta ismi bile geçmiyor. Hikaye boyu “Curley'nin karısı” olarak geçmekte. Crooks ise bu ekipteki tek zenci. Ve ister istemez bu durumun ayrımcılığını yaşamakta ve bu karakterin biraz üzerinde durmak gerekiyor. Çünkü kendisi lafını esirgemeyen birisi. Kendi yalnızlığının farkında, ayrıca yalnız kalmanın ne kadar korkunç bir şey olduğunu da farkında. “İnsan yanında biri olmazsa delirir. Kim olduğu hiç önemli değildir. Yeter ki yanında olsun. Sana bir şey diyeyim mi? İnsan çok uzun süre yalnız kaldı mı hastalanır. Yalnızlıktan hastalanır.” der Crooks. Hatta George ve

Lennie hayallerini Crooks'a bahsettiklerinde Crooks heves kırıcı bir tepki verir. Onların bu hayallerinin cennete gitmek gibi imkansız olduğunu söyler. Çevresinde gözlemlediği diğer işçilerin de bu ikili gibi hayallerinin olduğunu, bu hayallerin kısa bir süre sonra yıkıldığını belirtir. Ve Crooks'a göre işçilerin kendi çiftliklerini kurma gibi hayallere dalmalarının asıl sebebi, bu hayalin onları hayata tutunmak için bir illüzyon yaratmasıdır. Aslında yazarın bu tarz anlatımlar tercih etmesi bize, iklimimizin hayallerinin yakında yıkılacağını işaretlerini veriyor.

Hikayenin sonuna gelmeden durmamız gereken noktalardan biri “Candy'nin köpeğinin ölümü.” Bu ölümün son derece sembolik bir anlamı bulunmakta. Candy karakterinin tıpkı onun gibi son derece yaşlı bir köpeği vardır. Bunun yanı sıra köpek hastalanmış, kokmaya başlamış ve zar zor yürür hale gelmiştir. Carlson karakteri ise bu köpeği öldürmeyi teklif eder. Köpeğin bu halde yaşamasının hiçbir anlamı olmadığını belirtir. Candy de artık köpeğinin acı dolu hayatına son verilmesini kabul eder. Ekibinde bu fikri onaylaması üzerine köpeğin öldürülmesi kararı alınır. Peki köpeği kim öldürecek? Burada iki seçenek sunulur. Ya bu fikri ortaya atan Carlson ya da köpeğin sahibi olan Candy. Fakat Candy buna cesaret edemez, dolayısıyla iş Carlson'a kalır. Silahı kapıldığı gibi gözünü bile kırpmadan köpeği öldürür. Fakat sonra Candy bu işi Carlson'un gerçekleştirmiş olmasından büyük pişmanlık duyar ve keşke ben öldürseydim, der. Peki bu durumda köpeği kimin öldürdüğünün bir önemi var mıdır? Sonuçta köpeğin arkasından kafasına tek bir kurşun ile ateş edilecek, köpek kimin vurduğunu bile bilmeyecek. Burada

odaklanmamız gereken nokta kimin öldürdüğünden ziyade hangi motivasyon ile öldürdüğü. Carlson bu köpeği gözünü bile kırpmadan öldürüyor çünkü Candy'nin aksine o bu köpekle duygusal bir bağa sahip değil. Hatta köpeğin kokmasından dolayı köpeğe karşı bir nefret bile besliyor olabilir. Oysa Candy karakteri köpeği öldürseydi, onun

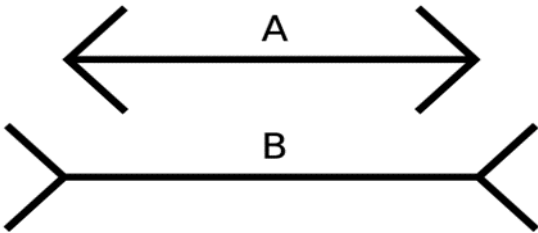
hızlı ve yavaş düşünme

emirhan kılınç

Sizce hayatınızda vermiş olduğunuz tüm kararları, önünüze sunulan seçimlerin üzerine düşünerek mi veriyorsunuz? Vermiş olduğunuz kararlarda yeterince rasyonel misiniz? Verdiğiniz kararların üzerinde tam olarak neler etkili ve neden etkililer? İşte bu gibi soruların yanıt bulunduğu “Daniel Kahneman” tarafından yazılmış olan “Hızlı ve Yavaş Düşünme” adlı kitapta, beyninizin çalışma prensipleri, aslında bir kararı verirken vücut anatomisinin ve beyin fonksiyonlarının nasıl değiştiği ve kararları artık otomatik mi yoksa bilinçli bir şekilde mi verdiğiniz detaylı bir şekilde açıklanıyor.

Kitap 2002 yılında Nobel Ekonomi Ödülü’ne layık görülmüş. Okunabilir içeriğiyle 520 sayfa olan kitap kalınlığına rağmen kişiyi bilgiye ve deneye boğduğu için sıkılmadan okuyabileceğiniz türden bir kitap. Nitekim yazarın komplike durumları açıklarken yapmış olduğu örneklemeler kitabın ağır dilini bizlerin seviyesine indirmede ve basitleştirmede büyük rol oynuyor.

Yazar kitapta insan beynini iki farklı çalışacak şekilde tanımlıyor. Bunlar 1. Sistem ve 2. Sistem. Yazarın deyişiyle – Evet gerçekten bu isimleri olayın kolay anlaşılması için yazar kitapta kendi koyuyor – 1. Sistem, tembel olan ve gün içinde düşünmeden bir işi yapmanızı sağlayan sistemdir. Örneğin yazar Kahneman kitapta bu resmi örnek vermiş:

Hangi çizgiyi daha uzun gördüğünüzü rahatlıkla söyleyebiliriz. B çizgisi A çizgisine göre görünürde daha uzun. Burayı yazarın kelimeleriyle açıklamak istiyorum. “Bu sıradan bir resim: değişik uzunlukta iki yatay çizgi,

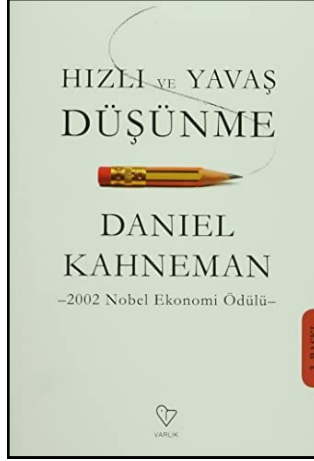
uçlarındaysa farklı yönleri gösteren iki kuyruk. Alttaki çizgi bariz biçimde üsttekinden daha uzun. Hepimizin gördüğü budur ve doğal olarak gördüğümüze inanırız. Ne var ki bu resimle daha önce karşılaştıysanız, ünlü Müller-Lyer yanılsamasının farkına varırsınız. Bir cetvelle ölçerek kolayca doğrulayabileceğiniz gibi, yatay çizgiler aslında aynı boydadır. Şimdi çizgilerin boyunu ölçtüğünüze göre, siz 2. sisteminiz, ya da "ben" dediğiniz bilinçli varlık - yeni bir inanca sahipsiniz: çizgilerin eşit uzunlukta olduğunu biliyorsunuz. Uzunlukları sorulduğunda, bildiğinizi söylüyorsunuz. Ancak alttaki çizgiyi hâlâ daha uzun görüyorsunuz. Ölçüme inanmayı seçtiniz, ama 1. Sistem’in kendi işini yapmasını engelleyemezsiniz; çizgileri eşit uzunlukta görmeye karar veremezsiniz, öyle olduklarını bilseniz bile. Yanılsamaya karşı koymak için, yapabileceğiniz tek bir şey var: Uçlarına kuyruklar eklendiğinde çizgilerin uzunluğuna dair izleniminize güvenmemeyi öğrenmelisiniz. Bu kuralı uygulamak için yanıltıcı modeli tanıyabilmeniz ve hakkında bildiklerinizi hatırlayabilmeniz gerekir. Bunu yapabilirseniz, bir daha asla Müller-Lyer yanılsamasına düşmezsiniz. Yine de bir çizgiyi ötekenden daha uzun görmeyi sürdürürsünüz.

Dikkatinizi çekmek isterim ki yazar bu bölümde iki kavramdan bahsetmiş: 1. Sistem ve 2. Sistem. 1. Sistem dediğimiz üzere bu çizgileri gördüğü anda B çizgisine uzun, A çizgisine ise kısa diyen sistemdir. Bu sistem olayların üzerine fazla düşünmez. Tembeldir. Buzdağını görür ve gördüğü kadarıyla değerlendirir. Ama yazar size hangisinin daha uzun olduğunu söylediğinde 2. Sistem devreye giriyor. Artık beyniniz ölçüp biçmeye başladı. Hangisi daha uzun hangisi daha kısa kontrollü bir şekilde öğrenme girişiminde. İşte hayatımızda her zaman 1. Sistem ve 2. Sistem bir çatışma içindedir.

Bir insana basketbolda turnike atmayı öğretin ve bunu yaparken “Sağdan girerken sol adımınla adımlamaya başlayacaksın, soldan girerken ise sağ adımla başlayacaksın.” Şeklinde kendisine söyleyin. Bunu yaparken

vücudunu koordine etmede ne kadar zorlanacağını ve aynı zamanda hem basketi hem adımlamayı beceremeyeceğini hayal edin. İşte tam burada 2. Sistem devrede. Ama yıllardır basketbol oynayan birisine gidin ve ondan turnike atmasını isteyin. Aynı basketi üzerine düşünmeden hatta eğer gerçekten iyi bir basketbolcuysa “Bu akşam yemekte ne yesem ki?” diye alakasız düşünceler içinde atacaktır. Burada ise turnike artık basketbolcu için motor bir beceri haline gelmiştir, yani 2. Sistemi kullanmaya ihtiyaç duymayacaktır.

İnsan vücudu ve beyni turnike örneğinde olduğu gibi bir eylem üzerinde uzmanlaşabilir. Ama bunu her eylem için yapamaz. 3 basamaklı sayıları çarpma-ya çalışın. İsterseniz matematik öğretmeni olun isterseniz Tesla'nın kendisi ama bu işlemi gerçekleştirirken 2. Sisteminizi kullanmak zorundasınız. Tabii işlemin cevabı ezbere şekilde gelen 2+2 veya 8'in karesi gibi işlemler olmadığı sürece geçerli bu durum.

Yaptığınız, motorlaşmamış eylemleri gerçekleştirirken göz bebekleriniz büyür, nabız sayınız artar, terlemeye başlarsınız, yüz mimikleriniz ve vücut diliniz farklılaşır. Bunların hepsini bizzat tecrübe ederek anlatan, deneyleri bizzat insanlar üzerinde kendi elleriyle deneyen, işini hem bilimsel hem eğlenceli şekilde yapan Daniel Kahneman'ın yazmış olduğu “Hızlı ve Yavaş Düşünme” adlı kitapta tam olarak bu iki sistemin verdiği savaş ve yazar ve ona bu yolda eşlik eden diğer bilim insanlarının gittiği yolda karşılaştıkları ve tecrübeledikleri anlatılıyor.

Severek ve eğlenerek okuduğum bu kitapta hem bilgilendiğim hem de kendi beynimi tanıdığım için normal bir kitabı okumaktan daha ziyade eğlendim. Gün içinde normal sandığımız şeylerin aslında derin bir süzgeçten ve olay silsilesinden geçtiğini görmek beni büyüledi diyebilirim. Bunu basit bir dille bu kitapta dile getirdiği için yazara ve kitabın yazılmasında katkıda bulunan meslektaşlarına teşekkür ederim. Okumak isteyen herkese de şiddetle tavsiye ederim.

yüksek kader muzaffer sami uzun

Okuduğum kitap Profil yayınlarının bastığı İbrahim Tenekeci'nin yazdığı Yüksek Kader kitabı; 15 Temmuz 2016 hain darbe girişiminden sonra 14.09.2016 – 09.09.2017 tarihleri arasında darbe girişimi, ülkemizin siyasal ve sosyal durumu hakkındaki düşüncelerini ara sıra yazdığı günlük gibi 2-3 sayfa halinde denemelerin bulunduğu bir kitaptır. Kitabın kapağı şık olmasına rağmen kitap içeriğine uymadığını düşünüyorum.

Kitabı okurken yazarın kitabı yazdığı zamana yolculuk yapmış gibi hissediyorsunuz. Yazar, hayat tecrübelerinden bizlere aktarıyor. Bence hayatta en önemli şey tecrübedir, tecrübeden de önemlisi başkasının tecrübelerinden yararlanmaktır. Bu sebeple çok güzel bir kitap olmasına rağmen parça parça olması kitabın akıcı olmasına engel oluyor. Denemeler kısa kısa olduğu halde bitirmekte zorlandım sanırım üslubu bana uygun değil.

Yazarın kitapta yapmış olduğu değerlendirmeler o gün-

lerden günümüze pek bir fark olmadığını gösteriyor. Kitabın bir bölümünde okuduğum şu satırlar durumun o günlerden bugünlere bu konuda hiç değişmediğinin kanıtı oluyor. "Durum: Terör örgütlerinden biri, sınır şehrimize bomba yağdırıyor. Ciddi kayıplarımız var. İstek : "Devlet saldırıları durdursun." Ülkemiz bunun için ileri adım atıyor. İtiraz: "Bizim orada ne işimiz var?" Askeri hareket düzenlemeyip de mesela anlaşma yoluna gidilseydi, bu kez şunu diyecekti : "Türkiye terör örgütüyle masaya oturamaz." acı olan ve veren bunların hepsini aynı kişinin söylemesi. Sayıları az değil...(s. 94)

İbrahim Tenekeci bu ve bunun benzeri birçok konuda farkındalık oluşturuyor. Kısa yazılar halinde yaşadıklarının değerlendirmesini yaparken kendi tecrübeleri dışında okuyup faydalandığı yazıların kitaplardan alıntılar yaparak, olaylara daha aydınlatıcı yön veriyor.

Yazarın kitaptaki yazıları siyaset ağırlıklı olmuş. Bu bence hoş olmuş. Yazarın bu kitabı güzel ve okunması gereken bir kitap olduğu halde ve 5 yıl önce basılmış olmasına rağmen 4. baskıda kalması üzücü bir durum.

*“Yağmur dünyanın her yerine aynı dilde yağar.
Güneş hep aynı anlama gelir. Toprak daima topraktır.
Fakat insan başkadır. Toprağı kıymetli yapan, yağmuru rahmet bilen, suya azizlik payesi veren insandır.
Her birimiz bir âlemiz. Eşref-i mahlûkat. Şahsiyet, bunu bilmek ve ona göre yaşamaktır.”*

wigan iskelesi yolu

abdullah ertürk

Kitap, İngiliz yazar George Orwell'ın ilk kez 8 Mart 1937'de yayınladığı otobiyografi kitabıdır (1). Kitabın Venedik Yayınevi baskısında 248 sayfa bulunmaktadır. Kitabın ön kapağında Wigan iskelesinin bir çizimi mevcuttur. Kitap genel olarak sade bir tasarıma sahiptir. Kitabın çevirmeni Ayşegül Çakır Oruç'dur.

George Orwell bu kitapta İngiltere'yi gezip gördüğü ve yaşadığı şeyleri açık bir şekilde yorumlayarak bahsetmiştir. Kitap iki kısımdan oluşuyor. İlk kısmında özellikle maden işçilerinin ve diğer alt sınıf işçilerin yaşadıkları zorlukları, ailelerini nasıl zorluklarla geçindirdiklerini ve ne hâlde olduğu ile ilgili gözlemlerini ve yorumlarını barındırıyor. İkinci kısım ise işçi sınıfı haricinde olan orta-üst soylu sınıfın, işçi sınıfına olan bakış açısını anlatıyor. George Orwell bu kitabında ağırlıklı olarak sosyalizm ve kapitalizmden bahsediyor. Yaşadığı anıları anlatırken sürekli diğer kitaplarından bahsederek yorumluyor. Genel olarak işçi sınıfının durumundan, komünizmin artıları ve eksilerinden bahsediliyor. George Orwell bu kitapta içinde bulunduğu sistemi akıllıca eleştirmiş ve hiçbir ağır sözden kaçınmamıştır. Sınıflar arası çatışmanın nedenleri ve sebeplerini de iyi bir dille açıklamıştır. George Orwell kitapta sıklıkla diğer yazarların görüşlerine değinmiştir. Ayrıca George Orwell kısa bir süreliğine kendi hayatından kopup bir işçinin hayatını yaşamaya çalışmış ve yaşadığı sefil hayatı anlatmıştır.

Kitap, İkinci Dünya Savaşı sonrası İngiltere'nin durumu hakkında epeyce bilgi vermektedir. Kitap eski İngiltere'nin nasıl sınıflara ayrıldığını göstermektedir. Kitap İngiltere'nin tarihini öğrenmek açısından önemli bir yere sahiptir. Wigan İskelesi Yolu, İngiltere'nin sanayi bölgelerinde yaşayan işçi sınıfı (alt sınıf) insanların yaşamalarıyla ilgili gözlemlerini aktaran önemli bir incelemedir. İngiltere tarihi ve kültürünü öğrenmek isteyen bir insan

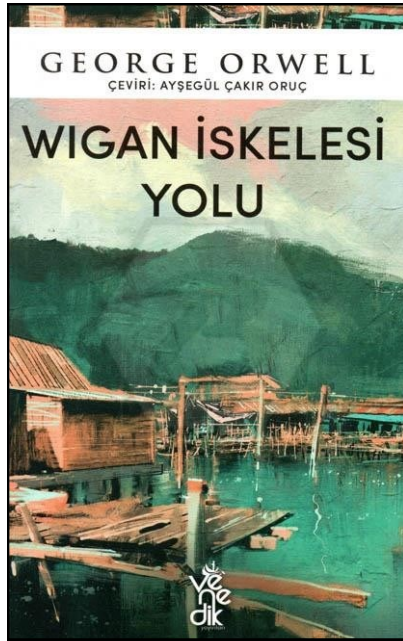
için kesinlikle okunması gerek bir kitaptır. Kitap, savaştan çıkan bir devletin büyüyüp gelişmesi için ödemesi gereken bedeli işçi sınıfından çıkarmasını göz önüne sermektedir. Kitap İngiltere devleti için 'Amaca giden her yol mübahtır' cümlesini benimsediğini göstermektedir.

Kitap genel olarak yazarın yaşadığı gerçek olaylardan bahsetmesi üzerine okuyucuda derin bir etki yaratmaktadır. Bu yüzden okuyucu kitaba bağımlı kalmaktadır. Hiçbir şekilde İngiltere tarihiyle veya kapitalizm ile ilgisi olmayan biri bu kitabı okuyarak birkaç fikre sahip olabilir. Kitapta işçi sınıfının gelirleri ve giderleri hakkında detaylı bilgi verilmiştir. Kitap bir işçi sınıfından insanın ne yaşadıkları ve ne zorluklarla karşılaştığı hakkında detaylı bilgi vermektedir. George Orwell, kendi yaşadıklarını, gördüklerini, farkına vardığı gerçeklikleri okurun önüne akıcı bir dille ve hakim bakış açısıyla seriyor. Buda okuyucuyu daha içine çekmektedir.

George Orwell kitapta sürekli diğer kitaplarından bahsetmektedir. Buda George Orwell'ın diğer eserlerini okumayan bir kişi için fikir eksikliğine sebep olmaktadır. Kitapta olay örgüsü yoktur. Bu nedenle kitap hızlı okunacak bir eser değildir. Kitap yer yer okuyucu sıkılmaktadır. Fakat bu an çok uzun sürmemektedir.

Kitap kesinlikle okunabilecek bir eserdir. Hiç yoktan okuyucuya az biraz genel kültür vermektedir. Kitap inceleme olduğu ve bizi de ilgilendirmedığı için pek cazip gelmesede okunmasından zarar gelmeyecektir. George Orwell bu kitapta sıkça kapitalizm ve sosyalizm hakkında hem bilgi hem de kendi yorumundan bahsetmiştir.

(1)https://en.wikipedia.org/wiki/The_Road_to_Wigan_Pier (25.04.2022)

hastalar ve ışıklar

emirhan sakızoğlu

İlk önce yazarımız Rasim Özdenören'den bahsedelim. Rasim Özdenören 1940'ta Maraş'ta doğdu. İlk ve orta öğrenimini Maraş, Malatya, Tunceli gibi Güney ve Doğu şehirlerinde tamamladı. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesini ve İstanbul Üniversitesi Gazetecilik Enstitüsü'nü bitirdi. Devlet Planlama Teşkilatında uzman olarak çalıştı. Bir ara araştırma amacıyla ABD'nin çeşitli eyaletlerinde, 1970-1971'de iki yıl kadar kaldı. 1975 yılında Kültür Bakanlığı Bakanlık Müşavirliği görevine geldi. Aynı bakanlıkta bir yıl da müfettişlik yaptı. 1978'de istifa ederek ayrıldığı devlet memurluğuna bir süre sonra tekrar döndü. (1)

Hastalar ve Işıklar kitabı 1967 yılında yazdığı ilk öykü kitabıdır.(2) Bu öykü kitabı modern zaman trajedisi olarak karşımıza çıkar. Kitabı ilk okumaya başladığımda bir anda ben ne okuyorum gibisinden düşüncelere daldım. İlerleyen bölümlerinde ise her şeyin belli bir sebebinin olduğunu anladım. Kitabın içinden bahsedecek olursak kitap, 15 ayrı öyküden oluşur. Bu öyküler gelişi güzel yazılmış öyküler değil. Öykülerin içerisinde ana karakterin sürekli olayları kendi kafasında yordduğu düşünceler üstünde durulur. Bunun en büyük örneklerinden birisi de kitabın içinde bulunan Profil öyküsüdür. Profil öyküsünden kısa bir şekilde bahsedecek olursak ana karakterimizin iç dünyasını temsil eden İlyas isimli bir kişi vardır. Karakterimizin kendisi de dış dünyasını temsil eder. Karakterimiz ve İlyas sürekli çatışma halindedirler, bu çatışmalar ise karakterimizin zihninde düşüncelerinde gerçekleşir.

Beni etkileyen sözlere gelecek olursak. "Bazı şeyler geç anlaşılıyor. Lâf olsun diye söylendiğini sandığımız bir söz, en umulmadık bir anda, beynimizde bir fişek gibi patlıyor."(3) İnsan sevdiği kişiyle konuşurken veya bir ortamda ona karşı söylenen söz o anlık bir anlam ifade etmeyebilir ama o günün gecesi veya yalnız kaldığında insanın kafasında bir anda parlar. Hâlbuki söylenen onca şey o andan beri kafasının içindedir sadece küçük bir kıvılcıma sessizliğe ihtiyacı vardır. Herkes hayatında

böyle bir ânı muhakkak yaşamıştır. Beni diğer etkileyen söz ise: "Sonsuz, bitmez bir durgunluğun içine yerleşmiş, soluklara, kitapların sayfalarına sinmiş, yalnız, tek bir şey vardı: her yandan koşarak peşimizi izleyen, günün birinde bir köşe başında usulca eteğimizi çekiştirerek yanımıza sokulan, dostumuz olan, düşmanımız olan,

kristalden geçen bir ışık gibi ağır ağır varlığımıza yayılan ölüm." (4) Dünya hayatında insanın ne kadar şey yaparsa yapsın ölümle muhakkak karşı karşıya kalacağından bahseder.

Hastalar ve Işıklar için yapılan yorumlar: "Hastalar ve Işıklar, kendine gerçekçi adını veren, bol örnekli, çok propagandalı, röportaj benzeri bir öz taşıyan, sanat katına bir türlü varamamış hikâyecilik akımının, neorealist diyebileceğimiz İkinci Yeni hikâyeciliğinin ve bir türlü yerleşmemiş, yabancılıktan kurtulamamış varoluşçu hikâyeciliğinin gelip de tıkanıp, söndüğü, son sınırlarına varıp ufukta netliklerini kayb ettikleri bir dönemde yayımlanmış, çıkmış bulunuyor." (Sezai Karakoç) (5)

"Rasim Özdenören 1967'de yayımladığı Hastalar ve Işıklar'la, yani daha işin başında, bir hikâyeye dili koymuştur ortaya." (Âlim Kahraman) (6)

Kaynakça

1) https://www.turkedebiyati.org/yazarlar/rasim_ozdenoren.html (27.04.2022)

2/5/6) <https://www.biyografya.com/biyografi/10585#:~:text=%C4%B0n%C5%9Faat%20m%C3%BChendisi%20olan%20babas%C4%B1%20Bay%C4%B1nd%C4%B1rl%C4%B1k,1952'de%20ayn%C4%B1%20ilde%20ba%C5%9Flad%C4%B1> (27.04.2022)

3) Rasim Özdenören, Hastalar ve Işıklar, 9.baskı, İz yayıncılık, İstanbul, 2016, s. 73

4) s. 18

mevlânâ celâleddîn-i rûmî

m. enver bilir

Atilla Yaramış tarafından yazılan bu kitap, çoğunlukla küçük yaştaki çocuklara hitap ediyor. Çocukların kitabın anlatımını kolayca anlayabileceği bir kitap, ayrıca resimlerden oluşuyor. Sayfa sayısının da gayet az olduğunu söyleyebilirim. Kitap ise Mevlana'nın hayatını kısa bir şekilde özetliyor.

Dediğim gibi kitabın anlatımına küçük yaştaki çocukların kolayca anlayabileceği şekilde yazılmış. Hitap şekli ise çok fazla karşımıza çıkmayan bir hitap etme yöntemi. Kitap sanki Mevlana dirilmiş de bugün bize hayatını anlatıyormuş gibi yazılmış.

Aslında kitap hakkında yazabileceğim çok bir şey yok. Bunda hem kitabın fazla kısa olması hem de kitapta ilgimi çeken şeylerin az olması. Fakat yine de bir eleştiri yapmam gerekirse olumsuz bir eleştiri yapmam. Ama olumlu eleştirilerime gelirse özellikle kitabın anlatımını çok beğendim. Hiç kafa karıştırmadan olayı tak diye anlatabiliyor. Bir cümleyi anlamak için yeniden okumanıza gerek kalmıyor.

Ayrıca kitapta sevdiğim başka şeylerden biri ise kitabın bir sözlüğü olması. Evet, biraz garip. Çünkü bir okurun bir kitabı sevmesinin nedenlerinden birinin kitabın sözlük barındırmasının olması çok ilginç. Ama kitabı okurken bu kitabın en arka sayfasındaki sözlük çok işime yaradı. Ve bildiğim kelimeler çok fazla olmadığı için kitabı anlamada bana çok kolaylık sağladı. Şu an okuduğum kitap-

larda sözlük olmadığı için cümleleri anlayamamak benim için sinir bozucu bir durum.

Kitap, Mevlana'nın hayatını hızlıca öğrenmek isteyenler için mükemmel bir kitap. Otuz küsur sayfadan oluştuğu için tek oturuşta bitirebileceğiniz bir kitap.

Eğer resimli bir kitap okuyorsanız sizi ilgilendiren tek şey kitabın içinde yazanlar değil ayrıca kitaba çizilen resimlerdir. Ben kitabın resimlerini çok sevdim. Resimlere sulu boya yapılmış gibi bir hava katmış. Resimler de kuruyarak etrafında boya tortusu bırakan su ve belirsizlikle taşan çizgiler sulu boya yapılmış gibi görünmesini sağlıyor. Tabii bu resimlerin bu kadar güzel görünmesinin tek nedeni resimleri çizen Merve Karlı değil ayrıca resimlerin sayfada doğru yerlere konulmasını sağlayan editör Sadık Yurtsever'dir.

Sayfaların bu kadar hoş ve estetik görünmesinde hem editörle hem de çizerle alakası var. Çoğu sayfa da parşömenimsi bir görünüme sahip. Bu, kitaba sanki on üçüncü yüzyıldan kalma izlenimi veriyor. Bunun bu kadar gerçekçi olmasının başka

bir etkeni de baskı. Kaliteli baskı sayesinde hem resimler hem de sayfalar çok güzel olmuş.

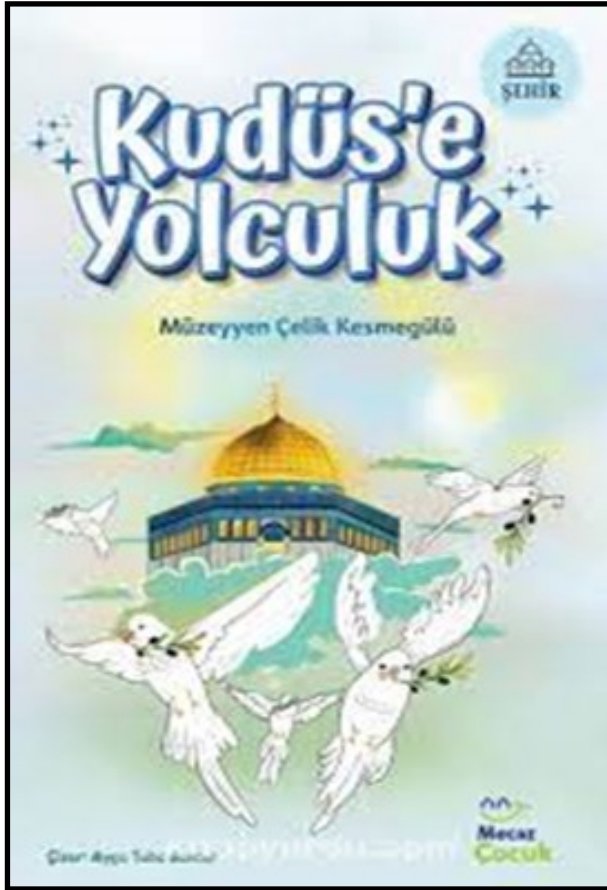
Gerçekten güzel bir kitap. Anlatımıyla, hitabıyla, resimleriyle, parşömenimsi sayfalarıyla hoş gözüken bir kitap. Okumanızı tavsiye ederim.

umut dolu bir hikaye: kudüs'e yolculuk

nuri kerem engin

Müzeyyen Çelik KESMEGÜLÜ, 1983'te Kütahya'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Kütahya'da tamamladı. Trakya Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun oldu. Afyon Kocatepe Üniversitesi'nde "Edebi Yönden Hazine-i Evrak Dergisi" adlı teziyle yüksek lisansını tamamladı. Halen edebiyat öğretmeni olarak meslek hayatına devam ediyor. Küçük büyük tüm okurlara hitap eden kitaplar yazıyor.

Kudüs'e Yolculuk da bu kitaplardan biri. Kitapta Kudüs'teki bir ailenin yaşamı konu alınıyor. Muhammed Afifi adlı çocuğun gözünden anlatılan kitapta, Muhammed ailesiyle birlikte Şeyh Cerrah Mahallesi'nde oturuyor. Ramazan ayında bir gün İsrail güçleri mahallelerini bombalıyor. Muhammed ailesiyle beraber yıkıntıların altından çıkıyor. Annesi ağır yaralı. Ailesine Türkiye kucak açıyor. Annesinin tedavisi için uçakla Türkiye'ye gidiyorlar. Türkiye'de bir evleri oluyor. Annesi iyileşirken bir yandan da İstanbul kültürünü tanıyorlar. Aynı zamanda da okula başlıyor. Birkaç yıl sonra Kudüs'e geri dönüyorlar. Burada, geldikleri için şenlikler düzenleniyor. Muhammed ilk olarak kardeşiyle beraber Mescid-i Aksa'ya gidiyor. Bütün gün namaz kılıyor. İsrail'in onları buradan atamayacağı duasını kalbinde tekrarlıyor.

Kitabımız 3. Sınıftan itibaren küçük büyük herkesin okuyabileceği ve dersler çıkarabileceği bir kitap. Açık, sade ve samimi bir dille yazılmış. Birinci kişili anlatım kullanılmış.

Kitap, Kudüs'ün tarihi ve turistik yerlerini, bizim için önemini ve Türk milletinin misafirperverliğini anlatıyor. Ayrıca İsrail'in Filistin'de yaptığı insanlık suçlarını vurgulayıp insanı bilinçlendiriyor.

Kitap bana birçok şey hakkında bilgi verdi. Birçok duyguyu aynı anda yaşattı. Örneğin Mescid-i Aksa'nın önemi ve ona gösterilen zulüm bunlardan sadece biri. Bir bölümünde Filistinliler, İsrail askerlerinin silah ateşlerine karşılık taş ve dal parçalarını iman gücüyle onlara fırlatıyorlardı. Bu, beni derinden etkiledi. Nasıl bir

iman sevgisiydi bu? Sırf tüm dinler için önemli olan Mescid-i Aksa zarar görmesin diye, duvarları kurşunlara hedef olmasın diye kendilerini, yaşamlarını kurşunların önüne atıyor; bile bile ölüme gidiyorlardı.

Son olarak kitabın kahramanı Muhammed'e sesleniyorum: "Belki gerçeksin, belki de değil .Fakat sana şunu söyleyeceğim :Türkiye yanınızda ve yanınızda olmaya da devam edecek."

hayvan çiftliği

kağan kaya

Okuduğum Hayvan Çiftliği kitabı, George Orwell tarafından yazılmış, Celal Üster tarafından çevrilmiş ve Can Yayınları tarafından yayımlanmıştır. Kitap, 151 sayfadan ve 10 bölümden oluşmaktadır.

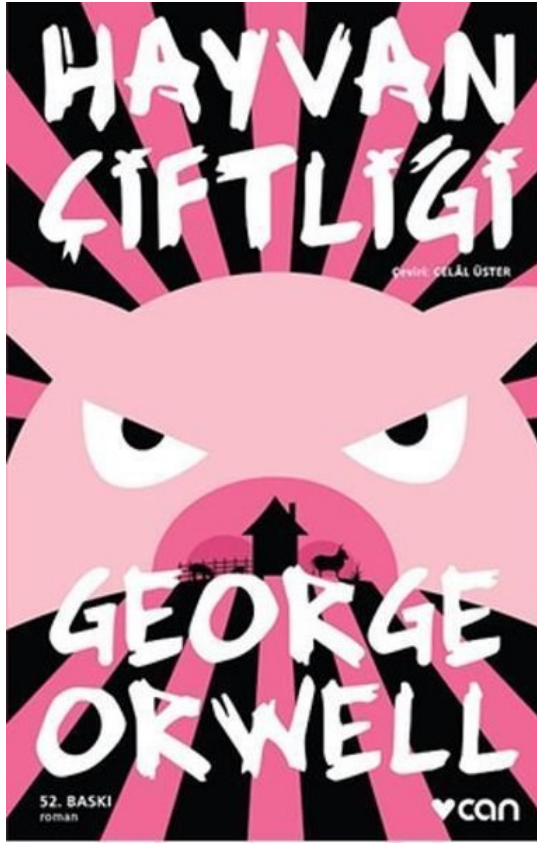
Kitaba geçmeden önce yazarıyla başlamak istiyorum. George Orwell, 1903'te Hindistan'ın Bengal eyaletinin Montihari kentinde doğdu. Ailesiyle birlikte İngiltere'ye döndükten sonra, öğrenimini Eton College'de tamamladı. Gerçek adı Eric Arthur olan Orwell, 1922-27 yılları arasında Hindistan İmparatorluk Polisi olarak görev yaptı. Ancak, imparatorluk yönetiminin içyüzünü görünce istifa etti. 1950'de yayımladığı Bir Fili Vurmak adlı kitabı, sömürge memurlarının davranışlarını eleştiren makalelerin derlemesidir. İkinci Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru yazdığı Hayvan Çiftliği, Stalin rejimine karşı sert bir taşlamadır.

Orwell'in en çok tanınan yapıtlarından Bin Dokuz Yüz Seksen Dört, bilimkurgu türünün klasik örneklerinden biri olmanın yanı sıra, modern dünyayı protesto eden bir romandır. Burma Günleri ise, Orwell'in Burma'daki (bugünkü Myanmar) İngiliz sömürcülüğünü dile getirdiği ilk kitabıdır. Orwell, 1950'de Londra'da öldü. (syf.7)

Görüldüğü gibi Orwell; kitaplarında, yaşadıklarından yola çıkarak eleştiriler yapmakta ve bunları okuyucuya öyküleyici bir anlatımla sunmaktadır. Bunlardan biri de Hayvan Çiftliği kitabıdır. Hayvan Çiftliği, (orijinal adıyla Animal Farm) George Orwell'in mecazi bir dille yazılmış, fabl tarzındaki siyasi hiciv romanı. Roman ilk olarak 1945'te Birle-

şik Krallık'ta yayımlandı. 1996'da ise geçmiş tarihler için verilen Retro Hugo Ödülü'nü 1946 senesi için aldı. Hayvan Çiftliği'nde SSCB'nin kuruluşundan itibaren gerçekleşen olaylar anlatılmakta ve Stalin rejimi eleştirilmekte ya da topa tutulmakta demek daha doğru olur.

Kitaptaki olayları kısaca özetleyecek olursak: Koca

Reis adındaki domuz; hayvanlara insanlardan arınmış, barış ve huzur dolu bir dünya vaat eder ve bunun devrimle sağlanacağını söyler. Hayvanlara umut olan bu vaatler onları bir ayaklanmaya sürükler. Ayaklanma gerçekleşir ancak Koca Reis bunu göremeden ölür. Ayaklanmanın başında Snowball ve Napoleon adlı domuzlar bulunmuş ve ayaklanma sonrasında da çiftlik hayvanlarının yönetiminden sorumlu olmuşlardır. Ayaklanma başarılı olmuş ve tüm İngiltere'de yankı uyandırmıştır. Çiftliğin yeni adı artık Hayvan Çiftliği'dir. Ayaklanmayı gören çevre çiftliklerin sahipleri Bay Frederick ve Bay Pilkington, ayak-

lanmadan en çok tedirginlik duyanlardır ve bu şekilde bir ayaklanmanın kendi çiftliklerinde de yaşanıp yaşanmayacağını tam anlamıyla kestiremezler. Sonradan Hayvan Çiftliği'ne savaş açmış ve araları açılmıştır. Zeki domuzlardan Snowball ve Napoleon'a eğitime ve örgütlenme işi verilmiştir. Hayvanlara okuma yazma öğretmiş ve yasalar oluşturmuşlardır. Bu yasalara "Yedi Emir" denmektedir. Yedi emir şunlardır:

1. İki ayak üstünde yürüyen herkesi düşman bileceksin.

2. Dört ayak üstünde yürüyen ya da kanatları olan herkesi dost bileceksin.
3. Hiçbir hayvan giysi giymeyecek.
4. Hiçbir hayvan yatakta yatmayacak.
5. Hiçbir hayvan içki içmeyecek.
6. Hiçbir hayvan başka bir hayvanı öldürmeyecek.
7. Bütün hayvanlar eşittir.

İktidar kavgasından dolayı ayrılığa düşen bu ikili arasında kavga çıkmış ve Napoleon, Snowball'un kaçmasını sağlamıştır. Zeki olan domuzlar önceden olduğu gibi yönetimden sorumludurlar ama artık tek bir lider vardır o da Napoleon. Napoleon yönetiminde hayvanlardan çok domuzlar önemsenmiştir ve hatta Yedi Emir'de domuzlar lehine değişiklikler yapılmıştır. Hayvan Çiftliği'nde hayvanlar her ne kadar refah ve özgürlük problemi çekse de bu problemler dışarıya tam aksine, hayvanların çok rahat ve mutlu bir yaşam sürdürdüğü hakkında propaganda yapılmaktadır. Hayvanlar Bay Jones dönemine göre daha özgürdürler fakat Napoleon iktidarı gün geçtikçe Bay Jones'u aratacak hale gelmektedir. Domuzların lehine, diğer çiftlik hayvanlarının aleyhine olan her olaydan sonra büyük bir propaganda yapılmakta ve bunu Squealer adlı domuz üstlenmektedir. Zeki olmayan diğer çiftlik hayvanları bu propagandalara çok kolay inanmakta ve hayatlarına devam etmektedirler. Gün geçtikçe çığırından çıkmış olan domuzların artık insanlardan farkı kalmaz ve tıpkı insanlar gibi iki ayak üstünde yürümeye başlarlar. Bunu sorgulayan diğer hayvanlara ise "Bütün hayvanlar eşittir ama bazı hayvanlar diğerlerinden daha eşittir." cevabını verirler. Artık insanlardan farkı kalmayan domuzları, çiftlik hayvanları diğer çiftlik sahipleriyle bir kumar masasında görürler ve kendilerini aşağılayan konuşmalara şahit olmuşlar. Artık domuzlar ve insanlar arasında herhangi bir fark göremiyorlardı.

"Romandaki karakterler:

· Koca Reis (domuz): Hayvanlara mutluluk ve barış dolu bir dünya vadeder, insanların çiftlikten kovulmasını ister. Kitapta Hayvanizm olarak adlandırılan komünizm fikrini çiftlikteki hayvanlara anlatıp dev-

rimi göremeden ölmesi nedeniyle Karl Marx'ı temsil eder.

· Snowball (domuz): Hayvanlara okumayı öğretir, bir değirmen yapılması taraftarıdır. Lev Troçki'yi temsil eder.

· Napolyon (domuz): Köpekleri eğitir ve bir polis gücü haline getirir. Snowball'un değirmen yapılması fikrine önce karşı çıkar, fakat Snowball'u çiftlikten kovduktan sonra değirmenin yapımını ister. Başa gelen her kötü olaydan Snowball'u sorumlu tutar. Sonunda eskisinden (çiftlik sahibi insanlarınkinden) daha baskıcı bir yönetim kurar. Josef Stalin'i temsil eder. Kitapta Animalizm olarak anılan Marksizm ve Leninizm'den kesin olarak dönüş yapar.

· Bay Jones (insan): Çiftliğin eski sahibi. Son Rus çarı II. Nikolay'ı temsil eder.

· Bay Frederick (insan): Düzenli bakılan komşu çiftliğin sahibi. Adolf Hitler'e benzemektedir.

· Bay Pilkington (insan): Winston Churchill'e benzemektedir.

· Moses (kuzgun): Din adamlarını temsil eder. Bay Jones'un evcil kuzgunuydu. Devrim olur olmaz kaçmış ve sonra geri gelmiştir. Hiçbir iş yapmaz ve hayvanlara gökte bir hayvan cenneti (Balbadem Diyarı) vadeder. Domuzlar bunları yalanlasa da kuzgunun çiftlikte kalmasına ve içki içmesine izin verirler.

· Squealer (domuz): Napolyon'un sözcülüğünü yapar; diğer hayvanları yapılan her değişikliğe kendince nedenler uydurarak ikna etmeye çalışır. Vyaçeslav Molotov'a benzer fakat aynı zamanda iktidar yanlısı medyayı çağırıştırır.

· Minimus: Hayvan Çiftliği'nin ikinci ve üçüncü ulusal marşlarını yazan şair. Vladimir Mayakovski'ye benzetilebilir.

· Genç domuzlar: Çiftliğin yönetimini ele geçiren Napolyon'dan şikayetçi olan, sonra susturularak ardından öldürülerek Napolyon'un çiftlikteki tasfiyeleri sırasında öldürülen ilk dört hayvan. Grigori Zinoviyev, Lev Kamenev, Nikolay Buharin ve Aleksey Rikov'e benzetilebilir. (1)"

Açıkça görüldüğü gibi özgürlük ve refah vaadiyle başa gelen domuzlar, çiftlik hayvanları üstünde büyük bir baskı oluşturmuş ve geçmişi aratacak hale getirmişlerdir. Gerçekte de Stalin yönetimi bu şekilde Sovyet Rusya'nın başına geçerek halka büyük bir baskı uygulamış ve "özgürlük" kavramını unutturmuştur. İçeride ve dışarıda yapılan propagandalar sayesinde kendilerini çok güçlü göstermişlerdir. Ama Sovyetler 1991'de çöktüğünde ne kadar yoksul ve bitmiş bir devlet olduğu ortaya çıkmıştır. Diğer ülkelerden yardım dilenecek hale gelmiştir.

Günümüzde hâlâ böyle yönetimler görmekte ve halkların nasıl ezildiğine şahit olmaktayız. Yönetim şekli cumhuriyet olan ülkelerde, demokrasinin ardına sığınıp ama hiçbir şekilde demokrasiye uymadan hareket eden yönetimler görmekteyiz. Örneğin Kuzey Kore'de gözle görülebilir bir şekilde halk ezilmekte ve özgürlüğü kısıtlanmaktadır. Mevcut yönetime karşı çıkanlar ise en ağır cezayı almaktadırlar. Çin'de ise insanlar aynı şekilde ezilmekte, özgürlüğü kısıtlanmakta ve monoton bir hayat yaşamaktadırlar. Mevcut yönetim insanların kaç çocuk yapabileceğine (2), ekran başında ne kadar vakit geçirebileceğine (3) kadar karışmakta ve engellemektedir. Ama bugün Çin'deki yönetimi öven insanlar görmekteyiz, Çin gibi bir ülke olmayı vaat eden siyasilere görmekteyiz. Burada her ne kadar Çin'in propagandası önemli olsa da ben bunu insanlara dayalı olduğunu düşünüyorum. Hayvan Çiftliği'ndeki hayvanlar cahildiler ve domuzların her dediğine inanıyorlardı. Tek istedikleri rahat bir yaşamdı. Kendilerini eğitebilecek, geliştirebilecek seviyede değildiler. Bugün de kendini eğitemeyen, geliştiremeyen insanlar görmekteyiz. "Eğitim-öğretim okulda olur, insan kendi kendini nasıl eğitsin?" tarzı cümleler

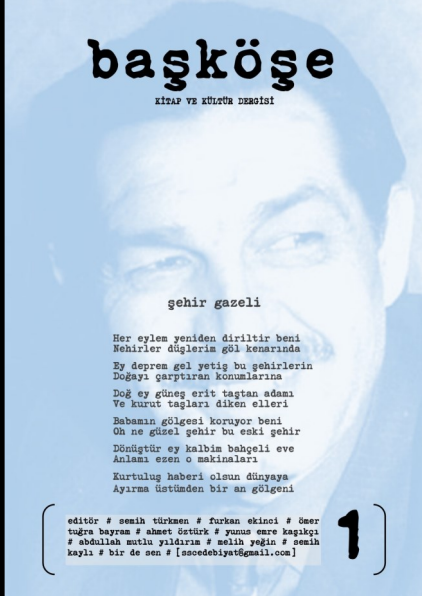
kurulabilir ama ben buna inanmıyorum. Bugün bilime ön ayak olmuş bin, iki bin sene öncesindeki adamlar kendilerini eğitebildikleri ve geliştirebildikleri için bilime ön ayak oldular. Bir şeyleri sorguladıkları için bunları yapabildiler. Kendini eğitmek, geliştirmek için önce sorgulamak gerekir. Daha sonra bunun üstüne gidip "okumak". İnsan okuyarak gelişir, okuyarak bir yerlere varabilir. Hayatı okuyarak, doğayı okuyarak, kendini okuyarak... O yüzden okumalı ve gelişmeliyiz. Bugün her vakit adını andığımız kişiler okuyarak ve kendilerini geliştirerek bizim zihinlerimize kazındılar. Fatih Sultan Mehmed, okuduğu için İstanbul'u fethetti. Atatürk, cephede bile okuduğu için cumhuriyeti kurdu. Bugün buralarda yaşayabiliyorsak, bu topraklarda tereddüt etmeden adım atabiliyorsak, ben bu yazıyı yazabiliyorsam "okuyanların" sayesinde. Hayatı, doğayı ve kendini okuyanların...

Kitaptan çıkardığım dersler bunlar. Eğer birilerine muhtaç olmak istemiyorsak birileri istedi diye bir işi yapmak zorunda olmak istemiyorsak, okumalı ve gelişmeliyiz. Önce kendimiz okumalı sonra da okutmalıyız. Hayatı, doğayı, kendimizi, "insanı" okumalıyız.

DİPNOTLAR:

- (1) https://tr.wikipedia.org/wiki/Hayvan_Çiftliği
- (2) <https://www.bloomberght.com/cin-de-3-cocuk-yasasi-kabul-edildi-2286166>
- (3) <https://bigumigu.com/haber/cin-cocuklarin-cevrim-ici-oyun-saatlerine-kisiltama-getiriyor/#:~:text=1%20Eylül%27den%20itibaren%20geçerli,günlerde%20internet%20video%20oyunları%20oynayamayacak.>

başköşe
KİTAP VE KÜLTÜR DERGİSİ

gehir gazeli

Her eylem yeniden diriltir beni
Behirler düşlerin göl kenarında
Ey deprem gel yetiş bu geyiklerin
Doğayı çarptıran konularına
Doğ ey güneş erit taştan adamı
Ve kurut taşları diken elleri
Babamın gölgesi koruyor beni
On ne güzel geyir bu eski geyir
Dönüştür ey kalbin bahçeli eve
Anlamı ezen o maksimleri
Kurtuluş haberi olsun dünyaya
Ayrım üstünden bir an gölgeni

editör # semih türkmen # furkan ikinci # ömer tuğra bayram # ahmet öztürk # yunus emre kağızçı # abdullah mutlu yıldırım # selih yeğin # semih kaylı # bir de sen # [sacdediyat@gmail.com] **1**

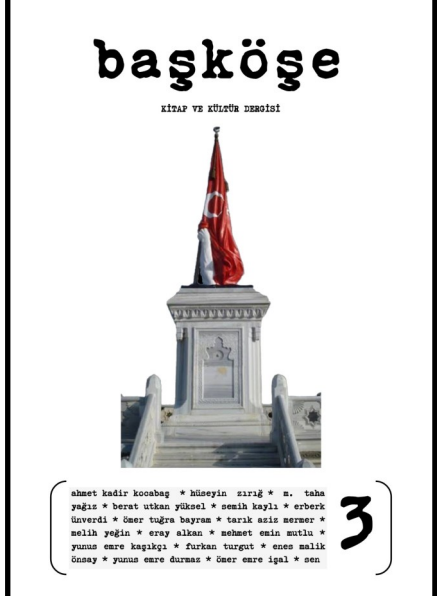
başköşe
KİTAP VE KÜLTÜR DERGİSİ

bahaeddin cansız:
"selim önceden bizimdi
şimdiyse bütün İslam aleminin."

editör # İbrahim bülbül # süleyman ünlü # mustafa soğan # muhammet ali yıldız # bahaeddin cansız # eray alkan # yiğit hikmet birocan # bir de sen # [sacdediyat@gmail.com] **2**

başköşe
KİTAP VE KÜLTÜR DERGİSİ

ahmet kadir kocabağ * hüseyin zırığ * m. taha yeğir * berat utkan yükele * semih kaylı * erberk ünverdi * ömer tuğra bayram * tarik azis nerzer * selih yeğin * eray alkan * mehmet emin mutlu * yunus emre kağızçı * furkan turgut * enes malik önsay * yunus emre durmaz * ömer emre lıpal * sen **3**

başköşe
KİTAP VE KÜLTÜR DERGİSİ

ay doğdu üzerimize!

ahmet neşe * selaheddin akçöl * yunus sevgin * kadir ökmenli * adan göde * yiğit hikmet birocan * ömer tuğra bayram * furkan ikinci * İrfan sarıyıldız * furkan inak * mehmet hama altın * berkeş taha usuncan * erberk ünverdi * İsmail yas * m. ali yıldız * bir de sen * bakoceder@gmail.com **4**

başköşe
KİTAP VE KÜLTÜR DERGİSİ

bir bahar günü doğdun sen
âleme bahar oldun sen

recep ayık * m. talha yagcı * furkan ikinci * mustafa soğan * muaz dengeçik * hakkı türe * ali kasep * yiğit hikmet birocan * ömer tuğra bayram * semih kaylı * eray alkan * kerim aldenir * berat utkan yükele * ahmet günel * bir de sen * **5**

başköşe
KİTAP VE KÜLTÜR DERGİSİ

ahmet sencer engin * tahsin genterik * ahmet fehmi sırak-
lıgil * ömer faruk uysal * semih kaylı * süleyman ünlü *
mustafa muaz dengeçik * ahmet günel * kadir ökmenli *
m. ali yıldız * ahmet eren kagar * ömer tuğra bayram *
hama kerem battal * ahmet eren günel * yiğit hikmet
birocan * eray alkan * berat utkan yükele * hüseyin fidan
* talip emre besek * alperen sarı * emirhan kılınç
* muaffer emir usun * abdullah ertürk * emirhan sakınoğlu
* m. enver bilir * nuri kerem engin * kağan kaya * **6, 7, 8...**

Türkiye’de yayın yapan özel veya resmi liselerin bütün dergilerini tek bir adreste topluyoruz. Siz de okul derginizi ücretsiz bir şekilde sitemize yükleyin.

www.lisedergileri.com